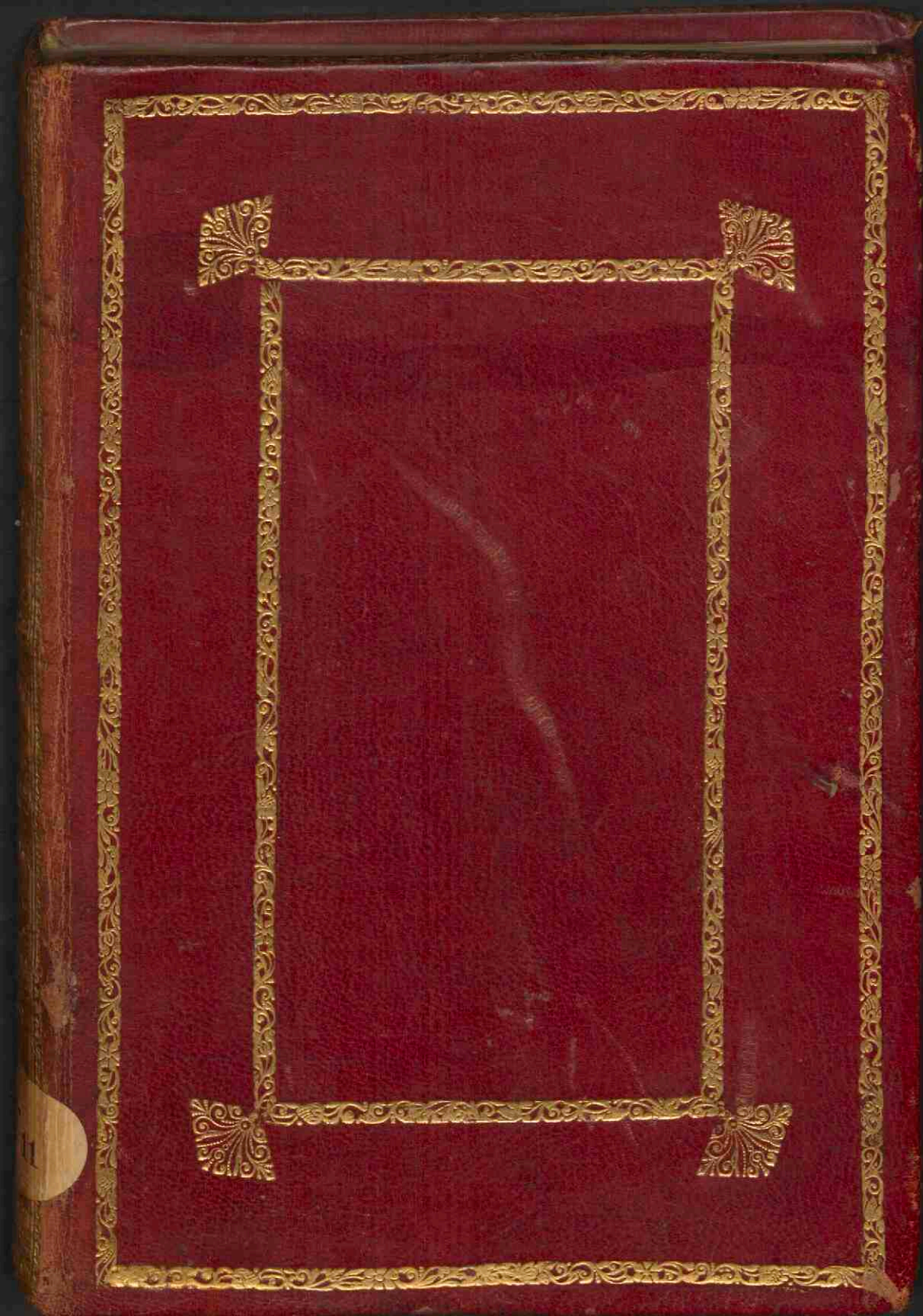

Homiliae IX in Hexaemeron

<https://hdl.handle.net/1874/337365>

Aevum medium.
Scriptores ecclesiast. J. 72
Nº. 417.

K. V. 118

N. 11

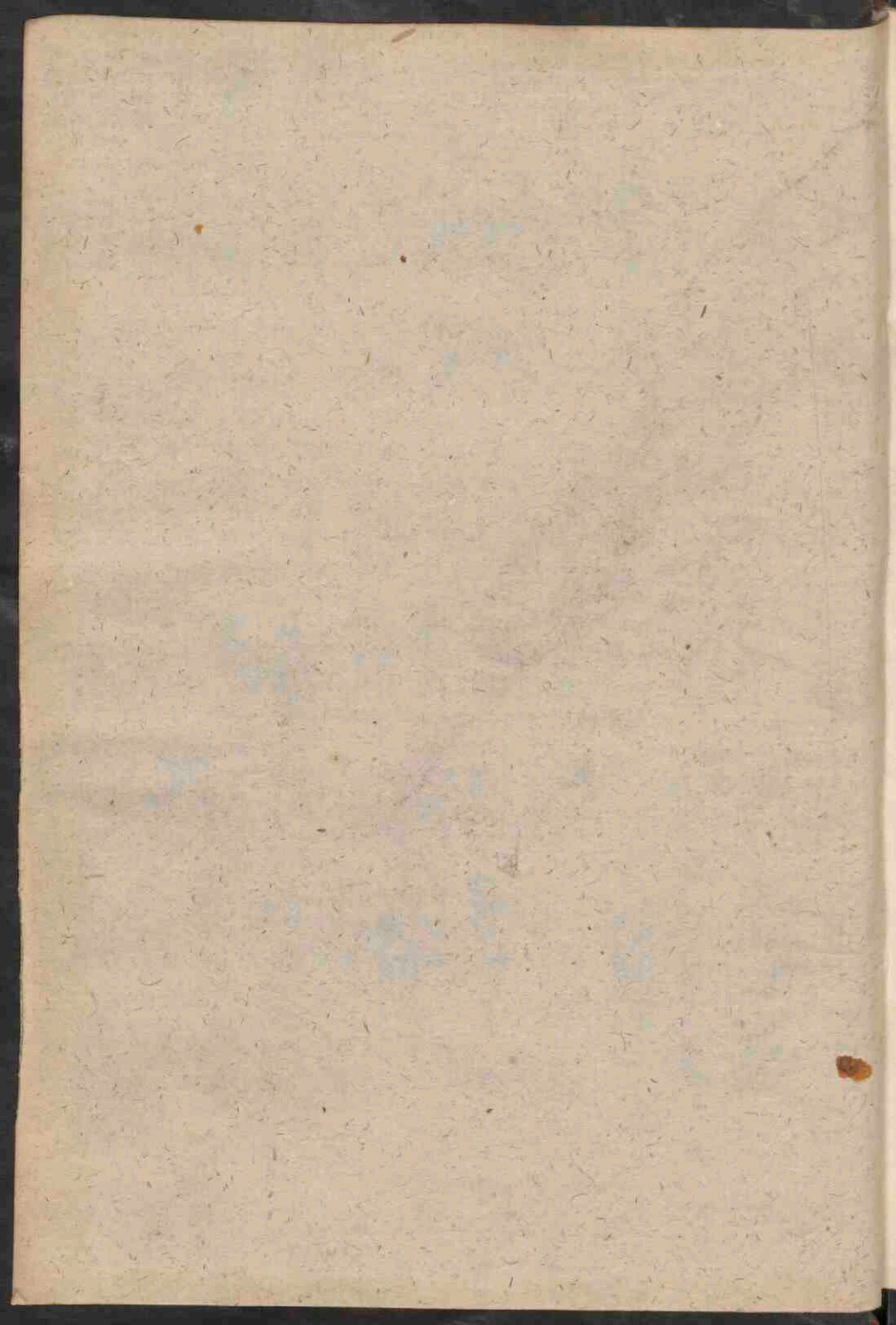
72 (Eccl. 417.) Charta. 4°. 82 ff. Saec. XV.

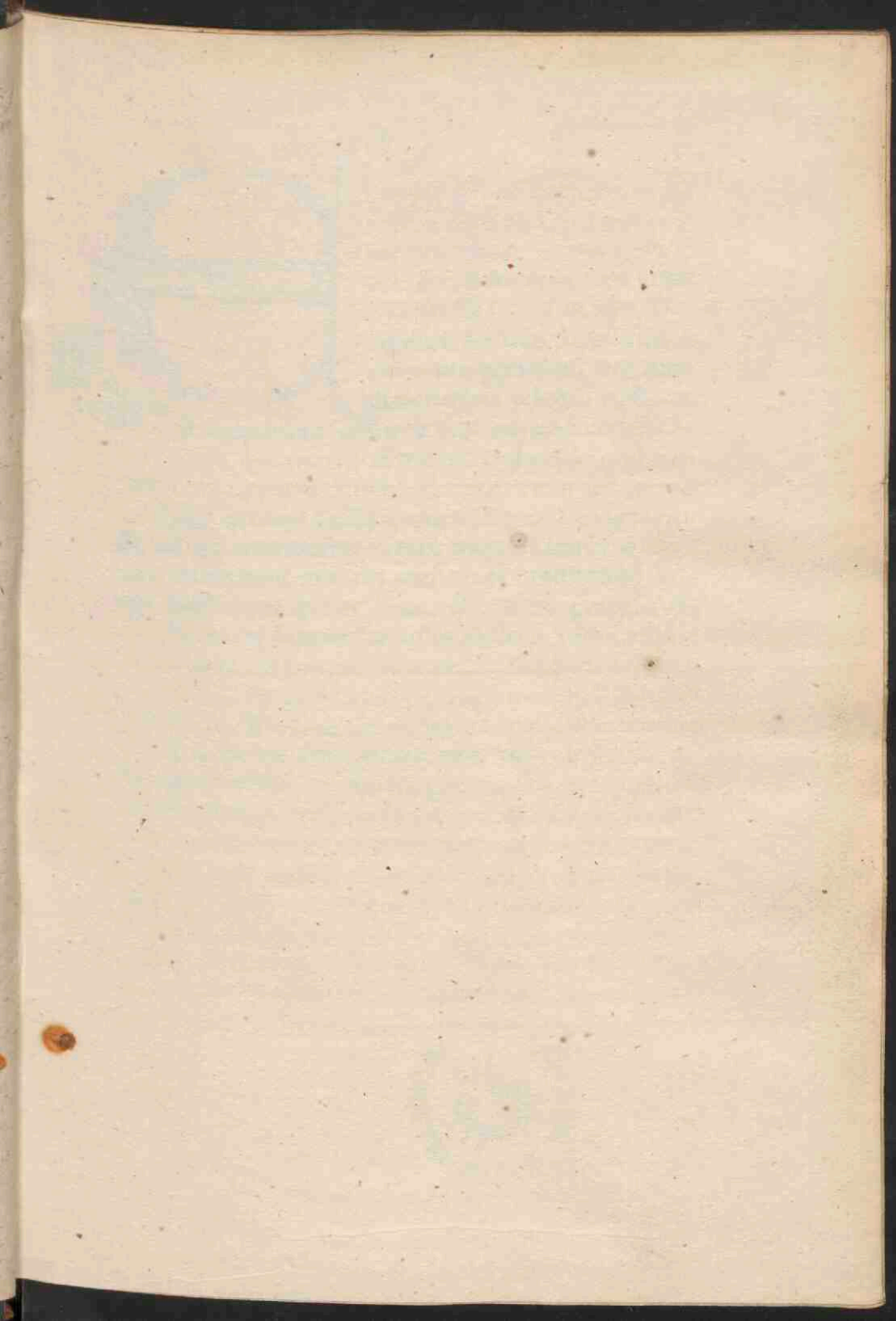
Basilius Magnus, Homiliae IX in Hexaemeron, Latine versae ab Eustathio, cum ejusdem praefatione, fol. 1—63a.

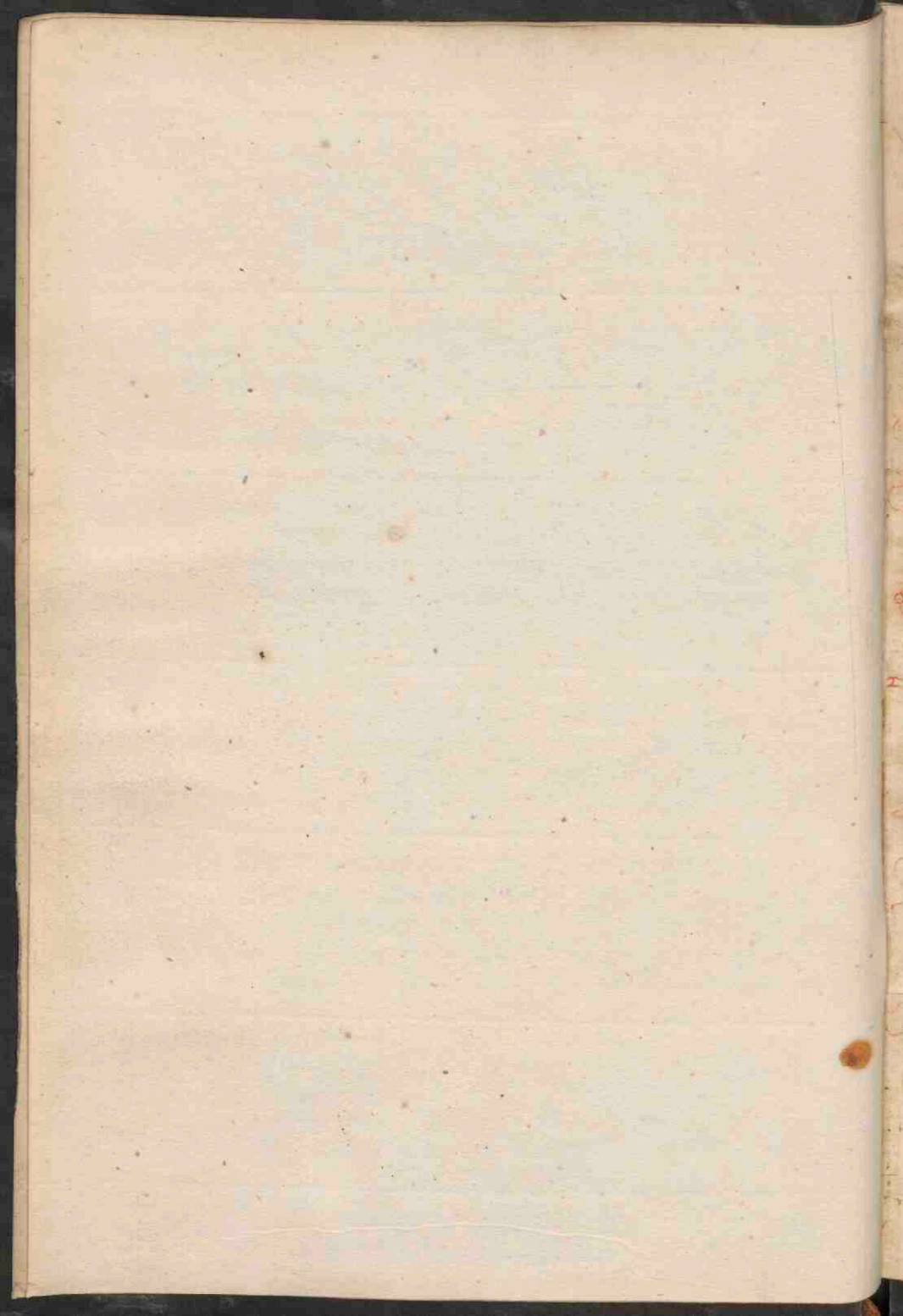
Amphilochius episc. Iconii, Vita et miracula S. Basilii, fol. 64—82.

Hs.
5 E 11

Incipit **p**ratio **e**ustachij in **e**x
meron **b**ti **b**asilij **e**piscopi **c**esa
ree **c**apadocce

Eustachius sine letice germane
dyaconisse salutē in xpo. **R**e
ligiosus simulq; studiosus a
mimo tue germanitatis dum
plenitudinē celestiu nolle de

siderat scripturar. cunctas bibliothecas ecclesiasti
cas et earz qui fuerūt cōditores crebris scionibus i
uestigans: puenit tandē ad exameron scā ac ve
nerabilis episcopi basilij greco & sermone q̄ scriptum.
Quē dū monumētis ingerē lingue latinans affec
tar: michi hanc causam censuit eē mandandā. **S**;
ego considerans qz hoc amore q̄ iudicio p̄cepisti. fel
tinabā quidē simpliciq; iustis obsequi summa omniu
ty caritate: s; p̄mitte nō audebam: ppam gr̄eplaty
infantia. Itaq; genuina cogitatōe distracta: qd agem
nesciebam. Verebar enī si negare maluissem. ne mē
tem pie de me p̄sumptis offendem: si parerem
susceptū offitū nauare nō possem. **Q**ue cum ita
essent: statui operā meā fidelit̄ exhibē. q̄ sermone
ptinacit̄ excusare: q̄ fidens qz si displicuero. dabis
veniam que iussisti. Non enī meo uitio s; tuo iu
dicio qd euenerit imputabis: michi satis est pegis
se mandata

Seplicat prologus **I**ncipit omelia prima in exa
meron beati basilij. **I**n principio fecit deus celū et

Quoniam exordium de mundi
dispositione narraturus assumpsit
decorationem gestorum operum. suam
faciens primis initiis Celi enim
terreque factura referenda est. si
ex deo causis prope nacta substantia
sunt. qualis igitur auditorum dignus
sit magnitudinem relatorum: uel quod

admodum non obstruendus esse debeat animus ad rem
huiusmodi acceptionem: Nimirum qui in terra carnalibus im-
munitis et eripnis minime secularibus sit fuscatus. qui et
iam laboriosius et sollicitate et omnia circumspectans: ut
merita dei notitia possit attrahere. Sed antequam de uerborum
subtilitate disceptemus: et perserutemur: quantum sit hanc uo-
cum significatio: cogitemus quis nos affatur. Nam licet
altitudinem cordis historici non ualeamus attingere. propter
imbecillitatem nostrum uideamus intellectus: attamen prerogativa
loquentis inspecta. ultra ad consentiendum hiis que dicta
sunt adducimus. Moyses itaque est editor huius scripture
Moyses ille qui prohibetur uenire apud deum fuisse.
cum adhuc matris uberibus inhiaret: quem adoptauit
filia pharaonis. et regio cultu liberaliter educauit. phi-
losophia aegyptiorum. eruditioni eius magnis adhibitis.
Qui fastum tyrannidis exhorruit. et ad humilitatem suo-
rum ciuium se uertit. contentus affluenti potius cum populo dei.
quam fructum peccati capere temporalis: qui amore iustitie de ipsa
natura sortitus est. quippe qui prius quam plebis accepit
principatum. propter odium nequie naturalis usque ad necem
uidetur improbos persecutus Qui ab hiis effugatus est:

2
quibus ipse fuerat opitulatus. Qui libentissime tumultibus
egypti derelictis ad ethiopia profectus est: ubique cetero: na
cuis negotiorum per annos quingenta rerum contemplationi operam
dans. octogesimaque etatis agens annum. uidit deum ut erat
hominum videre possibile: primo ut nemini potius licuit alii
secundum testimonium ipsius domini. quod si fuit propheta quis uerum domino prope
pulsu ei cognoscat et per somnum loquar. si non ita ut famu
lo meo moysi qui in omni domo mea fidelis est. Ore ad os
colloquar ei: in specie et non per figuram. Hic itaque qui impo
tendis presentibus dei aspectibus angelis fuerat coequatus.
quod auscultauit a deo dixerit nobis. **A**udiamus igitur veri
tatem uerborum non in persuasione humane sapientie. sed in probatissimis
spiritualis doctrine sermonibus: quorum finis non audientium
laus est. sed discipulorum salus. In principio fecit deus celum et ter
ram. Retardat igitur simonem mentis admiratio. cogitans
quod primum dici uel unde capiam narrandis exordium? ar
guam ne ueritatem secularium. aut nostrorum potius predicem veri
tatem? Olima super rerum naturam grecorum philosophi disputa
runt: si nulla apud eos firmo fixa habet et stabilis. potest
semper a seipso deicere. nichilque nobis operari est quod illorum
sit infirmare: cum ad destructionem ipsam sibi metipsum sufficit
ant. Qui enim deum nescire potuerunt sapientiam rebo preesse
mortalium nullatenus excesserunt: sed familiari ignorantia
sublapsi uariis omnia definitionibus occluserunt. **P**oterea
multorum ad consilium informemque se materiam redegerunt:
elementis mundi causas rerum omnium deputantes. Alii athe
mos et inuidua corpora. et tumores. et meatus quatinus
naturam uisibilium tradiderunt: modo generantibus sibi leuibus
illis rotundisque corpusculis. modo recedentibus a se atque
discretis ortus obitusque proficere: et in perseverantibus cor

poribus oplexione athomoz locati. ualidiz cas et mutati
expmē Vere telā arancee texūt qui ista describūt: et qui
tam uacua maniaq; pncipia celo trē. manq; gserbūt.
Neq; enī faciebāt dicē in principio feat dō celū et tram.
ppta sine moderamine et gubnatione fortuitoq; casu a
gi et feri oīa: insite sibi impietatis ac decepti errōe dix
erūt Qd ne nos quoz paterem. pms stati sue narratōis
elogy mūdificatōis expositoz dei gmeditatōe sensus nros
illuminans: dixit. In pncipio feat dō. Qz longū ordo pnci
cipiū pmo posuit. ut nō ingentū quidā mūdū arbitra
rent: deinde subdidit. qz fecit. ut ostenderet qz i creatiue
opus p exigua uirtutis ē conditoris. Nam sicut figula
uallis deformatis nec artē pōt amittē nē uirtutē: sic opi
fex rex dō nō unī factiue sufficientē potentā possidens
s; infirmitatē poq; excedens. solo momento ppe uolūtatis
magnitudinē eoz que cernūt extruxit. Qz si et pncipiū
mundus habet et factus est: quere quis illi dedit pnci
piū. et quis eis fabricator ē. Qd ne hūana forlita cogi
tatione disciucius. a ueritatis tramite deuiare. puenit
instruens uos doctna. et animis nris tamq; signaculū auq
dā custodie figens. uenabile mox dei nomē inseruit diuē.
In pncipio feat dō. Igit bīa natura et opulēta bonitas di
lectissima qz aētis rationē hūanā. ac nimīū carissā pulch
tudo pnceps oīm que sūt. fons uite. intellectibile nomen.
inaccessibilis sapia: ipse feat in pncipio celū et tram. Non
ergo infecta ēē uel impuida que uident opmeris o homo?
nec qz arcū te discurrūt ea que mouent in celo. nē quod
ipsius arcū inuicū nro sensui cōprehensibile nō habet.
ideo sine pncipio ēē vtribilū corpū natura credenda est.
Neq; enī orbis iste idest planū rotūdūq; scema. qd sub v

uno puncto continet^r. quia nostrū diffugit intellectū.
 aut quo recesserit possumus iuenire. ob hoc et iam nō
 eē cōpositū debemus asserere. Aut qz sensus om̄ino mās
 elabit^r. ideo re uera min⁹ aliunde cepisse putabit. Sic
 et tu nō qz in semetpā ferūt^r ea q̄ uoluenta circūspicias
 et qz planties eoz nullis medijs utpolar^r obstaculis.
Transit enim scema eig. celū traqz p̄teriet. p̄dicatio
 autē cūctor⁹ de ḡsimatōe seculi mandator⁹. et de refoz
 matōe mūdi sedm̄ notationē magisterij sp̄ntalis. ex
 hys q̄ in p̄ntia breuit^r tradita sūt. declarat. In p̄ncipio
 fecit d̄s celū et t̄rā. Oīa que ex tpe ceperūt. necesse
 est tpe t̄minari. Si enī ūtū t̄pale. de fine nō dubites
Gomet̄a et arismet̄a disciplina cōmētueqz septure
 et fabulosa astrologia. idest occupatissima uanitas.
Ad quale igit^r t̄minū ḡcludenda est. cū h̄y qui circa
 m̄coratar⁹ rez indagm̄e uacauerūt. coetnū creatori
 om̄i uisibile hūc mundū eē pronūtiant. ad illig glām
 referentes circūseptū hūc orbē corp̄qz hūtem ḡpositū.
 q̄ est inq̄phensibilis nā. Qui nec hoc quidē p̄spicere
 poterūt. qz cū singula mēbra solutioni corruptelex
 subiecta sūt. eis et iam vniūsi corp̄ h̄ysdem casibus
 intire n̄ce est. S̄z usqz adeo cogitatioib⁹ euannerūt
 et excecātū est irrationabile cor eoz. dicentes se sapien
 tes qui stulti prorsus effecti sūt. ut et iam quidā corū
 sempitēnū esse cū deo polū. et sine p̄ncipio ac fine ha
 beri. renūqz partē institutar⁹ auctorē dispensatorēqz
 eē audeāt affirmare. Quib⁹ ubi uel qm̄ sapia secula
 ris formidm̄e fufē ḡdēpnatōis intuet. qui sic acu
 te res uanissimas intuentes. ad ḡcupiscendā ueritatē
 prudentiā sponte cecati sūt. **A**h stellar⁹ inualla d̄mi

numerant. earumq; arcibus semp lucentes describit. et q̄
te illarū q̄ sub axe mouent̄ australia certis quide suspiciūt
hōibus nobis autē hñtur ignote. uel boreale latitudine.
nec nō signifer circuli mille spatijs diuidetes astrozq;
discurfus et p̄clusiones et oīm motz p̄ncipales subti
liter obsuantes. et post quātū t̄pis vnaq; planetarū
pp̄am circunonē solz explere: vna oīm rationē rep̄re
m̄ime potuerūt. ut dicerēt d̄m m̄udi totiq; eē factorem.
uultoz iudicio dignā remunerationē cuiq; pro suis fati
noribz tributurū. qui n̄ future examinationis ituitu
congruā cogitationē de rerū oīm fine ceperūt: q̄stera
tes qz m̄idū quoz reformari necē est: si ad aliud uite
schema aīoz status trāsferendo est. **Q**uid autē p̄ns vita
ognatā h̄z m̄udi huius naturā: sic aīoz gūlatio famili
arem sp̄ci sue sūptura est h̄itū. **S**z tantū abst̄ credē
qz hec uera sint: ut passim de nobis rideant: cū m̄udi
huius q̄stimationē et reformationē s̄li p̄dicamus. **H**anc
qm̄ naturalē oīm rex st̄ p̄ma p̄ncipia: idcirco sup̄ h̄is
que ex t̄pe ceperūt s̄ptor d̄slerens: hunc uocē p̄misit di
cens. **I**n p̄ncipio fecit. **E**rat enī quecū ut uideo ante
hūc m̄idū intellectu quidē n̄ro p̄templabilis: s; laudita
relicta est. p̄p̄ea qd̄ ab h̄is qui ibuebant p̄ sensu pra
uitatē facile q̄phendi nō poterāt. erat antiquissima crea
ture ordinatio illis que extra m̄idū st̄ apta uitibus.
orta sine t̄pe sempit̄na. sibiq; pp̄a: in qua d̄itor oīm d̄s
opa constituit. idest lumē intellectibile queniens h̄itu
dini amantū d̄m. rationabiles iuisibilesq; dico na
tuas. et oīm intellectibilū decorationē que capiatatē
n̄re mentis excedūt. quoz nec uocabula rep̄re possi
bile est. **H**ec substantia iuisibilis m̄udi repleuisse sac̄dū

4
est. sicut docet nos paulus dicens. q̄ in ipso creata s̄t oīa.
siue uisibilia siue inuisibilia. siue throni siue dñationes.
seu p̄ncipatus seu potestates seu uirtutes. seu angelorū
milite. seu archangelorū iuente. Cū uero nōc̄ em̄t su
p̄dua hūc mūdū qui est p̄cipue castigatio et doctrīna
hūānorū aīoz. deinde cūctis q̄ oriūtur et occidūt o
portunū domicalū. tūc etiā discursio t̄pis fil̄ cū ipso
mūdo et aīāmbz q̄ in eo s̄t ḡgenerata dñoscat. eaq̄ se
p̄ urget et affluit. finēq̄ nequaq̄ papit ḡmem̄di. Aut
nō hūūsimōi tēps̄ esse dicim̄z cuius p̄s que emensā est
non uidet. que autē uentura est nec dū affluit. q̄ ued
p̄sto est. anteq̄ sensui n̄ro notescat elabit. Talis et iā
natura gignētū est. aut crescens uidelz aut decrescens.
cuius stabilitas et fundatio nichil h̄z certi. Par sunt ergo a
nimantū arbustoz que corpa tamq̄ in cuiusdā torretis
ad necessitatē m̄sita religata et illi motui subiecta q̄ ad
ortus obitusq̄ p̄ducit. et ex natura temporis continet.
ḡgnatā p̄petatē rebus mutabilibz possidentē. h̄ic con
sequenter relator exorsus est. manifeste de mūdi ḡstruc
tione nos edocens in p̄ncipio fecisse deum. P̄ncipiū aut
est qd̄ ad tempus p̄t̄ns. non qd̄ ad antiquitatē respiciat.
que est omnibz rebus anterior. Ergo non sedm̄ cā dixit
in p̄ncipio fecit deus. s̄ post illa inuisibilia et intella
tabilia. inītiū generationis eoz que em̄tur sensuq̄ ḡ
phendunt enarrat. diciturq̄ p̄ncipiū et p̄ma motio
sicut p̄ncipiū est. recti itineris iustificac̄. Ex iustis eīz
opibz uicam̄ ad beate uiuendū. Dicit etiā p̄nci
pui eius rei que fit ex aliqua subsistente mat̄ia. sicut
in domibus fundamentū. in nauibz carina. et sedm̄
q̄ dictū est inītiū sapie timor dñi Et em̄ tāq̄ inūm

menti et fulamentū quōdam ad fidei firmitatē pferē sep
cū timore religio. **Q**uod et structibilū opm pma ps pnci
piū nūcipat: sicut sapia belescel erga tabnaculi decus.
Actū quoq; fit plerq; pncipiū bono exitus inceptoꝝ
sicut in largitate nre sequit; pspitas di et in opatione
vrtutū finis ille hētur qui in pmissiomb; est locatus: to
tiens igit; noiato pncipio considera si nō pns uox omib;
significans actō modata est. **E**tenim ex eo tpe quo mūdi t
cepit institutio. possibile est tibi dicē si de pntib; ad pnti
ta repedando pncipale diē mūdanc creationis inquiras
vntē tempori motus pmo accesserit: dem q; velut se
des et repagula quedā celū traq; fundata sūt. et q; est
artifex verbū qd decorationē omū que vident; effiat.
sicut uox relati monstrat nutū: et q; nō sine ratione
uel frustra formatus est mūdus quippe qui utilē nēmq;
rebus eēt exitū pbiturq;. **Q**uic reuera aīoꝝ rationabilū
sicut diximo magisterū et dīne notionis eruditioneꝝ
p uisibilū h et sensibilū tribuit mēti nre. regēs nos
ut ita dixerī manu. quo faalius iuisibilia qtemplem
sicut dicit apostolus. q; iuisibilia ei; a mūdi opositōe
p ea que facta sūt intellecta spiciūtur. fortassis autem
p celeritatē creature que sine ullo tpe momēto tpris
est constructa. dictū est in pncipio fecit: qm̄ idiuūdi
a quedam res est et in distincta pncipiū. **Q**uāit mī
tū me. nec dū uia est. et mītū domq; nec dū dom
est: sic et temporis mītū nec dū plenū temp; est.
h nec exigua ps tpris. **Q**uod si repugnās forte quispiā
pncipiū dixerit esse temp; sciat hoc eē diuisū in ml
tiphas portiones. idest in pma mediā et extremam.
Pncipiū autē pncipiū qre ridiculū penit; et iēptū

5
est. et diuinit pncipii duas nōdo fatiet p vna ptes.
uel potio plures: qm̄ illō qd̄ diuisus fuit in duas si
ne dubio scindit̄ portiones. Ergo ut docem̄ simul
cū dei uolūtate mūdū sine tēpore substituisse: dixit
in pncipio fecit. Quā rem certi interptes planius
exponentes dixerit̄ sumati fecit d̄s: idest breuē s̄bito
q̄. Igitur sup pncipio pauca de multis hactenq̄ dis
seruisse sufficiat. **S**ane qm̄ artū oīm alie factrices.
alie negonales appellant̄ alie otemplatoie. et otempl
tonariū quidā finis est sola mētis intentio: negonali
ū autē motu ip̄e corpis qui cū desierit nichil reliqui
est. nec ultra uidentibz demonstrat̄. Nā saltationis et
cantū nullus exitus est. sed in semetipam opatio tota
ḡsimut̄. in artibz uero factricibz et iam si labor actus
q̄ cessauit. manifestū tamē est opus eaz. sicut fabri
litatis et architecture et hys similitū quaz h̄ artifex
p̄sto nō fuerit. rō tñ artis ip̄is appz: possimusq̄ de
ope consp̄o peritiā cuiusq̄ artificis admirari Ergo
ut certū fiet̄ qua mūdus arte p̄fectus est. qui aictor
uisibus h̄etur expositus. quatenq̄ p̄ eū fabricatoris
sui sapiā noscētur: nō alia uoce moyses est loquutus. s̄
dixit. in pncipio fecit d̄s. Non ḡstruxit aut̄ ḡposuit
s̄ fecit? q̄uis nōnulli eoz qui uana opione p̄uenti
s̄. sempiternū mūdū cū deo eē dicētes. nullo mō abissū
factū concesserūt: s̄ tāq̄ obūbrationē quādā uirtutis
eē diuine. fatentur enī cū sponte ḡpositū? et q̄uis de
ū eis haberi fateant̄ auctore: ita tū fatent̄ ut sine v
uolūtate eis ip̄is p̄cessisse ḡfirmēt sicut ex corpore
vmbin uel ex luce fulgorem. Volens itaq̄ huigmōi
errore p̄pha corrigē hac uerborū subtilitate ponty est.

dicens. In principio fecit deus. id est non causam prestat ut ceteri
solum sed fecit: ut bonus utilem. ut sapiens optimi. ut po-
tens maximi. **C**um enim dicitur quod fecit. quodam sine dubio
declarat artificem: qui singulorum oppositum membrorum potest
agruentem sibi met et agrum formavit mundum. In prin-
cipio fecit deus celum et terram. **E**x duobus igitur summatibus
elementis. omnem substantiam designat extractam: celo quidem
privilegia digniora attribuens. terram vero secundo in crea-
turarum loco constituit: et si quid aliud est medium cum prin-
cipalibus istis una perfectum est. **I**tem quod minus nichil de aere
vel igne vel aqua dictum sit: tamen prudentia prope ne-
cesse est intelligere. **P**rimo quidem quod omnia in omnibus sunt
permixta: siquidem aquam et aerem et ignem terre coherere
certissimum est. **N**am et ex ferro et ex lapidibus ignis
perfricatione solis excutitur. que utique de tellure nascuntur:
et est mirum quod dum in medietate abstrusa est flamma corpo-
ribus habetur innoxia: cum vero fuerit extrinsecus illata. de-
vorat eam materiam in qua fuerat custodita. **A**quarum quoque
nam venis subter terram. fontes indicant puteorum: quibus
et iam aerem esse permixtum ex eo cognoscere possumus: quod
cum fuerit humectata tellure et temperiem solis accipit. et
mox vapores exhalat largissimos: deinde si naturaliter
seorsum superioris celum sortitum est. terra vero habetur inferior.
ab hoc. quod que leviora sunt feruntur ad celum. que autem
gravia sunt devehuntur ad terram. contraria autem sibi
sunt inferna et superna: quid dicendum est nisi quod ille qui
res distinctissimas precepti societate coniungit: et iam ea
que mediis utriusque elementi locum amplectitur: suo
dispensavit arbitrio. **N**on ergo de singulis quecunque
rationem: sed illa quoque que silentio scriptorum preterit: ex

6

hys que relata s̄t debetis aditē. In p̄ncipio fecit d̄s ce-
lū et terram. Igit̄ creā substantia et inquisitio singulor̄
que n̄ris sensibus exposita s̄t. tam longū nob̄ fatiunt
narrationis affatū: ut multo plures s̄mone in huiusmodi
examinatione differendi sunt. q̄m̄ in ceteris omibz que
applicari possibile est: de qua re nulla penit̄ q̄moditas
edificandē confertur ecclie. **Q̄z** sup̄ celi quidē natura
contenti simz h̄is que reculit ysayas: qui ūbis usus
simplicibus. sufficientē nobis de eo phibuit intellectū
dicens. qui firmavit celū sup̄ firmū. idest qui minime
forte crassamq; n̄am in celi q̄positiōe sub-annuit. De
schemate etiam eius satis ab eo dictū est cū glorificati-
one dei: qui stabilivit celū ut camerā. Eandē et iam
de terra sentiri suademz. minime videt̄ discutiētes q̄lis
sit eius substantia: nec conficē nos cogitationibz p̄scru-
tantes quid ei subiacet. nec scrutari naturā qualitati-
bus uacū et informē: s̄ tantū scire nos queit. qz omnia
que erga terram uidemz ad hoc solū ut eēt ordinata s̄t:
quibz rebus substantia cōpleret̄. Itaq; ad nullū p̄ue-
niēis t̄minū: si singulas eius q̄litates p̄sequi s̄mone
temptaueris. **Q̄d** enim discrueris eius rigore. frigi-
ditate. q̄ntudine. densitate et eas qualitates q̄ sapōe
gustatus q̄sensibiles h̄ntur: nichil erit penit̄ qd̄ tel-
luri subiacet. **Hec** igitur omittentes: nec illd̄ ortam̄.
Iquin sup̄ quid sit terra firmata. Torquebr̄ enī mēs:
ad nullū certū exitū p̄ueniente discussionis imagine.
Q̄d uie enī aerē dixeris eis subec̄ fundamenti: p̄fec-
to desities cogitando queadmodū liquida et diffusa
natura tanto pondere depl̄sa subsistit. ac non potius
labi: undiq; terre diffugiens densitate ac semp̄ e

minentior ai p̄mente ḡsistens. Q̄d si aqua p̄p̄suis tre
ne subtilitati eē subditā? nichilominus p̄cūtarī nēce est
quō moles tam sp̄ssa et ḡius m̄ime sub aq̄ demigit?
s̄ ab infirmiore nata susp̄ctio tanti ponderis sustēat?
Siquidē ip̄s etiā aque fundamēta querēda s̄t: et ite
r̄ detrahendū est cū iuenire nolūis quo fulamine re
sistente fundo ultimq̄ ḡtinet. **S**imilit̄ aliud q̄dā
ualidius eē corpus induxeris q̄d firm̄ prohibeat ad
yma descendē? cogitare debēbis illō quāq̄ ip̄m simili
f̄idatū repagulo: q̄d nō sinat inferiq̄ decēde q̄ portant?
Hinc quoq̄ ip̄i s̄ quid confingentes potuerim̄ oppo
nere: denūo aliud eē munimē: necessario discussura
est mens et ita in inf̄mitū cogitatione duam̄. semper
h̄ms que iucūnt̄ firmamētis. alia noua q̄rentes? et
q̄to longius firmone p̄gredim̄. tātomagis uirtutū sustē
tatricē tre sup̄ dūcē opellim̄: que siml̄ om̄ia q̄ susp̄cta
s̄t ualeat sustētare. **P**osterea disquisitōi metas debēbis
ip̄onē? ne q̄nq̄ curiositati tue nimis insp̄ensibilia p̄
tractanti ubū iob uideat̄ obsistē: et interrogis sup̄ quid
circuli eī inf̄xi s̄t h̄nt. **S**z et si unq̄ in psalmo au
dieris. ego colūnas eī ḡfirmāui: ḡpositōriā profecto
uirtutē eī colūnas intellige. **Q**uā autē dictū est sup̄
maria f̄idant̄ eā quid aliud s̄c̄l̄ significat. q̄ undiq̄
orbē tre aquarū nā circūfusa ḡplectitur: quō ergo cum
sit aq̄ fluida sp̄z ad decliniora ḡtendē soleat? pendula
est et in neutriā diffundit̄ p̄tē? **I**llud quoq̄ nō reputis?
q̄ nō minorē. s̄ etiā maiorē difficultatē nobis ip̄a tel
lus ip̄ortat: cū tanto sui pondē librata teneat̄ in aē
aere. **S**z necē est huc sup̄ seip̄am locatā eē ḡcessē
ris. siue sup̄ aquas eam ferri dixerim̄? nusq̄ nos a

pietatis discedere cogitatioe quaeat. si contineri uirtute cre
 atoris omnia fateamur. **H**ec itaque nos oportet et nob
 ipis suade. et silicitanabz ubi sit ampla. et insustentabili ^{ere g'uitudo fina}
 ho' tre fines in manu dei. **H**oc nichilominz. uel nobis ^{ruare dicere 11}
 ad credendu' gmodio uel auscultantibz uulz potuerit
 iueniri: h' quida' de phisias phis tali quoda' dispositi
 one gmetent' etiam imobile pmanet. **F**ertur q' i mudo
 sita sit et paribz undiqz collecta spatiz ad summitatem
 usqz no' h'ere quo magis ualeat inclinari. et ob hoc sep
 in semetipa consistit? impossibileqz ee ut ea patiatu
 equalitas circūdata. ullu' iuenire momētū. in aliu' flet
 tendi se locū. mediā aut' regionē nō fortuitu uel spō
 te nec aliqua sorte q'sita tenere tellurē: h' nāl' necitqz
 fitu' eis esse decretam. **C**elesti enī corpe ulteriore in
 superioribz nacto sedem. quecūqz iquint arbitriū pon
 dera de locis sumioribz ad yma descendē. in mediū
 ggregantur locū? in eas stationes totū deduci necēe
 est corpus: in quas singule ptes coierint. **Q**d si la
 pides et ligna cūctaqz trena semp ad inferiora pellū
 t? ibi erit sine dubio. p'p'a gūciensqz t're positio. siue
 aliquid de leuioribz ex media regione mouebz. id
 ad supna ferri certissimū est: qm familiare est rebz
 g'ustimis yma semp appetē. **Y**ma autē dicimz: me
 diū totiqz mudi locū. **N**on ergo mireris si nusqz tellu
 inclinatur. ut pote mediā oim sortita sedē. in qua
 ea necēe est semp stare: nullatenusqz g' nām de p
 prijs simbz submoueri. **N**oz igit' si quid tibi pbabi
 le uideat? ad sapiam creatoris qui hec ita disposu
 it: oportet te huiusmodi tñsferre miracula. **N**eqz enī
 minuetur rez dignitas maximaz: si que sit eoz ra

tio detegamus. Aut si seculis euenerit simplicitatem fidei
potiorum ceteris fieri suadet documentis. De celo quo
q; si eadem dixeris nō peccabis? licet philosophorum
multiloquax disputatio plūma sup celi natura differunt.
quorū alij oppositum ex quatuor asserūt elementis: ipsiq;
esse inuisibilem. p̄ternq; hēre telluris q̄p̄ insitā sibi durici
am. hēre etiam ignis societate: ex quo quasi p̄spiciunt
putatur cē. Nichilominus etiā reliquarū portione p̄mix
tiones amplectitur. Nōnulli autē huiusmodi opinione
q̄tempta. quā q̄ndā nām in celi oppositōe q̄p̄ ḡmētati
arbitrio subiixerūt: quib; uidetur corpus ethereū nō
aer cē. nō trā. nō aq̄. nō ignis. nō aliud penitus q̄s r̄
simplex esse credatur. ob hoc scilicet q̄s simpliabus fa
milare est motū semp hēre dirēm: quorū leuiora sur
sum semp intendūt. grauiora uero deorsū labunt. **S**
nec supior aut inferior ps telluris vertibili nō idem
ōnino: uel dirēm erga circuli rotiditate continēt in
tūallū. Quorū autem naturales motus mutari solēt:
eorū etiā qualitates ip̄as mutabiles cē necesse est. Licet
nec de illis p̄ncipalib; corpib; que uocant̄ elemēta pos
sibile nob̄ esse credē celū fuisse compositū: q̄m̄ ea que ex
diuisa materia ḡstruūtur. mīme sibi quēunt: nec pos
sunt sine vi aliqua motū tenē cōcordē. utpote singulis
p̄tib; alui atq; alui impetū h̄nābus ex nā mīmax̄ la
bore quō ḡposita s̄t in motu ḡtinētur assiduo. Neq;
eni p̄t una atq; eadē ratio rebus intēsse dissimilib; ac
repugnantib; ḡsonare: cū ea que leuionib; s̄t aīca. ḡ
uionib; iudicentur. Nam cū ad supna et celestia p̄pera
ing pondē t̄reno dep̄mim̄. Cū autem ad p̄ma dirigi
mur vim facim; igni cont̄ nām suā: cum p̄trahētes

inferius. Elemētorū autē distractio in ptes ducta diuisas:
 ruine causas et solutionis importat. Qd̄ enī uiolenter
 natura recusante temptatur. celeriter dissipat̄: utpote
 singulis pibus p̄ quas moles constructa subsistit. ad suū
 principium redeuntibus. **P**ter hanc igitur opionū neci-
 tates. secta priorū phoz hī qui postea succedere relassa.
 ppas assertiones subicē festinarunt: quēdam quōdā nām
 corpis. ut dixim⁹. in celi syderūq; s̄bam subicē firmātes
Alius autē quōdā de acrioribus. hec quidē que narra-
 uim⁹ cūcta destruxit? ppū uēd̄ dogma uisū est gmedare?
 de quib⁹ si referre singula maluerim⁹. silēm illis patie-
 mur errorē. **S**ed eos a semetipis uicissim deici reliqua-
 im⁹: et omī illorū contēctōe postposita sequam̄ moysen
 dicentē. **I**n pncipio fecit de celū et terram. conditorēq;
 optimū rex sapientissime format⁹ glorificam⁹: et ex
 uisibilū pulchritudine. illū qui nimis optim⁹ est q̄tem
 plenū. et ex magnitudine corporū circūscriptorū metiam̄.
 illū infinitū et maximū: oēm q; cogitationē cordis hu-
 mani sue uirtutis amplitudinē t̄nsgradientē. **N**am h̄
 hām creature nūme cōsp̄ndim⁹? tū cōipm qd̄ tenu-
 iter nro subiatur intellectui tantū h̄t admiratiōis ut
 etiā uelocissima mēs inferior uideatur. hīs rebus que
 in hoc mūdo h̄ntur exigua. debitāq; sup omībz laudem
 conditori referam⁹ impellius: cui est honor et gloria nūc
 et temp̄ in secula seclorū. Amen. **Explicat omnia p̄. Inap̄it sc̄d̄**

Modis mane decursis sermōibus usq; ad
 abditā multitudinē intellectus iucim⁹: ut li-
 beret oīo de sequētib⁹ despare. **S**i enī seclorū
 talis introitus est. ut uestibulū templi sit decorū et

splendū ut elegantia sue pulchritudinis oculos nre mē-
tis irradiet: qualia cōfenda sūt sancta sanctorū. **Q**uis
ergo sit ausus impossibilia contrectare: aut quis in-
tuebr̄ ineffabilia. quoz et uisus est inaccessibilis. et
ratio intellectus ineffabilis. **T**amē qm̄ apud iustū iudi-
cē et pro solo studio mediōz nō contemptibilis merces
ē deputata: mīme nos pigeat explorare. **N**ā q̄uis ml-
tū dignitatē humilicōm̄i abecē credam̄: tū si uolūtate
scripture sequam̄. suffragante lēto spū nec nos inpha-
biles iudicabim̄: et nutu gr̄o celestis edificatiōē aliq̄m
cōferem̄ ecclie. **T**erra autē inq̄t erat inuisibilis et in-
cōposita. **Q**uō igit̄ utriq̄z elemētis idest celo et tra-
pari honore constructis: celū quidē p̄fectū fuit. tellus
uero adhuc īgposita est. **A**ut quid oīo cause fuit quo
uiniūs p̄ficietur: et uisibilis nō esset. **I**gitur terre
plene cōposita est. p̄p̄a fecūditas: idest uniuersarū ḡmīna-
tio plantarū. et arborū fructiferarū copia. nec nō collo-
res odorēq̄z flores. et alia q̄ paulo post dīno uisū
p̄gēnta decorauē tellurē: quoz quidē q̄ nōdū aliquid
ēxisterat. merito cā s̄mo sēptur̄ īcōpositā noīauit. **H**ec
autē etiā de celo īmp̄fecto rite dicim̄: qm̄ nec ip̄m p̄-
ū sūp̄sill̄ ornātū: quippe qd̄ mīme solis adhuc et lune
fuerat fulgore lustratū. nec choris siderū coronatum.
Ita nō uideberis a ueritate deflectē: si etiā celū īgposi-
tū dixeris. **T**erra autē inuisibilē ob duas causas: aut
q̄ nec dū expectator eius homo p̄cesserat aut q̄ sub
aquis que tūc ei superant latens nullomō cernebat.
Nondū enī aq̄ congregatę fuerant in p̄p̄is cōceptacu-
lis: quas in unū postea collectas. dñs maria nūcipa-
uit. **I**nuisibile itaq̄ est. ul' qd̄ oculis nō p̄t carnalibz

apprehendi. sicut mens nra. uel illd qd natura certm qdam
 termi p̄t? si ppter obductū sibi uelamētū corpis alicuius
 abscondit? sicut ferrū qd in pfundo iacet. **H**ac itaq; ra
 tione nūc iuisibile trā dicitū esse putandū est. ut
 pote que aq; offino tegebat. **D**einde qz nec dū luce
 stituta. mirū non est si h̄ctur inuisibilis: cū aer ipse
 splendore carens cēt obscurus. **Q**z obtreccatores uitatis
 sensu p̄po septuras mīme gsequentes ad suūq; arbitriū int̄
 ptationē trahentes: eaz; materiā rez dicit p̄ huiuscōi
 ūba monstrari? que quasi natura iuisibilis et ip̄posita
 atq; in formis erat: et om̄i spē schemateq; p̄uata? quā
 allūpta artifex pro sua sapiētia gformauit: atq; ita per
 eā ōnia que uident̄ effect. **Q**uā si dixerim; ingentā?
 sine dubio coequari cū deo in p̄merēns estimatur hono
 ribus: et hysdem quib; ille prouilegns digna censēbit.
Quo quid nefandius ac scelerat;? q̄ ut res confusa. pe
 nit; deformis pari dignitate prodita iudicet? qua
 sapiens et potēs n̄miūq; bon; et ōim conditor deus.
Deinde si tanta est ut ōnem diuinā possit acapere disci
 plinā? nichilomin; eius substantiā dei uidebūtur potē
 tie coeq̄ri: si tamē ualz tell; se p̄ cūctā dei sapiētiā me
 tiri. **Q**uia autē minor ē materia diuinē potētie et sic
 in atrociorē blasphemā eoz; s̄mo ducet: quippe q̄ p̄
 iopiā materie. inefficacē et otiosū in suis opib; deū co
 nantur asserē. **Q**uos quidē hūane nature talia sentie
 cogit indigetia. **H**anc qm̄ apud nos ars unaq; ex
 ga aliquā adhibitā materiā exerceat. sicut fabrilitas
 circa ferrū. carpentaria circa lignū: et in hys aliud ē
 qd subiaceat. aliud spēs. aliud qd format? ex spē. **N**ā
 materia est que extrinsec; assumitur? spēs que ex arte

produat: perfectio autē est. que ex utraq; opomē. idest de
spē atq; materia: sic opinantur. et diuina opatione
schema quidē mūdo de sapia conditoris allatū: mate
riā uero extrinsecus creatori fuisse subiectā: atq; ita uni
uū mūdū ēē ostructū. qui sbām quidē possidz alūde
q̄stā: schema uero et figurā ex dei uirtute s̄ceptam.
Hinc illis dat̄ occasio negandi. caulis deū p̄esse mū
dams. et tāq; stirpis alīq; rex geniture portionē exi
guā ḡtulisse: mīme ualentes p̄ intellectus mopiam
ad culmē respicē uītatis. nec considerāe. qz hīc quidē
ars post materiā nosatur. adhibita uite grā dispensan
de. Nam lana quidē fuit anterior. texendi autē usq;
postea repletus ē. ut id qd p̄ nām mīno fuerat. supple
retur ex arte. Lignū quoq; prius fuit q̄ ars dolatoīā
postmodū p̄cipiens in ususq; necessarios formās. gmo
ditatē nobis nō puā ḡtulit. Nā et remū nauitis: et
agricultoribz uentilabz: et bellatoribz hastā dedit. De
us autē p̄usq; fierent que uident̄ omīa mente ḡplexus
est. uolens in natiuitate p̄ducē que nō erant. confide
rauit qualis mūdū esse deberet: eiusq; sp̄ei ḡruā ma
teriā congenerauit. et celo quidē deputauit decentē si
bi naturā: terraz uero schemati familiare debitāq;
substātiā ḡmodauit. Ignē uero et aq̄m et aerē distinxit
ut uoluit: et in ordmē deduxit que singulorū ratio
flagitabat. Totū autē mūdū cū ess̄ sui dissilis ex diu
sitate ḡposito: inuolabilibz cuiusq; cōcordie uinculis
artatū in unā societate ḡpagnationēq; deuixit: ut
et iam illa que multū a se positione distabant p̄mix
tione mutua copulata credim̄t. Cessent ergo fabulo
sis figmētis ac miserabili suaz cogitationū sensu r

uirtute mente inopprehensibile et humanis sensibus inef-
 fabilem contractare. **F**eat deus celum et terram: non singula ex
 dimidia parte sed integrum celum et integram terram: id est ipsam
 substantiam cum specie apprehensam. **N**on enim schematum rep-
 tor est deus: sed totius nature creator. **N**am respondere nobis
 quomodo sibi queant operari diuinitus et passibilis natura ma-
 terie: quare una quod subiectum est solummodo sine figura pres-
 tit: altera schematum peritiam possidens ordinantur oblata
 ut utriusque quod debeat preberet ex altero. **C**onditori quidem
 ut haberet in quo posset artis ostentare scientiam: materie ut
 informitate deponita uultum sumeret speciosum. **S**ed super
 his hactenus ad illa uero que apposuimus reuertamur.
Terra autem erat inuisibilis et inposita. **C**um dicitur. **I**n
 principio feat deus celum et terram plura retiauit. id est ignem
 aquam aerem que utique passionibus quedam. de illis principa-
 libus precreata sunt: que omnia utpote mundi generatua
 sine dubio passerunt. **S**ed hystoricus hec consilio pre-
 terijt: ut mirum cor acueret ad industriam ex paucis oc-
 casionibus capiendam: que faciat nos cogitantes inuestigare
 que desunt. **E**rgo quomodo mirum de aqua dictum fuerat.
 quod feat eam. dixit autem quod terra inuisibilis habebat: tu te
 cum reputare debebis quo tegmine terra uelata non appa-
 rebat: quam nec ignis abscondere poterat. qui utique lu-
 cidus potius quam tenebrosus est. nec aer opere cuius est
 natura perspicua est: quippe qui omnem rem spiritus liquido
 uisentibus manifestat. **R**eliquum est igitur ut intelligatur
 aquam fuisse similitudini telluris obductam: non enim in sua
 aspectacula huius maris natura defluerat. **O**b hoc ergo
 non solum inuisibilis terra: sed et iam inposita notatur.
Licet etiam nunc aquarum habundantia impedimento sit

tre: quo minus fructuum copia ministraretur. Hec ergo causa
extitit: ut nec uideri possit arida. et heretur idposita.
Siquidem tre oppositio est. siuis ut diximus naturalis or-
natus: idest segetes in plantis fluctuantes. necnon
prata uirentia. uarioque flore colore splendentia. colles
uberes montiumque uertices arboribus excellis opati. Quo-
rum nichil habet terra parturiens adhuc natiuitate cuncto-
rum. pro insita sibi uirtute a creatore uirtute: si tempus exsp-
tabat ut precepto diuina conceptus suos proferret ad lucem.
Et erant inquit tenebre super abyssum Rursusque alie
fabularum occasiones et in fautorum signum dantur: his
qui ad arbitrium suum detorqueant uerba scripture. Tenebras e-
nim non eo modo quo nate sunt interpretantur. idest acere quedam
obscuram uel locum infectione alicuius corporis obscuratum:
si uirtute dicunt malignam uel potius ipsam malitiam huius-
modi et sancti principium aduersarii bonitati dei: et hanc
asserunt tenebrarum esse naturam. Si enim deus lumen est inquit
sine dubio repugnans ei uirtus obscuritas est. Eodem ra-
tione sensus non ex alia quodam mutuata sibi. si est malitia
sui generis labes animarum: mortis affectu probitati contra: quoniam
et subsistit et a deo factum esse contendunt. Ex hoc igitur
quod non impium et prophanum dogma fingatur: qui non lu-
pi raptores dilanantes gregem domini ex hac uoce sumen-
tes exordium simplicibus animabus obripiant: hinc mar-
tionis et ualentini et execrabilis manicheorum secta ma-
nauit. Quam putredinem quis ecclesiarum noxiis non pecca-
uit? Quid longius a ueritate secedis o homo. causis ipse
tibi proteritis exquirens: cum sit summo simplex et omnibus
plangibilis inquit erat terra: quod uidelicet superiecta illi
fuerat abyssus. Abyssus autem qui est intellectus: A quam nimia

11
infirmitū habens p̄fundū. Sed sciamus inquit multa cor-
pa etiā p̄ aquā lucidā plerūq̄ spectari. Quis ergo tūc
nulla p̄s terre p̄ aquas ostendebat? qm̄ lumine care-
bat: et oblatatū erat adhuc sup̄fusus aquis aer? Nam
cū radij solis aq̄m penetrauerunt? calculos eos qui
hñtur in altū sepe p̄spicimus: qd̄ certe nullo mō necesse
fieri p̄t. Causa ergo ut ess̄t f̄m̄ iuisibilibus: fuit aquarū
sup̄iecto fuit aq̄r. Dicit enī abissū fuisse qui retarda-
ret aspectū: et ipsa abissū oblatata erat. Ergo nec abis-
sū gr̄iarū uirtutū multitudinē. ut quosdā falso dispu-
tant: nec tenebrarū p̄ncipalē quōsdā malignāq̄ substā-
tiā bonitatēq̄ bonitatēq̄ repugnantē eē dicimus. Duo enī
p̄posita sibi p̄ contrarietatem. necesse est. alter ne fore p̄-
nitiosa substantiē? uirgīaq̄ sibi sempiterna parentia. ut
pote uis inter se pugnandi contētionibz obligata: quorū
si unū sup̄auit siue dubio contra p̄s deuicta q̄sumit.
Qd̄ si semp̄ equipare malitiā bonitati uoluerint? in-
cessabilē rebz afflictum corruptelāq̄ re subiciēt: modo
sup̄antibz iuicē se p̄tibus. nō sibi cedentibz. Verum si
malitiā a bonitate sup̄ari promittent? que ratio est. ut
natura malitiē non uideatur funditū interisse? Sin
autē q̄ dicent fas est: miror quō non fugiunt tam
sacrilega blasphemia p̄fēntes. Sed nos nascēdi maliti-
am p̄ncipiū a deo nō accepisse hac ratione firmiter
q̄ nichil eoz que sibi gr̄ia s̄t. p̄t sui quippiā generare
dissimile. Neq̄ enī uel ex uita mortis origo p̄cessit: uel te-
nebras constat a luce formatas? uel ex egritudine sa-
nitatē: s̄ in affectū mutationibz semp̄ ex gr̄ijs ad q̄-
tra trillationes effluuntur. In natiuitatibz uero nō ex
gr̄ijs: s̄ ex similibz res unaq̄q̄ p̄cedit. Ergo inquit si

neq; genitales s^t tenebre neq; ex deo facte? unde illis o
rigo est? Nam qz sunt male: nullus audeat repugnare
uiuoz. Quid ergo nos dicimus? qz malū est? Non ali
qua uiua et aiata substantia s; affectus quidā uirtuti
+ hūg: et a bonitate deiectus et in pūissimoz mētibz
collocatus. Quia p nolo te malū cēnā arbitari nec
idem pncipalē naturam nequitię possidens opmari: s;
sue quisq; malitię se auctore esse cognoscat. Eoz enī
que nobis eueniūt. alia sūt ex natura. idest senectus
et languor. alia sponte succediūt idest fortuitu casus q
aliens a se plexq; negotiis incurstantes ul' letitiā nob
afferūt uel merore sicut pūcū fodiētibz occurrit the
sauri latentis inuentio: aut ad. for. pgenitibz fit obuiā
rabidi canis aduēcty. Alia uero in nra s^t pte. sicut uo
luptatū frenare cupidies. tpare libidies. uacūdiā colu
bē. uel instigantē uitare. uel uitate sequi. uel odisse x
mēdatū: mitē moribz eē uel asper. humilē uel elatū.
Quarū ergo rez deū hēmz: eoz aliūde nō mutam.
intra. Itaq; recognosce: qz qd ppe malū est. ex cōmissis
arbitri libere capit exordiu. Neq; enī si malū ex nēcīta
te descendēt. tantz peccantibz legū motus incūbēt:
aut iudices supplitia ēminosis digna statuerēt. Hec
michi dicta sūt: sup eo qd ppe malū est. Egtudinē uō
uel egestatē aut ignominia et alia que solēt mestificā
mortales. nec dū in maloz. cenfeo partē ponēda? qz
nec eoz hūc cause in maxis bonoz sedibz collocant.
quoz. alia sūt naturalia. que plexq; nob uident utilitē
euenire. Quapp suspectā de mībz narrationē in psc
tia opescentes: considerationē potis tenebrarū simplr
ac sine ulla calliditate nris mentibz attrahamz. flagi

12

tat autē sūmo scīe nos si tenebre congenerante sint mūdo:
et si interiores putande sint eē q̄ lumē. Q̄d si ita est: v
cur deterior meliore habetur antiquior? q̄q̄ asserimus.
has quoq; tenebras. non ex sui constare substantia: sed
ōne vitii q̄dā in aere subtrata luce confectū. Et rur
sus q̄rendū est: quare luce loci mūdi repēte puatus ē.
Arbitram̄ enī qz si fuit quippiā ante institutionē sen
sibilis huius et cor̄rēptibilis mūdi: profecto in luce fuit
Necq; enī dignitas angeloz nec oīni celestis militie.
uel si quod est nōiatū. aut icōpellabile. aut aliq; rationa
bilis uirtus. uel mīstrator sp̄s dege possz in teneb̄s sūm
luce et letitia: decentē sibi hūitū possidebat. De qua re
nemine puto q̄dicitur: quisq; lumē illd̄ qd̄ sup̄ celos ē.
in bonoz p̄missionibz opetur. De quo salomon dicit.
Lux iusti semp̄. Et ap̄t̄s. Gratas inquit agentes deo
p̄r. qui nos fecit ydoneos in portione sortis scōz ī luce.
Si enī dāpnati in tenebras ultimas abigunt̄: hī qui
remuneratōne pro dignis opibus p̄stolantur. in ea sine
dubio luce q̄ est ex mūduū quietis domiciliū sortient̄.
Igitur qz constat factū eē celū p̄ceptōe dei. subitoq; distē
sū ac famulari arcū t̄rā rotūditate cōclusū? hūis corpo
sp̄s illū et add̄ ualidū. ut possit ea q̄ ext̄insecz hūitur ab in
terioribus sep̄are: ob hoc n̄c̄io post se regionē relicta
carentē luce constituit. utpote fulgore qui desup̄ radia
bat exclus̄. Tria enī sūt qz in umbra fatienda occurrere:
loci. corpus et obscuratū locū. Ergo mūdamas teneb̄s
ex umbra celestis corpis ext̄itisse sciendū est: tu uēo p
exemplū manifestū adūte que dicimus. Si sub meri
dianis oris tabnaculū tibi q̄dā ex materia densa ni
mis et opaci fūdaueris: in sp̄taneis te ibidē tenebris

collocabis Tales ergo et illas tenebras eē opmare: non
pncipalit' substitutas s; processū secutas alterius. **H**as
autē tenebras ferunt abisso supferri: qz extremitas a
eris soluta est quūq; corpm specieb;: s; tūc aqm iam o
nibus supiectam pp qd nēcio tenebras sup abissū fuisse
relatū est. Et sps inquit dei ferebat' sup aquas. **S**me
diffusione aeris istiq; spm dicit. pape septore portices
tibi mudi singulas enumerāte: nam fecisse deū dicit.
celū. terram aquā. et aerē hūc liquidū atq; diffusū. siue
qd magis existimo. et qd hīs qui ante nos sic pba
tū est: spm dei dicit id est scēnē. **R**esuauit enī scriptā
ut papiā hui; opotent' smone mētionē nōis declara
ret: nullūq; alium spm dictū debem; crede nisi scēn.
qui bte ac uenerabilis trinitatis expletor est: et hūc
intellectū capiens magis tibi subinde qmodū cōferri re
pues. **Q**uō ergo hic spūs aquis supferebat'. dicit ti
bi nō meo smone. s; uiri cuiusdā genē syri: qui tm
aberat a sapia seculari qntū uē doctne prim; hebat.
Diebat enī syroz uocē faciōriore eē: et pp abraice lin
gue cognationē septuraz magis smomb; indulisse.
Sens; itaq; dicti illiq; hoc mō est. **S**upferebat' iquit
deus: hoc est fouebat' et uiuificabat aqz nām ad si
militudine galline cubantis. uitalē uirtutē hīs q
fouebant' imitens. **H**uidi ergo ratio qd dicit supfe
rebat'ur. sic itpretat': id est ad uiuificandā aqz nām
cōpellebat. **E**x quo sufficient' et iam illd qd a quib;
dam ualde requirit' approbari p̄t. qz nec dū genitā
li potētia sps sanctus caret. **E**t dixit dē. **F**iat lux.
Prima uox dei naturā lūs fabricauit. ac tenebras
dissulit: merorēq; dissoluit: et dñe subito letā spēm

locūdamq̄ produxit. Solus tūc apparuit qui erat ī
 terim celatus a dño? tantaq̄ eius pulchritudo sc̄laru
 it: q̄ntā nūc etiā testificatur aspectus. Aer enī illust̄
 bat̄ ex ea luce que sibi erat admixta: acutāq̄ penet̄
 tionē proprii fulgoris ubiq̄ p̄ ōnes suos t̄minos ī
 tendebat. **S**ursus enī etheri erat celoq̄. in cuius latitu
 dine aut boreales sil' et australes easq̄ p̄tes nec nō et
 occiduas gtingebat: quippe cuius natura luada est at
 q̄ p̄spicua: p̄ qd̄ nullas moras in tpe lux p̄ eū gmeās
 sustinebat. **S**icut enī obtutus n̄ros sine ullo momēto
 t̄pis aer mox ad ea digit̄ q̄ uident̄: ita lucis accessū
 uelociter et omī celeritate p̄ceptū: p̄ ōnes fines sue
 gplexionis infudit. **E**ther quoq̄ uenustius illuato
 efficit̄ et aq̄ splendorios apparenti: nō solū qz lucis
 candore lustrantur: s; et iam repercussione ei' emicātes
 clariorē reddūt aeris effigē. **I**ta omīa uox diua grati
 et honesta gstituit. **N**am sicut hñ qui olei aspgine p̄spi
 cui sibi profūdū maris efficiūt: sic rex conditor deus.
 sui oris afflatu iocūditatē lucis mūdo repente p̄hibuit
Fiat lux dixit d̄s. gfestimq̄ p̄cepto fuit opus? et sc̄a
 nā est: qz nichil uoluptuosio in fruendo g gmitonem
 potit subire mortalū. **S**; et si qñ uocē smonēq̄ uel p̄
 ceptionē dei diamo: debes adūtere non intentione.
 motiq̄ corp̄is uocē reddentis s̄onū quēpiā destinari:
 nec acē lingua ūberatū smonē? s; uolūtatis sue mo
 mētū: qm̄ p̄ eos qui docent̄ utiq̄ eē censēmo sp̄cia
 ti figure p̄ceptū. **E**t uidit d̄s qz lux bona. **Q**uibz
 igitur lucem celebrare nos laudibz potimz? cū tale
 de sua bonitate testimonū a conditore mēuerit. **L**
Licet diua ūba n̄ros para oclōs de illa iudicare

compellant. Nam primo non sufficit explicare: quantum sensus
accipiens attestatur. Si enim pulchritudo corpora
ex membris inter se opposita est. et ex coloris uenustate
formatur: quod luce cuius natura simplex est. sibique per
omnia similis. plena predicatione quod bona sit possimus ex
plicare: ita enim et aux bonum dicimus: non quod bonum operatum est:
sed quod coloris sui magna nobis oblectamenta largitur. Si
militer etiam stella que uocatur antifer. omnium siderum pul
cherrima nominatur: non propter extremam compositionem membrorum.
que nulla sunt ei: sed quod letum alacremque fulgorem miris impedit
obtusibus. Huiusmodi ergo dei testimonium non ad hoc solum
respiat. quod pro se lux bona est et iocunda eventibus: sed etiam
pro utilitatem que postmodum ab ea fuit collata mortali
bus: bona dixit. Et separavit deus inter lucem tenebras: idem
mixtam nam illarum sibi que ex diversitate disparem fabricauit:
quippe quas phisicis a se spatibus et destituit et discreuit:
sicut dictum est ei. Et uocauit deus lucem diem. et tenebras noc
tem. Nunc quidem post solis creationem dies appellatur.
id est aer sole lustratur. cum in emisphero quod super terram
est operatur. Nox autem dicitur terre obumbratio. que sole
in occasu condito generatur. Nunc autem non solum animi
corporis motu. sed diffusionem principalis lumen modo se sub
ducentis. modo denuo reducens: secundum diuinam precepti
onem dies fiebat. noxque sequebatur. Et facta est uespera.
et factum est mane dies unus. Vespera igitur nuncupatio
conter intelligenda est: nam et incipiente die. et ad oc
casum uigente: nox ei sua uicinitate contigua est. De
27° ut uanitatis diurne preuilegia resuarer: dixit
primo uesperam: docens. quod nox diem comitatur. Nam
antequam lux crearetur. nox non habebatur in mundo sed

tenebre. Obubratio ergo t're qua sup diximo mittidens
 diem nox no appellata est: et igitur nouo noie post ge
 neratione diei uocitata est: facta est itaq uespa: et scim
 est mane. Non dixit dies atq nox: s; uespa atq mane:
 ut uocabuli uidet dignitate. pta meliori tribuet Nam
 diei eq uespa maneq cotingit: et hanc consuetudinem
 repies. ubiq custodire scriptura in teporibus mlandis
 diamo em tot dies elapsos ee nullā fatientes noctū
 mētionē: sicut psalms docet. Dies ānoz nroz. Et
 itm iacob. Dies uite mee breues et maligni Et alibi
 Omis dies uite mee. Ergo que tūc hystorie cārelata
 sūt pro legibus in poster ualitura scriptor instituit: et
 fuit uespa et fuit mane dies unq. **Q**lobz no dixit p
 mo s; unq. Et certe consequētia fuerat ei qui dictum est
 sedo et tertio et q̄to: p̄mū diem potius appellare. q̄ v
 nū. **S**; hoc dixit. aut mēsurā diei sil noctisq; distim
 ens et temp9 utriusq; ottingens. ut xxiii. hore unius
 spatū diei uidentur effice? subaudientib9 uidet nob?
 q; nūcipatione diei nox quoq; d; intelligi. Vnde et
 iam si unā ex hijs fieri lōgiore solstitiali mutatione
 contigeit? p̄finitū tamē temp9 horaz utriusq; oplecti
 t̄ interualla: tamq; si dixeris. xxiii. horas ad mēsurā
 unq diei ptinē. **D**el unū forsitā dixit: ob hoc. q; i celo
 de ceteris signis in eadē itez sub unio die p̄cesso solis
 et reuissio celebratur. Ita quotiens uespa uel mane scdm
 solis circuitū t̄raz orbem oplectitur. non amphora tpe
 q̄ vniū diei spatio. p̄pa sol; circula distimē. **D**el sicut
 t̄cretior tradit ratio. ds cū naturā tēpons p̄crearet: i
 mēsurā signaq; certa. ex diez constituit interuallis?
 et p septimanā numerari uoluit: eamq; semp in sem et

ipsam gutta p̄cepit motū t̄p̄is metientē **R**ursusq; septi
manā implere sup̄plere uultit unig diei spatia: q̄ semet
ipsā reflectitur. **H**ec enī ratio est uolubiliū scematū ut a
se inapientia. semp̄ in semetipsa ferantur. **Q**uō etiā sc̄lo
rū p̄p̄m est: que p̄ sua se incessanter uestigia reuoluē
do terminū nulla ratione papuit. **P**ostea uerticē t̄p̄is
nō p̄mū s; unū nūcipauit diem. ut ex ipsa nūcipatio
ne cū sc̄lo sibi suaretur affinitas. **R**erū enī simplicitū
nichilq; cōe cū alijs h̄ntū specimē indicans: cōgrue
penit; et decenter nōiatus est unig. **E**t q̄uis multa se
cula nobis septima declarat dicens. sc̄loz cē sc̄clā: tū
n; sibi p̄mū aut sc̄dm aut t̄tū sc̄lm nūciatur: unde cā
rū potiq; diuisar; actiūq; differentias et nō sc̄loz cir
cuitus et successiones ac fines detur intelligi. **D**ies
enī inquit d̄nis magnis et lucido. **E**t alibi q̄ **Q**uō nob
inquit querē diē d̄ni? **Q**ui tū tenebras h̄t nō lu
cē: s; tenebras eas dixit: que deputate sūt sibi diḡo
Nam in occidū et sempiternū diē illū f̄mo testat
Quē etiā octauū psalms appellat: quippe qui ext
tempus h̄etur. **S**uue ergo diem siue sc̄lm septimū
dixit; ex eodē trahitur intellectu singulariter: et
non multipliciter declaratur. **I**taq; ut ad futurā uitā
n̄ra cogitata diḡerent: diem p̄napalem qui est y
mago sc̄uloz unū nō immerito uocauit: utpote
lumini equo coeui. dico autē sc̄m d̄nicū qui resur
rectione glorificata est saluatoris. **E**t hoc est qd̄ dix
Factū est uespe et factū est mane dies unig. **S**; uel
pe quidē illig narratio occupata. p̄nti uespa: modū
cursu m̄e disputationis imposuit. **P**ater autē uē
lucis qui diem celesti lumīe decorauit: et noctem

ignis radijs dare fecit: qui uentum seculi regem me-
rentibus sparauit: corda ur̄a plustret agnitione uita-
tis: et intemeratā custodiat uitā ur̄am: p̄stans nob̄
honeste ambulare: q̄tens fulgeatis ut sol in claritu-
dine sanctorū suorū: ad exultationē meā in diem dñi.
cui gl̄a et honor et nūc et semp et in sc̄la sc̄lorū Amen

Domi die *Explicit omelia Inapit terna.*
opa uel potio unio. Neq; enī fas est ei nos de
f̄hē dignitatē. quā a conditore p̄meruit: cū
per se singulariter ederetur: nullatenus aliaz cōmūata
curriculis quī omīa que in ea facta sunt heri n̄r̄ f̄mo
differuit: et hoc passim diuidēs alimonia matutinā
uesp̄tināq; leticiā p̄stare aīis auditorū. Nūc autē ad mi-
racula sc̄dē diei p̄perem. Hoc autē ḡmcorans. nō in re-
ferentis potentiam colloco que dicitur. s̄ in sc̄pture gr̄a
que naturalit̄ possidens intelligendi facilitatē. illis a-
more suū cordibz inspirauit: que p̄suasione sup̄flue
anteferūt uitatē: sicut et psalms ueri suauitatē demō-
strans ita dicit. *Dulcia faucibus meis uerba tua: super
mel ori meo.* Heri itaq; q̄ntū possibile fuit erga uerba
dñi ḡmorantes nr̄os sensus delectatione repleuimz.
in hodierniq; die festinanter occurrimz seq̄ntiū rerū
miracula expectatur. Verūtū mīme late nos potuit:
q̄ nulla opifices labore manūū suaz uisitantes circū-
stant nos: admonētes ut narrationē p̄posita breuita-
te stringamus. ne diuina ex̄hauriamur ab ope. *Quibz h̄o.*
respondeo: q̄ ps modica t̄pis fēderata a deo nō solū
ip̄a nō deperit: s̄ cū magnis ab eo rep̄dit incrementis
Om̄s enī res que occupationū causas efficit dñs
om̄ps oportune salz. tribuens corporibus fortitudinē

animi letitia. nec non facultate negotijs peragendis: si
tamen nos secularibus sponda spiritalia censuimus. Quod si forsi-
tan in presenti uita remuneratione bene gestorum recipere non po-
tuerimus: futuris tamen scilicet apud deum sine dubio thesaurus
sortemur. Quare obsecro uos ut omnes cogitationes inui-
danas de uestris meritis excludatis: et penitus michi
uos integros prebeat. Neque enim ullum quomodocumque pri-
uata corporalis cum mens curis implicata terrestribus cre-
dit absentare. Et dixit deus. fiat firmamentum: et sit se-
pans inter aquam et aquam. Jam quidem hesternam die au-
diuimus uerba domini dicentis. fiat lux. hodie. fiat firma-
mentum. Plus tamen quoddam uidentur hinc priuata: neque in
nudo precepto remansit. Quod causam per quam querit.
firmamenti productio aptius declarauit: id est ut
diuidat inter aquam et aquam. Primo quidem repete-
mus discutientes. quomodo deus alloquitur nostro idem ho-
minum more: qui prius future rei forma concepimus
intellectum? deinde ex subiectis agruas et familiares uni-
cuiusque significationes colligentes exprimimus: et post
hec ministerijs uocalium officiorum cogitata manifestate
per aeris arripitum et articulatum sermonis obsequium pub-
licum sensum corde conceptum. Et quomodo non insanire di-
cendus est qui dei talibus officijs indigere priuata ad
explananda que cogitat? cum magis priuata sit asserere: quia
uoluntas diuina et prior impetu mentis eius ubi est dei.
Quod ideo in speim quoddam scriptura figurauit: ut ostende-
ret quod non solum fieri uoluit creaturam: sed etiam aliquo co-
operante fecit. Poterat enim sicut ex initio de omnibus hyl-
tonum et modo referre: quia in principio fecit deus calum-
dem fecit lumen. et postea firmamentum: nunc autem

16
deū iubentē et loq̄ntē uidetur inducē. nullo nos impedire
te facinore. quo minus uestigijs indicijsq̄ p̄ducti ad gr̄epla
tionē eius qui est ineffabilis ueniā. **Q**ue enī labore
q̄sita sunt: et iocūde papūtur et diligentissime cōsuā
tur. Nam quoz facilis hētur adeptio: eoz sine dubio fal
tidiosa possessio. Propterea nos trāmitē uere rationis
ingressos ad explorandū dīgit unigenitū. Et certe uocife
ro s̄mone non erat opus incorporee nature: cū testimō
nis coopantē late nō possit: quippe quibz consilioz societatis
ex ip̄a potestate sup̄editat. Nam uox p̄ auditū neciā est:
et auditus p̄ uocem. **U**bi uero nec aer est nec lingua
nec aures. nec tractus aspior ad sensum capitis. repul
sum sonitū p̄ducendo. ibi nec s̄mo necessariū est: s̄ ex r
ip̄a ut ita dicam cardinali cogitatione fit p̄ciapatio no
lūtatis. **S**icut ergo p̄ximā et mens n̄ra consurgeret
ad inquisitionē uultus eius de quo agimz: prudenter
et optime scema huiōi elocutionis assūpsit. **S**ecū loco
q̄rendū est sin aliud p̄ter id qd̄ in initio factū est celum
firmamentū fuit: qd̄ tamē et ip̄m celū uocitat. uel si
certe duo celi sunt quāq̄ philosophi de celo disputan
tes tolerabilius acq̄scent linguas suas trūcādas ex
ponē: q̄ ut duos celos eē concedāt. **U**nū enī asserūt
celū aug naturā mīme pati confirmāt ut sedm uel r
tūū adiciatur ei: qm̄ inquit tanta celi s̄stantia in u
nig conformatione consūpta est. **S**ingulare nāq̄ fert
corpus eē uertibile. certoz ambitu circūscriptū: qd̄ et
in p̄ma celi creatione profecit. nichil reliqui eē ad sedi
uel tertij ḡositionē. **S**z hec dicentes matenā q̄nda in
genitā conditori opinant̄ h̄tam: ex p̄ma fabulositate
sc̄ntiū mēdatia cōterentes. **N**os autē regamz grecoz

phos nō antea reprehendē: q̄ inter se ualeant ip̄i tenere
concordiā. Nō nulli enī de hīs infinitos ēē celos asserūt.
et mūdōs innumerabiles: quoz qm̄ male suā professio
nē supauerit aciores pbationibus quibusdā ex geome
trica necessitate collās. nūsus affirmare se putāt: eo
qd̄ natura nō ferat ut aliquid celū p̄ter unū genera
ri poruit. S; eos tūc magis nos risu dignos dicimus:
maxie qz uident̄ sepe quoz in aqua fieri plim. Unde
dubitandū non est de multitudie celoz. et iūda cre
atrix oīm uirtus in eoz cōstructione sufficēt: quoz
fortitudie et magnitudine fidei potentia q̄teplati fu
erim; nō arbitram̄ discrepare a fluxu liquoris. Qui
cū in uacua uasa diffunditur: quibusdā interdū re
flationibus intumescit. Ergo risibilis penit; eoz p̄posi
tio est de omnipotentis ip̄possibilitate certantiū. Nos at
tantū absurdū sedd̄ celo discrede: qz et tertū profitem̄.
auḡ b̄ssim; paul; nō est fraudat; asp̄cū. Nam psal
m; nōians celoz celos: etiā plimoz nob̄ subicit intel
lectū. Nec cū mirabilior ista q̄stio septē illis orbibus
uident̄: sedm̄ quos fieri septē stelle consonāt ab oīb;
p̄dicant̄. Quos etiā reconditos in se dicūt exemplo
celoz. uno sup̄ aliū gmissoz. et eos h̄ris adūs; se mo
tibus ip̄ulsos: et acuta cū ḡuba rēpantes concētū
quēdā et armonie melos recedē dulce confirmant.
Cui; rei assertores. cū fidē dictoz suoz. rēe cōis sen
sus approbare cogant̄. hoc dicūt qz p̄ueterē consuetudi
nē intentis auribus erga crepitū illū qui ex p̄ma natu
tate resonat. usu cotidiano obpletur aurū sens; obsur
dunt: atq; uoco min; armoniā possum; auscultare sic
in officina fabrilī assiduis ictib; opantiū contus; ebescit

17

audimus. Verū has secularū meditates astutas illis trac-
tare p̄mittentes: nos ad finonē redeam⁹ ecclie. Dicitū
est itaq; a p̄cessoribus nr̄is nō eē hanc sedi celi creationē:
s; poris expositionē. Ibi enī scriptura retulit celi
tr̄eq; facturā. Hic curiosius rationē p̄didit nob; qz
unūq; cōfectū sit elemētū. Nos autē dicim⁹ qz qñ
et nomē aliud et usus p̄pus est in sedo aliud eē nēcio:
ilto qd̄ p̄mo factū est celi. hñs naturā ualidiorē que
prestat rebus ōmbus utilitate p̄cipuā. Et dixit dn̄s
fiat firmamētū: et sit diuidens inter aquā et aquā.
Igitur anteq; radicē eoz q̄ sc̄pta sunt attingamus:
expianē ea q̄ nobis obicienda putam⁹ ab alijs ip̄biē.
Discutiantur nāq; nos p̄ponētes: si spere simile hēt
firmamētū corp⁹. sicut uisio ip̄a testat;: quō fluitas
aq; semp ad inferiora delubricans. poterat in globo
sitate curuati firmamēti consistē. Quib⁹ r̄ndem⁹
qz nō ōiōdis qd̄ uidet nobis suspicientibus intusē
eē uolubile: hoc etiā extusē eē uolubile in spere
similitudinē creditur eē formatū. Siquidē lauacro
rū marmorēas uidem⁹ camera⁹. interio quidē semi-
rotūto scemate fabricatas: in fastigijs uero suis ha-
bē plantiē. Cessent ergo sup hoc nobis calūniā gr̄a
re iactantes: qd̄ aqua non possit in superiorib⁹ p̄tib⁹ cō-
tineri. Reliquū est ut dicat que natura sit firmamē-
ti: ut cui⁹ rei gr̄a m̄cedē statuta est aquis. Solēne ig;
sc̄pturē est in causis uirtutē p̄stantib⁹ hec p̄ferre: ue-
lus si dicatur. Dn̄s firmamētū meū et refugū meū.
Et alibi Ego firmamēti calūnas eius. Et laudate eū
in firmamento potentie sue. Et seculares quidē fir-
mamētū corp⁹ dicit. q̄si ḡdesatū et refertū. quod ad

distinctionē mathematici corporis indicat. Aliud est e-
nim mathematicū. et aliud qđ ualloy plixitate substil-
lit: id est in altitudinē ac latitudinē distēsum. Qđ
autē firmū est cū sit diuisūti spatij: et iā duritiā
possidet. S; spūna consuevit illd corpus qđ est uali-
dū nimis et solidū uocare firmamētū: sicut et de
rem crassū et concretū eodē solz sepius appellare uoca-
bulo: cū dicit qui firmauit tonitruū. Spissitudinē
enī duritiē qua spiritus cōcepty in nubibz uolētq;
prupty efficit sicutū tonitruale: formationē toni-
trouis appellat. Vnde tūc quoq; arbitriā in aliqua
firmissima nā meatū aqz lubricationēq; cōsistē. q̄ten-
ta uocas huius repagulo sustinēi: qm̄ de aqz om̄ edi-
tione natiuitatem creditur habuisse uel ēte hūore co-
agulato. silēm esse quēcū estmare: aut eiq; alicui mōi
māterie que ex diffusionē liquoris fūp̄sit originem:
qualis est lapidis nā cristalli. quē ferūt ex aqz q̄creti-
one generari. Lapis uero qui p̄pe lucidā possidz p̄spi-
cuitatē et qui s̄m suā naturam fuit sincerz iuentus.
nec aliāq; putredinis admixtione fedatus: n̄ fūdz
eius rimis aliquibz fissus est. aeri filis hētur in colore:
s; nulli eoz cōferre nos fas est firmamētū. Puerilis
enī reuera et insipientis est mētis: talē cape de celest-
bus opinione. S; neq; si om̄ia in om̄ibz sunt. id est igs
in terra. aer in aqua. in alijs alia: nec qz eoz elemēto-
rū que n̄o sensu subitūtiur. nichil s̄ciabile hētur:
uel mediar; uel ḡrāz cōioe causāz. Ob hoc etiā arbit-
ri debem; firmamētū. aut unū ex simplicibus esse.
aut qđ ex eis p̄cellit. et p̄miscuū: cū manifeste nobis
sēptura p̄cipiat. nichil sensu n̄o licē ampho q̄ ḡcellū

est opinari. Nec nos illud queso pretereat inuiscissum. quod postquam deus precepit dicens. fiat firmamentum. non sine ratione adiecit historicus: et factum est firmamentum. Non ante fecit deus firmamentum: et tunc diuinitus Auscultent igitur surdi: et illucentur ad uidentium. Quis autem tam surdus est. quam qui non audit ita palam uociferante scripturam? Vel quis tam cecus? nisi qui euidentibus documentis instructus. gloriam unigeniti non respectat. Et dixit deus. fiat firmamentum. Hec uox destinatiois indicat causam. Quod autem dixit. quod fecit firmamentum. perfectionis est demonstratio: nunc in reliqua sermo ueritat. Et sic diuidens inter aquam et aquam. Infinita erat quantitas datur intelligi aquarum diffusio undique abluentium terram: ita ut aliorum etiam elementorum statutos terminos uideret. Propterea in subcausis dicitur ab illis arcedisse tellurem. Sed multitudinis quidem aquarum causam: paulo inferius exponemus. Verumptamen nullum nunc. sed nec eorum quod ualidius et crudati et acutissime inruentes corruptibile hanc fluxuque nam opinatio ualebit reprehendere: uel impossibilitate figmentis quibusdam narratori agglutinatis nos uerba proferre. nec exiget probationes per quas possimus astruere super quod aqua fuit nata fundata. Ea enim ratione qua terram aquis grauiorem firmantes in medio omnium hanc librata esse pronuntiant: illam quoque celestem aquam per naturalem impetum eius semper ad yma tendentem. et per equalitatem ex omni sibi parte collata. nate est super orbem terrarum stabilis permanere. Ergo ampla nimis erat aquarum natura. ac non proferre dimensioe diffusa: sed multo largius illius habitum superabat. Ita ex initio magnificentissimo artifex fuit aspicuens: sequentium ex partem dispositioe constituit. Que cum

fuit ergo ut aque enormitas exuberaret in terris. Quia
necesse est rebus ignis natura: non solum erga dispensationem
terrestrium: sed etiam ad perfectionem aëtheris. Et enim breuissima
semiplenaque forent omnia. si maximis ac principalibus ele-
mentis aliquid minus esset: que quidem contra sibi metum at-
que altius sibi deuoratoria semper esse. Ignis enim consumit
aquam quam uirtute precellit: aqua uero cum habundauit extin-
git ignem. Erat ergo necesse neque concordare inter se si-
milter hec elementa nec integra penitus defectione al-
terius prebere causam solutionis rerum omnium: idque sufficientem gub-
nator mundi reposuit humoris copiam: ut scriptos
sibi terminos non excedens. igneque eductati possit resistere.
Deus enim qui omnia sub ponderationis et mensuræ spoli-
tuit. cui etiam gutte sibi uirtute sunt. teste iob. nouerat.
quod tempore aqua in orbe terrarum permanere debet. uel quantum igni
alimonia prepararet. hec est aquarum ratio secundum creaturam.
Verumtamen usus ignis quam necessarius sit rebus humanis: quod
ita uiuendi penitus expertus habetur ut hoc non aliter nisi ex
doctrina fontium cognouit. Nam non solum hec artes
que uite humane sustentatrices sunt indigent ignis auxilio:
sed arborum etiam germen et fructuumque maturitas. et anima-
lium tam terrestrium quam marinarum natiuitas: neque principio
precessit neque perduraret in terra si caloris beneficii defu-
isset. Aquarum quoque habundantia ualde fuit necessaria: ut in-
cessabiliter et sine intermissione partem sibi de his ignis
attraheret. Intuere denique diligentius creaturam: et inuenies
uim fuoris aëtheris quam oriuntur et occidunt potentem herere.
Propterea terris aque largissime sunt infuse ultraque
quam uidentur extense. que et fundamentum telluris at-
tingunt: unde etiam fontibus et puteis largior copia

19
manādi supeditat. p̄cipitesq; torrentiū cursus ut hūor
in multis ac diuisis uidel; horreis condētur. Itaq; ab ol
entibus p̄tibus hyl̄inis p̄gred̄i m̄dy fluiūq; oīm uolētior
fluuior: sicut speculati sunt h̄ij qui sitū desp̄sere t̄rarū
De meridianis autē locis. bactrus effluit et cohaspis
et arexes: ex quo tanais abrupty in meoticā transit
paludē. Phasis autē de caucasijs exit mōtib; et im̄ia
biles alij de regionib; arctoy; ad eusimū ferūt̄ p̄tū:
ab occidentis uero climatib; estuus sub pireneo iūce
tar̄tesus atq; hyst̄er. quoz unq; in ext̄iora maria de
currit alter ueniens p̄ europā digerit̄ in pontū. eos
autē quod n̄cē est m̄are: qui de r̄pheis scythie in
teroris mōtib; oriūt̄ur. Quoz est rodang q; cū
plūib; alijs nauigalib; galathas. hesperios. celtorūq;
gen̄tē: multasq; finit̄as p̄terires nationes pelago mil
ctur octauo. Nam eoz que ex superiore meridie
p̄ ethiopiā descendūt. id est tages et nisus et cre
meas et nilus. alij in n̄m mare influūt: alij in ate
riore deuoluūt̄ur oceanū. Licet nilq; non sit flūib;
spandus? quippe qui more pelagi t̄pe diffus; estuo:
terā stagnare ḡsueuit egiptiam. Ita mūdi p̄s habi
tabilis aquis tota repleta est. nō min; fluctib; arcū
septā q̄ amib; irrigata. p̄ ineffabile sapiam con
ditous: qui repugnaticē calori natūā ut ess; suffiti
ens ordinauit. Erit autē temp; quo ignis cuncta
torrebit ut testatur ysayas loq̄ns ad oīm d̄m̄i d̄m.
qui dicit abisso dissipaberis: et oīa flūia tua siccabo
Desp̄eta ergo sapiā seculari reape una nobiscum
magisteriū ueritatis: nullis quidē faciūde falens
exornatū. sc̄e uero rōe potissimū. Propt̄ea. Fiat fina

mamentū in medio aque: et sit diuidens ut aq̄m et a
q̄m. **D**iximus quid significat appellatio firmamētū: id est
nō durā fortēq; naturā qui fulminē aliquo sustētatur et
pondē. Nā multo propius eiusmodi uocabulū terra me
ruiss: s; p̄ s̄bam superiorē q̄ subilis et rara est: nulloq; se
sū op̄hensibilis hētur firmamētū uicupant: cōpatioē
sals; corp̄m leuorū q̄ nec uisu nec tactu ualens attigē
Et sil' cogita locū quēdā qui dicitur hūorē huius. ut p̄
tē tenuorē sup̄nis stationib; deputauit: crassiorē ue
ro limosāq; inferiorib; destinauit: ut illa que ex in
itio facta est t̄patio p̄maneret aq̄z paulatī minuatoē
confecta. **S**z tu quidē liquoris amplitudini nō disce
dis. ad ignis aut̄ unū non respectas: qui licet exigus
hēatur in uisu. multitudinē tamē aquarū ualē expē
dere. **S**emp̄ enī t̄hit ad se subiectas undas ī modum
meditatorū cucurbitę: facileq; ḡsumit eas exemplo lu
minis lucnalis q̄ per appositam stuppā lambens oleū
mox petit. **E**thera autē quis dubitet flāmēū esse
atq; torridū: qd̄ nisi statutis sibi a creatore fimb; fre
naretur. facile cūcta ḡsumēt. **Q**ue res phibet ut nō
totus hūor qui rebus diuisis insertus est calore solis
uorato accresceret ob hoc celestis facta est aqua loco
superiore collā: quā paludes et flum; pelagusq; sur
gentib; de se uaporib; exalant: ut non ardor ethe
reus om̄ia q̄ subiecta sūt ḡflagraret. **Q**uidē solē
quoq; uidem; estate stagna leuora breuissimo tēpis
spatio repente siccare. **U**bi est ergo aq̄ illa? **D**emo
strent nobis callidi. **D**ubiu ne cupiā p̄t eē: qn̄ feruo
re solis expensa defecerit. **L**icet nec calidū solē dict
esse. **T**anta illis sup̄ponat in loq̄ndo facultas. **E**t con

siderate quo fieri documento uiribus euidentissimis
 aduiscantur. Quin inquit Candido calor eius et non rubens
 aut puniceo hetur: ob hoc igneum solem non esse extendit
 Calorem autem ferunt. ex aspiore eius circumsione procedit
 hoc uidelicet argumetantes. ut asserunt sole nichil expen
 de de huiore. Sed ego etiam si uerum sit quod abicit non re
 futabo s' monere utpote michi ad stipulante dicebatur
 enim per ignis edacitate: aquarum necessarium esse multitu
 dinem Nichil cum intere utrum naturalis sit an quod situs
 ardor. dummodo circa eandem materiam silens calius exce
 at: id est siue cum inter se ligna fricant flamma consur
 git. siue sponte succensu ignis quam ferunt iniecta con
 sursit: unum saltem atque idem exitus ab utroque procedit.
 Et certe uidemus moderatrice sapientiam dei solem in a
 lias partes ex alijs responsorem: ut non si semper in eisdem
 amoretur locis. feruoris auditate mirandum de popu
 letur ornatum. Sed cum ad australe zonam nunc ad signa
 solstitialia pro tempore mutatioe: educatur: atque inde in
 arctica regione comitit. ut paulatim per diuisa migrans:
 frenis fructibus temperata custodiat. Videant tamen si non
 ipsi sibi probantur obistere. cum mare non confirmat in creme
 tis fluuiatibus non augeri: quia a calore solis absorbentur.
 unde etiam salia et amara eius aqua proficit: utpote que
 sapore prope dulcedinis raptu furoris amittit: et ubi
 leuiorem quidem partem seculi aufert. grauiorem et limosam
 uelut fecem aliquam hic relinquit. Sed qui de mari re
 mo talia differrebat: rursum mutati nullam defectionem
 fieri liquoris a sole prouident. Et uocauit deus firma
 mentum celum proprie quidem aliud illi queniens fuerat
 nomen. Scimus tamen sepius celum diu locum spirituum delatit.

aeris istiq; palam mris obtutibus occurrente. celū autē
a. canendo uocari: qđ ex grecorū meli9 et $\text{D}\iota\alpha\alpha\text{o}\Lambda\text{o}\tau\eta$
colligim9 qđ $\text{oppa}\text{i}\text{o}\eta$ appellant $\Lambda\text{n}\text{o}\nu\text{o}\nu$ $\text{o}\rho\text{a}\text{c}\text{e}\eta$ sicut
dicit scriptura. uolatilia celi. Et alibi. Volatilia scđm
firmamētū celi. Tale est. et qđ dī. Ascendūt usq; ad
celū. Et moyses bñdicens tribum Joseph ex fimb9 celi i
mutatione solis et gaurhione mensū et ex uitate mōti
um bñdictionē dat: utpote regione telluris rez talū
copijs habundante. **S**z et in maledictis isrl sic inquit
Tibi sup caput celū enei. indicans intygrā siccitatē.
atq; defectum liquoris aeris: p quē terrenis fructibo
fecūditas optata pstatū. Qñ ergo de celo dicit. emit
ut rore uel pluuiā: aqm intellige que supiorē tenē uis
se st regione Conglomeratis eni uaporibus in altū.
et aere uentorū flatibus qdensato. exalationes hec que
subtiliter nubibus inserūtur p mutuas accessiones gut
te pfiūtū: suoz pondē conlise deorsū pellunt. **H**ec ē
ybrū generatio. Cū uero fuit despumatz hūoz. flabro
rū uolentia repulsā. quā frigore uehemētius indures
cit: concretis nebulis iux gelata confertur ad terram
et oīo scđm eis moderationē. licebit tibi oīm aquarū
expectare naturā. quō circū aerē qui sup nos est cō
gregant. Nulla tamē argumētationi eoz qui de ce
lo disputāt: simplicitatē spūitalū uelit conferre s̄mo
nū. Quātū eni caste uinētū mulierū pulchritudo mē
tricie formositati spōnitur: tantū nī s̄mo seculari
nosatur p̄latus ēē doctine. Illi eni coactā ūbis suasionē
soliti s̄ afferre: nos autē iudā fallendi pferim9 uicatē
Sz quid opus est nos amouē certamē. illoz mēdatā
refellentes. cū possim9 septuras suas sibi met conferēs

siue nro labore illoz expectare conflictu qui nec eloqui
 a differentes nec numero pauiores. nec dignitate dete
 riores. sius adularis repugnates: cu igne omnia ^{coruare} peni
 tus ac deuotare confirmant. **R**ursus de reatibus sem
 bus que ignis conflagratio deliquit causas regenera
 tionis inducit. **V**n etia in eoz constructione inducit
 sufficit mudoz inuabiles introducit. **S**z illi utusqz
 professionis uitate puati: hinc inde p inopia subsidia
 sui erroris exquir. **S**z quide et de hijs aquis q firma
 meti interiectio sepauit occasione allegoraz et sensu
 altioris quaso a nobis figuris obitult dicentes spirita
 les incorporeasqz uirtutes mutabiliter icelligi debe
 pro aquis: et rursus quide sup firmamento roman
 sine digniores: in humilioribz aut dulcorijs utpo
 te crassioribus et cenosis noxias construisse. **P**ropte
 rea dicitur aq que sup celo sut laudare dm. id est.
 optimas uirtutes que digne sunt ob siue meritum
 puritatis decentibus celebrare laudibz conditorum
 cas uero que cotinetur infero. spūs eē puitatis aff
 mat ex altitudine naturali in pfundū malicie deuo
 lutas: quos ut turbidos et seducosos. et uitioz tumul
 tibus fluctuantes mare pp uarietate f sui ppositi qd mu
 tatur assidue nūcip. **S**z nos huocemōi fimonēs. ut sō
 moz cōiecturas et amles fabulas omittētes. aquā intel
 ligamz aqin eē uerā. sepationēqz firmamētū. ita ut sep
 tura fōit accipiamz: et si qn laudē in cōe omiū dno
 aque dicitur offerre nō ob hoc estimande sint ratio
 nabilis eē nature. **N**eqz eni qz celi narrant glām dei
 modis omibz aiati sunt: nec armamentū sensibile aiā
 esse putandū est. qz enūtiat factuū manūū suaz. **Q**d

refidm

et si dixerit celos nō cōtēplabiles ēē uirtutes. firmamētū
autē factricē dei potētā smonē quidē huiusmodi q̄uis
cōmētū sit: cū nō adspūatā: comittimō s; uer: hunc
ēē nullatenus pacem. Nam nec ros aut bruma. uel frigus
aut estus: qm̄ laudare oīm creatorē iubent. a dāmbēle
sensibiles ēē uel inuisibiles intelligende uatē s;: s; conside
ratio cor̄ prudenti ac sensū hūitib; ḡtēplata gloriatio
nē p̄fiat creatoris. Non solū em̄ aqua q̄ sup̄ celos est
tāq; ceteris honore p̄cellens. p̄ uisitam sibi met̄ uenusta
tē laudē dependit dño? s; idē facē etiā que in tra sunt
iurant: id est dracones et dñes abissi. Ita et nec abissi
quā in peiorē p̄tē conātur abicē fabricatores allegoriz
refutabilis eliminatur a psalmista: cū et ip̄a sūm suam q̄
litatē h̄nos potētie conditoris cūtit. Et uidit de
us qz bonū est firmamētū. Nō oculoꝝ p̄batione dixit
bonū. neq; em̄ corporeā delectationē p̄stint nobis que
constituūt a deo. nec ea illoꝝ p̄cipienda uoluptas est.
que uident̄ iocūda mortalib;? s; bonū dixit opus qd̄
artis sue ratione pensat: et ad finē future amoditat̄
intendit. Merito ergo quidā in rationē signētum
māifestā ēē p̄posuit. illa que subinde p̄ p̄tes effecta sūt:
opifico sue uirtutis smone p̄currens. utpote mudi cō
sūmatoria collaudauit. Nā manus et oclōs ceteraq; mēb;
silachri enei spar̄sim proiecta nulli uident̄ bona: cū aut̄
in suū ordinē cōposita redigant̄. sp̄temq; congrue for
mationis acceperint. a quoh; imperito facile discernū
tur. At uero elemētōꝝ creator et ante singuloꝝ opo
sitionē nouerat cuiusq; opis bonū singulaq; collaudans
cogitationē sue mentis ad futurū exitū dirigit forma
toꝝ. Talis ergo mic̄ quoz̄ artifex singulari p̄tū deus

assertor et p̄dicator : si paulo post òni p̄t mūdo cōpe-
 tentē laudem cū fūit gl̄matus ip̄aet. **S**z hic iam nar-
 ratio matutina sedē diei t̄minū fortiaur. ut auditori-
 bus studiosis indutias p̄beam⁹. quo int̄ se cōferre q̄
 dicta s̄t mēorieq̄ b̄n̄fitio in manib⁹ cordibus ad utili-
 tatē propam retinē cūcta p̄tarent : et usū meditatiois
 assidue doct̄ne abū ruminātes. post digestionē salu-
 brem residuis flagitent alimenta. **H**is uero qui uiuē-
 di cū māibus cōtent. indulgētā medio tpe tribuam⁹.
 ut cōpletis opibus. aīn cury nexu soluti rurs⁹ da-
 pibus exhibeant uestigiis. **I**nterea dñs qui magni-
 fica fecit ex nichilo. et a nobis hec pua ūbor p̄ferri
 libamina dispensauit. det uobis intell̄m ueritatis.
 ut ex uisibilib⁹ inuisibile cogitatis. ut ex magnitudi-
 ne ac pulchritudine creature decentē gloriā conditiois
 mēsurā p̄cipiat. ut et in terra et in aere et in celo et
 in aquis et in die ac nocte et in ònib⁹ que cōmuntur
 b̄n̄factoris mōmēta c̄tissima capiatis. **N**eq̄ enī aut
 peccatis tempus dabitur. aut inimico locus suggere
 di contraria relinq̄tur. dño ur̄is sensibus adhēntē.
 au gl̄a et ueneratio nūc et semp. p̄ ònia sc̄la seculorū.

S **Exp̄liat omelia tertia. Incipit quarta.**
 unt urbes quedā quaz ppli exspectaculis
 mirabilibus a matutino tpe usq̄ ad uespe-
 rum p̄prios oculos pascendo reficiūt : cantus etiā blā-
 dos modulationesq̄ lasciuas luxū nimīū generātes
 sensibus suis imitiunt. quoz auscultatioē diutiq̄ ob-
 lectari nullaten⁹ sociantur. **E**t tñ eos hōies mult⁹
 beatos appellare consuerūt : q̄ nōtia negotia deserē-
 rentes et artes quibus uiuēdi substōia cōpant. per

desidiam et uoluptate statutu sibi tepus uite pagentes.
imibus actibus occupantur: ignorantes. qz saltatio exsp
tationibus approbata turpissimis. publici et coe pfi
at magisterii uitioz **L**yrica etia carmina. cantusq
tybrianu. et metrae cantiones. cordibus audietu sub
lapse: quid aliud qp infamia spectatoribus inolefcit.
emulantibus hystiones: **N**onnulli autē certetium
furali ardore detenti noctibus semiantes. pro equoru
uelocitate cocendūt. mo currus notantes. modo aurigas
in pte alia trāserētes: onēqz p̄sus diuina agitationē
tepoze soporis deuoluē nō desistūt. **N**os autē quos dñs
qui opifex qui opifex rex maximo et ualde mirificus hē
tur ad demonstrationē suoz opm uocauit. deficē non
debemus erga eoz spectacula. nec desides fieri in auscultā
dis sp̄s sancti finombus: s; curādamtes p̄clara hanc di
uini opis itationē. trāfactaqz tpa cogitationibz reputā
tes. contēplem̄ celū quidē leuati ut camerā. sicut di
cit p̄phā. trā autē uasta nimis imēitate uel pondere
in semetipām constare fūdata: aerē diffusū liquidum
natura. ggrū et inaccessibile sp̄nātibz alimonia m̄mista
tē stendentēqz se mouētibus om̄ibus leuētqz cedentē mol
litudinis inaccessū. **A**qm uēo altitē corp̄m. et hūano
corp̄i nimis uilē constitutā ac moderate in depu
tis sibi conceptaculis p̄manētē **Q**uas res ita se hēre
de hīs que recens lecta s̄ app̄babis. **E**t dixit d̄s. **C**on
grentur aq̄ oīs que subter celos s̄ in ggragatōibz
suis et appareat arida. **E**t uocauit d̄s aridam trāam.
et cōgregationes aq̄z appellauit maria. **Q**ūtas michi
calipnias in hīs que sequūtur obieceris. exigēs quē
tamodū trā possit inuisibilis hēri colore p̄nte. siquidem

color omnis sensu comprehenditur uisionis. et fortasse tibi non
 uideatur esse quod diximus: quia non ad naturam sed ad nos inuisi-
 bilis fuisse terra relata est: propter aquam uidebatur iniectione
 que tunc omnes terras operuissent. Nunc uero auscultamus scrip-
 turam quod seipsa declarat. Congregentur aque inque et ap-
 parent arida. Velamentum subducit: ut conspicua fieret.
 que interius non uidebatur. Illud etiam forsitan quis requirit.
 cur id quod per naturam subest aquis. id est ut semper ad pro-
 diuina contendant hoc ad perceptionem creatoris primo con-
 uertitur. Donec enim in planitie fuerit aqua recondita stabi-
 lis est. non inueniens quo declinet. Vbi ergo descensus
 occurrerit. irruente pertingit parte potius reliqua multitu-
 do consequitur. sperante effugiens que preceps urgente
 uenientis impulsu. tantoque meatu aspiciatur quanto maio-
 ris ponderis aqua que confluit. locusque deuexior. Si
 ergo talis natura liquoris esset. differret utique perceptionem.
 qua uisitat aquas in unum coceptaculum aggregari. Pote-
 rat enim sine dubio propter naturalem impetum in regiones gra-
 uas sponte decurrere prius quam terga compleret. Nullus enim tra-
 locus sic equalis est. ut aquarum sit. Deinde inquit. Quomodo
 in unam aggregationem iussa est uenire. cum maria diuisa
 esse sciamus. que certe multum a se distare noscunt. Ad illud
 igitur quod primum quesitum est. hoc respondemus. quia tu qui
 de post editionem precepti diuini humoris motum agnouisti.
 et quia gressus habetur semper decurrens. Nam priusquam meatum
 caperet ex auctoritate celesti. nec tu eam uidisti nisi ab
 aliquo qui uiderat diuisam. Unde debes aduicere. quia uox
 dei nature formatæ est. et preceptio que tunc data est
 creature dispositionem cuius qui fuerent gignenda prebe-
 bat. Nam et dies et nox semel facte sunt. et ex illorumque

nūc libumet uobus succedendo circuloꝝ suoz tpa d' cer
tis portionibus diuisa custodiūt. Congregentur aque.
Iussū est aquaz naturā difflic. et nūq̄ deficiūt obseq̄
do mandatis. Hoc aut̄ dico. respiciens ad liquidā aq̄z
sortē. quaz alie semp manant ut fontes et fluuij. alie
ogregate sūt et sistentes. S; in nūc de fluctibz sūmo est
Congregent̄ aque in ogregationē unā. Si qm̄ te stante
iuxta riuū subit cogitatio reputantē. cuiꝝ impulsu de
telluribus aq̄ progredit̄. uel que sint horrea de quibz
tā largiter effundit̄. aut qui locus ad quē cogit̄ pueni
re. uel quō nec illa deficiat que sequit̄. nec ea que p̄cessit
exuberat. p̄fecto repies oīa hec ex uoce p̄ma teneri. Vñ
enā meatus illi sūpent sempit̄. Quāob̄re in om̄i
semp̄ hystoria memento p̄me p̄ceptionis. que dicit̄.
cōgregentur aque. Et enī oportebat eas decurrē p̄pet̄
ter ut deuenirent ad p̄m̄ regionē. et postq̄ uentū
ess̄ stare in cōceptaculis deputatis atq̄ ult̄ non tendē.
Propt̄ea sc̄dm̄ eccliasten dictū in mare fluuij delabū.
s; mare nō sup̄ impletur. qz et qd̄ aq̄z cursu surgit̄.
et qd̄ mare certis arcūsp̄tū fimbis retinet̄ p̄me
p̄ceptōnis uirtus est. Congregentur aque in unam
ogregationē nō sc̄hat illa que influit expletis cō
ceptaculis sup̄fusa. que ne cundos simul t̄raz t̄m̄
nos uiuaret. idarco iussū fuit in unā se ogregati
onē redigē. Propt̄ea pelagus uentis sepe turbatū
ac fluctibus estuans in altūqz osurgēs. ubi littora
uicina tergent feruoris ipetū spumando resoluēs
mox frangit̄. atqz subducit̄. Aut me non timebitis
dī. qz arenā t̄minū pono mari. Et enī mirz est quō
res om̄i que in terris h̄ntur infirmior arena iussū

dei uolentiā maris frenat. **Q**uod si secus eēt. que ratiō
 uitare poterat rubrū mare. ut nō egiptū totā que unq;
 deuexior hētur iuaderet. p̄ximocq; pelago misceretur.
 nisi p̄cepto eēt inhibitiū ḡditoris. Nam qz humilior
 est egiptus rubio mari. docem̄ ab hīs qui egiptium
 et iudiciū mare gūigē uoluerūt. quoz p̄m̄ est sesost̄s
 egiptio. sc̄d̄s daruis medus. **N**ec ideo dixi ut diue
 sanctionis potentia nōscēm̄. **C**ongregent̄ aque in
 ḡgregationē unā. idest altā nō. p̄cedat ex illa. sed in
 p̄mo conceptaculo que collēa est teneatur. **D**em̄de cū
 dicēt ḡregent̄ in unā ḡgregationē. docunt qz mul
 tis erant aque diuise modis. **L**oca enī quallia p̄fū
 dioribz naturalit̄ cauata sp̄acijs hēbant aq̄m collec
 tā. nec non etiā campi pleni erant silitudinē pelagi
 referentes alicq; eiꝝ mōi regiones. de quibz d̄m̄bus ī
 unā ḡgregationē ḡfluē sūt p̄cepte. **E**t nullꝝ dicat.
 qz si totā terrā tūc aq̄z texerat multitudo nichilo?
 ea q̄q; loca in que postea uisse sunt aque ḡcrere repleta
 tūc erant. **U**bi ergo deberet aqua colligi. que d̄nes
 fraz p̄tes iuaserat. **A**d hoc respondemꝝ. qz q̄n p̄cep
 tio data est ut in unā ḡgregationē conēt. tūc et sul
 reptionis eaz cā p̄cessit. **N**eq; enī erat illo tpe māe
 qd̄ eēt ḡdros est. nec maximū illud et solis audatibz
 nauigabile pelagus. qd̄ britānicā insulā et hyb̄nos
 occiduos alluit habebatur. s; postmodū uissu dei ca
 pacitas sufficiens p̄pata est. ut aq̄z ibidē multitudo
 ḡfluere. **D**e qua re q̄m repugnare uidet̄ nostre m
 mūdificationis s̄mo dicentibz ph̄is. eo qz n̄ime in
 unā ḡgregationē sicut expti sumꝝ aqua collecta est
 dicē quod multa et omibz nota possēmꝝ. s; ne ḡtendē

talibus ridiculū uideat. quāq̄ etiā obicē nob̄ debent
paludes et stagna. nec nō eas aquas q̄ colligūt ex ym-
bribus ut p̄ hec ass̄tionē nostri s̄monis infringent
siant tñ q̄ maximā p̄fectāq̄ aq̄z om̄i concursione
deus uocauit ḡgregationē. Nā putez aque collectio
est manufacta in profundā cauationē liquore de lab.
Non ergo quez aquaz conceptacula ḡgregationis illius
uocabulū manifestant. s̄ illa mixta. excellentiq̄ suscep-
tio. in qua totū elemētū repente collatū est. Nā sicut
ignis in p̄uulis ac diuisis quibusq̄ materijs est disp-
sus. phibens om̄ibus usū n̄c̄m. totus tñ in ethere
continent̄. **S**ilicq̄ aer licet singulis corpibz sit il-
lapsus. unū sū tñ orbē terre ḡplectitur. sic et aquaz
natura. q̄uis uarijs ḡmissa stationibz teneat̄. vna
tñ est maxima cōḡatio qua om̄e illd̄ elemētū disc-
mitur a tr̄is. **L**acus enī qui circa regiones h̄ntur
arcticas uel in ellesponto seu in macedonia uel bithini-
a ḡgregationes sine dubio noīantur. **S**z mō nobis
mentio est de illa que reliquis om̄ibus ita p̄lixior
est ut tr̄az amplitudini coequet̄. et q̄q̄ qd̄ in mino-
ribus quoq̄ congregationibus aquaz inesse multat̄
om̄ē nullo obsistat. nō tñ illas quis rite maria nū-
cupabit. q̄uis certe paludes salſugine maris infete-
sint sicut illa q̄ uocatur assaltus in p̄tibus indee. uel
serbonitis q̄ inter egiptū palestinaq̄ iacens des̄ta-
ḡtingit arabie. **O**mnes hec quot paludes s̄t unum
tñ h̄c̄ur mare. sicut asserūt qui pagrando tr̄as c̄s-
obicere. **S**z hyrcanū caspiūq̄ lacū quidā in semet-
ip̄os arāscriptos eē p̄nūtiant. **E**t sane qm̄ oport̄
nos hystoricoz cosmoḡphiā diligentiq̄ intueri. quō

de hys relatu sit audiamus. Ferunt itaq; mēoratos lacus
 occultis quibusdā pforatos taurinis in mare maximū suū
 meatus euoluē. Unde etiā rubz pelagus affirmat ī māe
 qd̄ ult. gattiros hētur effluē. Quō ergo inquit si deus
 diuisas aq; stationes maria uocauit. qm̄ in unū cō
 ceptaculū quenerūt. et rursus ggregationes ōnes. idē
 sinus p̄ scemate suo t̄re ariditate sphendit. maria in
 chilominis uicūpanit. idest māe arctoū. mare australe
 mare eouū mare ocauū. Et itez unigcauzq; pelagi
 p̄p̄a noīa s̄t. euryinū. ellesponticiū. egeū. ionū. syculū.
 tyrreniū. et alia plima quoz oīm singillatū uocabula
 p̄terere longū nimis et oposū est. Propt̄ea ggregatio
 nes aq; deus maria noīauit. S; nos quid nūc ad hoc
 p̄fēntes ordo s̄monis adduxit. ad illd̄ uero qd̄ dudū
 cepimo reūtam. Et dixit de Congregent̄ aque ī cō
 gregationē unā a et appeat arida. Non dixit appeat
 tra. ne it̄m eā mēd̄positā demonstraret utpote limosā
 et adhuc aq; inundatione deformē atq; īualidam.
 sūq; ne soli quispā causam t̄rene siccationis ascriberet.
 merito natiuitate solis antiorē telluris ariditatē crea
 tor instituit. Adūte nāq; sensu diligenti. qz nō solū a
 qua que sup̄fuerat t̄re. s; etiā illa que in p̄fundiorib; q
 ptibus latitabat famulata p̄cepto d̄nantis effluxit.
 Et factū est sic. Suffiat igitur aduēctio ista declāns
 uocē conditoris effectui mancipatā licet relatu sit ut
 multis cosmogōphie cōcordiabus qz collecta est aq; q̄ fue
 rat sub̄^{ter} celos in ggregationes suas ut appeat arida.
 Qd̄ certe nec reliquoz gmetariorū ita esse māifestat
 eortio. nec usus exp̄mit hebreoz. Nam reuera sup̄
 flua uidetur post testimoniū qd̄ asserit. qz factū est

sic Rursus de eisdem reperta narratio. Et uocantur di-
arida terram. et stationes aquarum uocantur maria. Cur et
in precedentibus dictum est. congregentur aque in aggregati-
one una et appeat arida. Et uocantur de arida terram
quam cum magis dici debuisse. appeat terra. et iterum appiunt
arida. Et uocantur de aridam terram. quam arida uidelicet
appetatis est species. designans illud quod nature subiectum est.
terra uero munda cause nuncupatio est. Sicut enim ra-
tionabilitas propria est homini. homo autem ipse uox est significa-
torum illius animas cum appetatis. ita terra propria propria aridi-
tas habetur. Ergo elementum quod proprie sortitum est siccita-
te terra non immerito nominatur. sicut animal cum proprius est hy-
mitus equus appellatur. Non solum autem hoc de tellure
notandum est. sed etiam in alijs elementis. propria cuius quali-
tas est decreta. per quam a ceteris singula discernuntur.
et quale sit ipsum manifeste demonstrat. id est aqua reti-
nens suam qualitatem per quam frigida demonstrat. Aer
autem habet humiditatem. ignis ardorem. sed ea quidem ut
pote principalia oppositarum rerum elementa. Mente sola
possimus contemplari. ea uero que in corporibus imbuta sunt
et uisui subiciuntur. quietas sibi metipsum possident qualitates
Nullumque eorum absolutum potest esse uel simplex: quippe que
oculis apprehenduntur et sensu. Nam tellus est arida et
frigida. aqua humida et frigida. aer calidus et huius-
modi. ignis calidus et aridus. atque ita per hec nature
potentia puocata facit ut temporum mixtionis al-
terius sibi metipsum omnia copulentur uicinarum elementorum per sortiam
qualitatem uniuersaque coherat. et per uisum singulis con-
tate diuersis miscerantur sicut terra que arida est et frigi-
da oneditur aquis per aggregationem frigiditatis. aeri autem

p aqm copulat. Etenim media hor aq posita tamq du
 az porrectione manuu gemina illis qlitate quigitur. id
 est p frigiditate tre. per humiditate aeri. Rursusq aer
 intercessione sua conciliator nature repugnatis effiat.
 id est ignis. aque. Igni qd sotiatu p calore: aq uero
 p huore. Ignis aut qui feruidus arduisq natura est.
 aeri quide caloris intuentu coheret. p siccitate uero t
 re coicat: et hoc mo qsi arculo quidam et chorz gpa
 gnataz altutru sibi met quocienabz elementis uidetur
 ee pfectus. Hec ideo disserui ut ordo claresceret. ppter
 quem dñs arida terram noiauit: et no potiq tellure
 uocauit arida. Siccitas eni no postmodu secuta e.
 s; erat anterior. quippe que sit gsumatoria sbe eius:
 atq ideo iure uocabuli huius puilegijs honorat. Vñ
 etiam tellu utpote pncipalis: causas sue notionis as
 supsit. Et uidit deus: qz bona est aq. No oiois spe
 ciositate ea que ex uultu maris emicuit bona deo fu
 ille usq fmo significat pulchitudine creature: s; inef
 fabili sapia q facta sut intuetur. Nobis eni uoluptuo
 su est mare cu stabili cepit tñquillitate candescere: aut
 cu lenibus aspatu flabris purpureu colozē tñentibz
 ostentat: et qñ no uolēns tellure uerberat fluctibus.
 s; uelut pacificis ea coplexibus osculatur. Veru tñ
 no ita non deo uideri bonu mare: septura dixisse pu
 tandu est. Ibi eni bonu no aspectu: s; facture rōe cese
 tur. Primo qz fons quida totiq huoris qui tñ rigat
 est mare: qd in occultu diffusis uenis. sicut appbat
 scroba defossaq loca p que gmeans aq marina cu a
 liquibus montiuosis obstaculis retardata fuerit. im
 pulsa spu quo urgetur pruptis obicibz pcedit ad

lucē. potabilis iam effecta p̄ defectionē amaritudinē
deposita naturali: idēq; feruidā qualitātē recipit cum
p̄ certa quedā metalla trāscurritur? et fit nō solū calidā
s; et ardens. qđ etiā in insulis plūmis et in diuisis lito-
bus maritimis iueim;: sicut et in medietate fieri
regionibus constat **C**ur autē hoc dixerit? **V**t asserē
qđ tellus ōnis p̄ abditas inuisibilesq; venas aquis est
repleta manantibus: que t̄hunt ex mari p̄ncipium
Bonū etiā mare deo usū est. et p̄ deflūm quē pa-
git in p̄fūdo frax receptaculū est flumioꝝ cūctariūq;
aquarū que in se deuoluūtur: manens int̄ t̄minos
suos. bonū quoq; ob hoc qđ aquis aeris fons quidā
et origo est. que cū fuit sota calore solano. deponit
hūoꝝem subtilioꝝem p̄ tenues uapores: qui tracti in al-
tiorē locū. frigidisq; p̄fecti utpote qui nubib; obūbrā-
tur: rores generant atq; ybies: et hūc rei null; eēt
incredul;: si ad cacabos spumātes feruore respexerit:
qui cū repleti aq̄ fuerint. igne supposito. uacui sepe rō-
dūtur. **L**ucet ipa quoq; maris aqua solis decoqui radijs
ut nautica referūt affirmat. **N**am uapores exalātes
suscipiūt penicillis: atq; ita sitis consolant. ardorem
Bonū nichilomin; dño uideēt mare: qđ ḡstigit ī
sulas. nō min; eis inuentionē p̄hibens quā orna-
tū: et qđ classibus icuitabilē p̄stat accessum diuis-
arūq; causas micatorib; submīstrat: et qđ plima t̄ra-
rū incolis ignota nauigātū ra relatione discūt: ml-
tūq; penitus uite hōim ḡmoditas ex mare t̄buitur:
nā ea que nobis exuberant in alias p̄uinas regio-
nesq; transuehūm;: et inde rurū que minus hic
suppeditant apportant. **S**; unde michi possibile eēt

maris pulchritudine designare? ita ut gduon iusu est?
 Qd si mare bonu atq; laudabile est apud dm. quo no
 cetus ecclie catholice pulchrior iudicetur? in qua eta
 tun om sexuiq; diuinitas uocibus gloriatoris ad
 dei fuis. simile marinis fluctibus sonu reddit? q
 firmiter in pacis statione fidata nullis quassatione
 turbis sustentat hena? Qz obre pfiate uos dignos
 remuneratioe celesti decus huius ordinis qsuates in x
 ihu: cui e gla nuc et semp et in secl seldz Amen.

Expliat omelia quarta Incipit quinta.

Dixit ds Germinet tra hba pabuli se
 minans semen scdm genz et lignu fructu
 osum fatiens fructu scdm genz: cui semē in semet
 ipso est. Consequenter itaq; postq; tellus respirauit duc
 tata iam pondus aqz. datu est illi pceptu gminare?
 prius hbam deinde pabulu: qd et iam mo fieri uidemus
 Nam uox que tuc emissa est et pma illa pceptio uelu
 ti lex quedam nature fuit et inhesit tre: creando v
 fructificandi sibi pbens facultate Germinet tra. pma
 est in generatione nascentiu gminatio. dem cu pau
 lisp emisit hba fit: et cu creuerit pabulu hatur? e
 ademq; paulatim pubescens articulat: et ita usq; ad te
 pestiuu maturitate semis coalescit. Nam hbsa uiridis
 q; spēs omibz est cois Germinet tra hba pabuli Per
 se uidelicet tellus gminare pcepta est. nullis idigēs
 adiuuēto? qmquidē opimatur plantis ac semibus so
 le causas pstare crescendi. dū ea que de tra pullulant
 ppi caloris attractu ab ymis scdibus ad supna pduat:
 rēro sole antiquior terrene fecunditatis ornato emia
 it? ut occasio uenerandi solē utpote auctore nascētū

hij qui in errore positi sunt auferretur: si tamē suade-
ri potuerint: qz priusq̄ ip̄e creatus est. erat iam t̄ra
suis fructibus decorata: q̄siderantes qd̄ q̄ libis sol in
nascendo posterius est. **Q**uid ergo dicemus qz pecori-
bus qd̄ conditor alimonā reponebat: n̄ in uerō gen̄o
nulliḡ cura dignū prouisionis habuerit. **N**on ita est.
Nam qui bobus et equis tuis pastū sp̄auit. uberiores
utiqz diuitias et fruendi copiam ministravit: et sub-
sidia tue uite p̄ illoz nutrimēta regdidit. **S**eminū
quoqz p̄ductio. quod aliud debet intelligi. q̄ tue di-
spensationis instructio. siquidē olera radicesqz palma-
rū agrestū. nō sit dubiū abos h̄ibus ministrare: **Q**d
et si est aliquid gen̄o h̄bar alienis nō m̄is usibus ap-
tati: t̄n̄ t̄oip̄m uidetur n̄ro nichilo? lucro p̄ficē. no-
bisqz oīm seminū q̄moditas deputata sentitur: et hūc
ē p̄fecto ostat sup̄ h̄is que dicta s̄nt intell̄m. ḡminet
t̄ra h̄bam pabuli et semen seminans sc̄dm gen̄o. **R**ecte
inquit sic enarrationis q̄sequēter ordo cōstabit: qui
nūc sibi quosānō creditur repugnare: et necitas na-
turalis dispensationis implebitur. **P**rimo est enim
ḡminatio: dem̄ ceps h̄ba. post hoc pabuli successio q̄
quā mox semis p̄fectio comitat. **Q**uō ergo aīcta que
nascuntur e t̄ra seminaria eē s̄mo declarat: cū nec
calam̄ nec ḡmen nec mēta nec arbor̄ nec alia pl̄ima
nascenti p̄ncipiū sortiūt̄ur ex semine. **A**d hoc r̄n̄
dem̄ qz quedā eoz que t̄ra p̄duat. in radiabus et
in f̄ido credūt̄ur uirtutē semis obtinē: sicut calam̄
post incrementa recētia. rursus aliā sobolē de radice
submittit. repationē stirpis in poster̄ porrecturam
Hoc autē facit non solū calam̄: s̄ etiā alia mille q̄

sub tellure nascentia rediuntā plē in radice custodiūt
 Unde uerū esse probatū est: qz unicuiqz nascentiū a
 semē suppetat renouandi generis aut uis quedam
 seminaria sit adiūcta: et hoc est qd dicit scdm gen9
 Neqz enī calami pgenies p̄t holcaz hūi creaty: s; ex
 calamo calam9 alter p̄ similitudinē cognationis exo
 ritur Et ita qd de p̄ma generatione t̄ra p̄duxit: us
 qz nūc posteritatis successione suatur. **S**erminet t̄ra
Respice quō ex p̄ua uoce. ex p̄ceptiōe breuissīa. tell9
 arida sterilisqz. repente p̄turiens. et ad fetū fructife
 rationis impulsā. uelud quodā luctuoso amictu de
 posito sūptisqz letioribus indumēns. et cultu p̄p̄i de
 coris exultans: omnia que iussu celesti ḡcepit effun
 debat **C**upio itaqz in tuis sensibus altiqz herere crea
 ture miracula ut ubiqz repta fuis. et oculibz nascē
 tū generi exsp̄ator altiteris. magnificā p̄cipias mēo
 riā conditoris: et ante oīa cū uideris h̄bā femi uel flo
 rem. mox te ad hūane nature quertās ymaginē. re
 cordatus ysayē sapientis exemplar. qz om̄is caro tāqz
 femū. et om̄s glā hōis tāqz flos femi. **E**tenī uite hui9
 breuitas et minimū gaudiū. et sup̄ rebus p̄speris hy
 laritudo mortalū: congrue p̄sus a p̄p̄ia ḡpata est.
Videt enī hodie quispiam membris refertus. facie
 robustus. etate p̄mēnis. frēmēs uiribus. atqz impe
 tu non ferendus. hic seq̄nti mox die miserabilis t̄ue
 nitur dū aut senectute frangitur. aut languore tabel
 at. alter indēm aspectabilis hētur. et maximaz refer
 tus opibus facultatū. fultus obsequijs susceptoz ami
 cor. et iam si militū stipatus examie nec nō pasitor.
 uel ad simū adulatoz circūsept9 excubijs a quibus

omnibus et praedens et rediens iudicia cum uitupatione et
conquerit? neque enim potest hunc morbum declinare qui eminet
neque diuitijs. ciuile quoque potentia et honores delatos
a principibus. gentium regimeta. militum magistrum. pro
nes horrida uoce plerant ante se ipsum. falsumque uero
res hinc et inde persequentes. grauissimum terrorem supplicibus
ferentes. Adde ubera. percriptiones. autiones. uincula car
cerum. ex quibus inuolabilis glomeratur formido subiec
tis. Quid postea? Nox una et febris accessio. lateris
dolor. pulmonisque suspirium diuulsu ex hominibus ducit
hominem. totaque eis scena repente detegitur. illa tanta po
tentia uelud transitu somni non uidentur. Quapropter propheta
tempestine flore imbecillitatis. similitudine glorie operuit huius
ne. Germinet terra herbam pabuli sciens semine secundum genus
Hic nunc igitur proinde dispositio testis est ordo nascetur
Germinatio enim omnia que germinant auuenit. et si quid
de radice praeipit ut crocus et germinem proinde germinare
necesse est. et post hoc semine uiride fieri. atque ita in frange
maturam stipula iam flauescente produci Germinet terra
herbam pabuli. Semine igitur cum ceciderit in solum et me
diocriter fuit humore et calore mollium mox gremio terre
conectit quedam subinde genitiua fomenta suscipiens.
et in uenas eius sensim labendo demergitur. spissaque
minutissimis fibris tumore superiecte telluris nascendo
praeipit. fundaturque iam firmiter facile consurgit. tot
modo sursum calamos expleans. quot deorsum indices
extenderit. atque ita teneritudo germinis tepesfacta
subiecto uapore. qui tractu caloris illapsus est. pro
dices et terre nutrimentis adhibet partem suam diffundit
in culmen. parte ducit in cortice. parte ministrat in fr

na . pte porrigit in aristas : et hoc mō aggregatione p
 facta paulatim ad suā mēsurā singula queq; pueniunt.
 Ergo si nec triticū fuit siue legumen . siue olus siue
 arbustum sufficientē instruē poterit tuū sensū . quo x
 possis intueri sapientiā conditoris aristas ? quō
 tamq; genibus quibusdā stipula frumētī succingit.
 ut crebris qpagnationibus alligata . facilius ualeat
 omnis subuectare spicarū cū g̃titudine maturitatis
 inflexe decorsū ceperint inclinari . Propterea calamus
 auene totus uacuis hētur . qz nullū . s. gerit pondus
 in capite . Triticū autē longe alit̃ natura munuit .
 cuius g̃tia prudent̃ admodū locauit in eis . ut non
 diripiantur ab aibus ? et ideo ei rationabiliter
 aristas causā custodie uelut hastas apposuit : quaz
 aculeis mīores bestie repellant̃ . Quid loquar quid
 reticā . tā copiosos respiciens thesauros creatoris ? qd
 difficilis affectio meliorū s; iactura nō tollerabilis omisso
 rū ? Germinet tra libam pabuli . Mox cū uictualibus
 et punitosa pcedūt . idest cū tritico acuta . cū reliquis
 seminibus elleborus et acontū et mandragora . et pa
 paueris succis . Quid ergo postposita gratiarū actioe .
 sup̃ munificētia conditoris accusaremo eū denoxiaz
 pductione causaz mīme considerantes ulto qz nō oīa
 pp̃ nīm facta s̃t uentrē : s; nobis qd deputate dapes
 tam p̃mptē q̃ note s̃t . vniūq;q; uero eoz q̃ genera
 ta s̃t h̃nt . pp̃ am̃ rationē . Neq; enī qz taurini sanguis
 haustus letifer hētur . ideo anal̃ ipm̃ fieri nō oportet
 aut penitus nō uideri . cuius utiq; labor ad ua
 nos uite nr̃e usus ualde ñcūus estimatur . s; tibi sus
 fiat rationalitas familiaris hoībus ad declinanda

que noxia sunt. **E**tenim si ouibus et capris sensus
suppetit naturalis cauendi contraria solo intellectu
discientibus lesionē tacuit. et sermōis facultas est
et artis medicine solertia suppetit. remedia sanitatis
explorans. et rex frequis experientia maloz nobis et
fugia demonstrando difficile. **D**ic michi. potens pi-
cula uitre? quoz nichil est otiose uel inutilit con-
stitutū. **A**ut enim passū miltitant cōis quibusq; peccidi-
bus: aut nobis egrotantibus solatia conferūt ad sa-
lutē. **N**am acutā sturni solent edē: cuius uenenū
p̄ qualitate sui corporis dicitur effugē. **T**enuissima
enī s̄ adiacentia eoz cordi spiramina p̄nsq; illis e-
uenit ut digerāt que s̄superūt q̄ frigiditas ad in-
tima eoz intestina pudat. **C**oturniabus etiā in u-
su esse hētur elleborus: huius uirus pestiferū natē
sue quadā tēpatione deuitant. **H**ec tamē oīa nosip-
sos quosq; uiuare credimē. **E**t mandragora enim
sōmifera medicamina oponāt ḡmullimēbroz delōibz
p̄futa? quidā autē p̄ acutā molestissimā uescendi
rabiem mitigarūt: nōnulli p̄ elleboz diuina uita
corpis extinxerūt. **E**rgo unde putabis conditori
cinē obicē: inde potius referende sibi laudis augmē-
ta sortis. **G**erminet t̄ra. **Q**uā igitur dicit alimo-
niā sponte in folijs h̄baz et radicibus et semibus.
inēri. uel q̄tū ex diligentia et cultu conferri? q̄q̄
nō ḡtinuo precepit fructū semēq; pouci. s; ḡminare
suis statuit et uirescē tellurē et tunc maturare se-
mē ut p̄ma illa p̄ceptio documētū nature fieret
ad rationē sequitium. **Q**uō ergo s̄ d̄m genz semina-
t̄ra pouat? cū fuluū tritici serentes atrū plerūq;

colligimus? Quid non pertinet ad mutationem generis, sed
 firmitate quadam et languore seminis fuisse dicemus
 Neque enim desinit esse frumentum quod adustione ingrati
 est sicut ex ipsa possumus appellatione cognoscere: quia in
 micrate frigoris excocta spes in alium seminem et colorem
 transiit et saporem. Sicut etiam si ager fecundus ex
 titerit et celi clementia potius mori ad peritum scema
 revertitur. Lolium uero et cetera adulterina genera quae
 non solum non cupere scriptura uictualibus admixta lege
 tibis non ex tritici corruptioe gignuntur, sed ex sua ipsa
 nascuntur origine. Horum consideratio illis conferenda est.
 qui dominum mandata subvertunt, et non sine uerborum motione
 accipiunt: sed maligne magisterio deperati, audet semine
 bris ecclesie salubribus admisceri: ut morbi sui clandestina
 praesentia latentem mentibus integris molestant. Dicit
 dominus perfectionem credentium merito seminis operari ieremie
 tis ita dicens, si ut homo mittat seminem super terram,
 et ille dormiat et surgat nocte et die, messis autem le
 uat et crescit ipso nesciente: sponte enim terra fructificat.
 primo fenem postea spicam germinat terra herba. Igitur in be
 nissimo tempore momento a generatione tellus incipiens,
 ut legem creatoris impleret per omnes crescenti perfecta ge
 neribus: mox maturitatem que nascebantur euecit. Carne
 res eo tempore saltus omnium herbarum uiriditate splendescere,
 campos et iam turgidis messibus exornatos yma
 gine quodammodo pelagi fluctuantis spirituum motibus
 emulari. Omne tunc fenem et omne generum holitorum, et
 si quid arbutum uel seminarium est copiosis super terram
 fructibus eminebat. Nulla tunc erat desolatione tunc
 da semibus, non ignavia culpanda cultorum non aerum

intēpantia .nō ullio cause querela corruptelā frugibus
apportantis : nō gōdēpnatio que fertilitatē possit impe
dire tīrā. Postea enī delictū extitit pro quo sumo
additi : ut in sudore uultu nō panē manducaremus
Inter hec p̄cepit quoq; lignū nasci fructuosū . fatiens
fructū cuius semen in ipso est . s; genū et silitudinē
Huius igitur editione s;monis : omnia confesti memoria
denotabantur. Arbores enī quibus mos est in altū sur
ge . idest olea uel cedrus et cyssus et pino nec nō fru
tices folijs uestiebant . et frondibus unguita . quoniam
que coronaria uocantur roseta dico . et myrteta et lau
reta . sub uno t̄pis momēto cū ante nō essent singla
cū sui p̄p̄tate surgebant : alter ab altero manifestissimā
probatione discretū et t̄ta designatione . p̄ductū De
rūtū illo t̄pe rosa sine spina fuit : nam postea pulchritu
dini eius aduicta est . ut eilz uidez uoluptati solliciti
do ogria remiscens nobis peccatū . cuius grā uimos
et uepres generare t̄ra dāpnata est : que qd̄ iubetur
et lignū fatiens fructū producit . s; multa ligna uide
mo . neq; semē neq; fructū ferentia . Ad hoc dicimus
qz que s̄t utiliora mandari mēorie p̄ncipalit̄ meruerūt .
Denique subalī inquiringibus patefiet . aut sciaras
cē dōnes arbores . aut silēm semini hēre uirtutē . Popu
lo enī uel ulmo et salix et alie tales . nullū qd̄ fr̄m
uident affixē maifestū semē in eis . si quis attentius
serutet̄ inuēiet subiectū . Est enī eaz folijs ḡmū qd̄
mischū nūcupare solent ? hii qui uocabuloz ḡpositi
ombus opam dederūt . hec uim semis optinet . Nā
ea que de ramos plantatione nascuntur . ex semet
ipsis q̄ plimū radices fūdūt . Forsitan et gēme ille q̄

Arbor
quod

stipe tradunt. ratione quodam semis hnt: quas agricul-
 tes auillas repandi ca generis pastinare consueuerunt
Primo tamen ut sup diximus. arbores ille digne meo
 ratu hntur. que nram uitam suis fructibus sustentantes
 atq hoim nutrentes iudiosam ei facture erit frue-
 di libertatem: sicut uitis que uinum generat lenificas
 cor hois. et olea fructu ferens que uultu exhilarat in
 misericordia **Q**uia alia tunc simul emigebant uiget
 ter pouerte natura. Itaq radix uinee ht in arce ser-
 menta uirentia diffusa p firm: ex quibus nuc gme-
 orie qd fit labrusca. post hoc uia **S**ufficit igitur
 uinea que prudenter inspecta recordatione nobi nate
 subice **R**eministi eni dnica smonis exempli quo
 se dicit esse uite. prem uero cultore. singulos autē
 nim qui p fide inserti sumus eccleie sermenta nicipa-
 uit: puocans nos ad fructificatione copiosam? ne
 desidia acculati. flamus cont dam etnis: deniq no
 cessat ubiq aios hoim unbz oparado **S**ic eni dicit.
Vinea facta est dilecto in cornu pingui **E**t iterum.
Vinea plantauit et sepe arcu dedit. aias uidelicet indi-
 cans hoim: quas celestui mandator munitione gsep-
 sit? appositā nichilominus angeloz custodia. sicut spū
 est: emittit angelū dñs in circuitu timētū eum et
 eripiet eos **D**enū uelut uallos quosdā quibz fulca-
 rem. erexit. constitutis in ecclia pmo aplis. sedo pph-
 tis. tto magistris? atq ita nos exemplis ueter scōrū
 suscitans in sublime prouexit: nec dnino passy est me-
 tem nram humi uacentem. fieri dignā calcationibus
 alioz **V**ult et tam nos uelut quibusdā uiteris cla-
 uiculis idest amplexibus caritatis adstrictos et pri^m

quæq; diligentes impetu animi semp ad superiora cō
tendere. similes effectos sarmētis que solent pau
latim crescendo ad sūmos arborū vīces puenire Exi
git nos etiā fossionē pati fodit̄ mens seculariū de
positione curay: que cōtribus nr̄is onq; ḡue cōfin
gunt Ergo qui illecebras corporee uoluptatis ab
iecerit: et execrabilis ambitū gl̄e diuitiarūq; cō
tēpserit: tamq̄ fossionis cultura nitescens. aspirat̄
libere incipit om̄i labe t̄rene ḡsationis absterā Cō
uenit etiā nos sm̄ p̄ub̄i rationē mīme luxuriātes
effluere: id est nō ostentatorie uiuē. nec captare de
cus laudis ext̄ne. sed fertiles: nos uero demōstra
re cultori. bonoz opm̄ p̄ferentes inuistam Tu aut̄
sicut oliua fructifera nulla te spe nudaueris: s; sep̄
hēto. fidei uirilē ualidiq; constantiā Ita enī uiuac
tate illiq; arboris et opulentā fructuosā uideberis
imitari: si uberrime misericordiā om̄i tpe largiaris
Q; iam redeamus ad scrutationē dispositionis arti
fias Q;ta tūc ḡnā extitit lignoz. quoz q̄dā fecunda
sūt. alia plectibilia. nō nulla nauib; fabricandis ac
cōmoda. quedā focis nēcia: rursus in hys uariis
expectatur ornatū: quoz et p̄petatis inestigatio
difficilis h̄etur: et differentia singuloz Nā alia
p̄fundiorib; alia sūmis et leuib; sūt ānexa radiab;
alia in altū porrecta. singulisq; defixa stipitib; alia h̄
humiliora et de stirpibus suis oculos plures fūden
tia: et quoz uertices sūt excessi. eoz radices multi
plices et p̄fundiores h̄ntur. in arcob; diffuse quas
uelut fundamina quedā natura subiecit quib; mo
les supposita ualeat sustentari: q̄nta etiā diuīfitas i

corticibus est. quoz alij lem sst et mudi. nonnulli nodosi
 et asperi. alij simplices ferti. etiā multis cōserti cau
 diabus: et qđ magis mirablē senectutis et iuuetu
 tis hūane silitudo reperitur in eis. **N**ā nouelloz et pol
 leuū uirgultoz deducty et tenso ē cortex senescē
 tui uero rugosus et scaber: et hūis quēdā cū fuit
 amputata regmināt. alia mox cū trūcant areseunt:
 tāq̄ morte qudā ex incisionis iūria pferendo. **V**ul
 nis sane probatū est: qz exuste uel incise ping gladi
 feras se trāformāt. **N**otū est etiā quādam diligē
 tia cultoz curatas: naturali penitq̄ mali malicia ca
 uasse. **N**am malapunica que sst acidiōra uel ama
 ras amigdalas hoc mō ferūt posse molliē si iuxta
 radicem truncis eaz tēbratis. cūcus p mediū car
 dinis trāstgat: oēm molestiā saporis ingruū mu
 tatione dulcedinis exempturo. **I**darco nullo hōim
 caligine malignitatis offusus. **D**e ppa salute desper:
 sciens qđ agricultura. pomoz q̄itates reducēt in me
 lus. **L**abor spiritalis potens est oīm morboz supāe
 nequitiā. **E**t sane tantū in arboz fecunditatibz uidemz
 ē substantiā: q̄ntā ne uerbo quēdā possimz explicāe
Neq̄ enī solū in altro gñe discretio fetuū ḡtinet:
 s̄ in singulis etiā plimi diūstas iūcitur. si quod ali
 ud spēm masculini fructus aliud fēmini cultoz fer
 tur tradidisse solerna: qui etiā palmas gēmi esse sex
 us affirmāt. **N**am uidetur quō apud eos que femina
 nūcipat ramos p̄os icuruat. ad mare uelud ḡcubitū
 petens: ut possit ex eaz admixtione concipe. **V**nde
 ingemosi agricolē de masculo certos oculos fēine
 dicunt m̄sarē: et ita q̄si coitu desiderante repleto.

confestim subductis brachijs p̄stinū rētr̄it ad statū
Hec autē de fias quoz narratur Nam quidā plu-
tas agrestes. hortensibus narrant̄ apponē: nōnulli
etū fructū caprifia domesticis alligant cōferendē
ualitudinis causā quo possint ḡmina sua retinē
cadentia Cuius rei uidelz figura monē nos creditur:
ut agnoscamus qz oportet plerūqz etū ab alienigenis
cape nos fidei documentū: ad p̄fessionē bonoz ope-
rum declamandā **S**i enī uideris quāpiā de gētilibz
aut hēricas ab ecclia dñi segregatū. uite morūqz
cultibz onestati. eniti debetis impēsus. et studiū
tūū magis ac magis augē. quo possis accedē p̄p̄e
lam fructiferā ficū: que de societate siluestrium
uigore mutuat scdm̄ uita qd̄ molesti fluxus in
habet subsidia ued̄ uicine fertilitatis arripuit
Igitur si tanta ratio ḡnationis illaz est. ut uix p̄
pauci pro multis potuerimz exponē: quis om̄
fructiū uarietatis qualitates scemata ue pcurat
et q̄ta in singulis habeatur utilitas. cū sint alie
que sole decocta maturescūt. alia que tegumentoz
p̄sidio defensā pubescunt: et quō eoz que mollē
fructū ferūt folia fortiora s̄ sicut fia. quoz aut̄
fructus durior hētur mēbranz textura tenerior
est sicut nuce. **Q**uia ficus uidelicet p̄ ibecilli-
tatem merito flagitat opimēti maioris auxiliū:
nucibus aut̄ lesionē facere potuissz densior opa-
citas folioz **P**ampius etū q̄ta rationabiliter multi-
fida formatione p̄fectus est: ut uia p̄ eam p̄fē
qua tegitur. aeris repellit iuriā. p̄ eam uero q̄
pateat fomēta solam caloris excipiat **N**ichil ita

et fortuitū nichil irrationabile factū uidemus: est in omni
 bus ineffabilis quedā mirandaq; sapia. **Q**ue aut mēs
 aut aug faciōdia sufficit et q̄phendē cūcta subtilit' ut
 hec cōtemplari p̄petatis ualeat et uisēne differētias
 singularē uel latentū penitē causāz secreta rursū.
 quō uno idēq; humor p̄ arbuſtoz radices attēto
 i offitia numerosa disp̄gitur: aliter ip̄am radicem
 nutriens aliter corticem. aliter trūcū et ali' medul
 lam: et quō nūc foliū fit. nūc in palmites ramosq;
 format' et fructib; phibet alimenta crescendi. **L**ac
 mas etiā quāsdā p̄ ramos eadē fūdīt matia: q̄rū
 q̄ta fit inter se differentia quis potit explicāe. **A**lia
 est lacma schini: alius balsami sūcy: alius et de e
 giptijs libicisq; sudor emanat. **F**irma est quoq; qd̄ elec
 trū lacma sit augdā ligni more lapidis obdurata.
 cui rei testimonijs s̄t circuli uel musculi pue que cō
 sidentes in electri manātis succo cū gelaretur he
 serūt: et om̄ino de eoz qualitātibus. nisi qui exp̄ie
 do doctus fuit plenā rationē p̄ferre nō poterit.
Iter ex ip̄o hūore uitis qui uini generat. olea oleū.
 et nō solū hoc mirabile est. qz dulcis hic et ibi pin
 guis effiatur: s; qd̄ in ip̄is fructibus multiplex
 ad modū saporis mutatione demōstrat. **A**lia est etiā
 dulcedinis qualitas in uita: alia in malo: alia in fi
 ci: alia in dattilo. **V**olo itaq; te adhuc nucleatius
 hoc examinare negotiū. quō labioz sensu gustuq;
 placidissimū uidetur hūoz: cū in quibusdā pomis
 allata maturitate dulcescit: in alijs acerbis hēt.
 et anxius cū acēsūt. **C**ontristat autē sensū p̄ amari
 tudinē nimā cū se in absinthio uel in scamoniā

diffuderit? in quercibus uero uel cornicibus pomis scripti-
cus et dulcius efficitur: in thibinto autem uel nucis molle
recipit pinguiusque substantiam. Sed cur longinquum prosequi-
mur? cum in una eademque figu odor amarissimus sit hu-
mor in succo: modo dulcissimus in fructu. In uite autem
fit acerbus cum ginnat: suauis in uua matura. Colo-
rum quoque quatuordecim dies sunt discretiones. Denique si quum
florea rura respexeris uidebis eundem liquorem quo pu-
nceus habetur in hoc flore: purpureus autem uel candidus
uel aureus in alio: maioribus rursus odoris differentiam
quam coloris ostendit. Sed iam sentio michi sermonem
in immensam spatia contemplationis auaritate prospere: quod
nisi uictum ad necessitatem creaturam redegero: dies me-
perfecto definet magnificam uobis sapientiam ex minorum
operatione pandentem. Germinet fra lignum fructuosum:
faciens fructum. Hoc ut preceptum datum est. uigam et
motum arboribus comamam crederetebant. orti crebentur:
exaltati. ripe fluminum diuisis frondium generibus reple-
bantur: quarum quedam disposite sunt metas exornare mor-
talium. nonnulla pabula sberere pecudibus. alia medicandi
usibus aptabantur: et ut carpi dicam. quicunque nobis
experientia rerum diuina cogessit undique necessaria colligens:
hec uelocissime dispensatio conditoris ab initio factura
prospiciens generari constituit. Sed tu cum uideris domes-
tica siluestria. terrena aquaria florea. magis aditias
inquirendo: quemadmodum certa lignorum semper esse se-
cit uirentia. nonnulla que uidentur hyberno. et rur-
sus eorum que semper uirentia sunt. quedam solent folia mu-
tare latent: ut per hoc nunquam possint propriis frondibus spo-
liare. sicut est oliua uel pino: alia semper inuis induca folia

eē pceptis. ut palmā quibꝫ ex pncipali gminatione p
 ceptis. usqꝫ ad extremū finē credit esse contenta.
 Illud quoqꝫ considera quō arbor ea que mirice nōiā
 uelud ambigui generis est: quippe que nō minꝫ locis
 hūilioribus qꝫ sictioribus delectatur. Propē qd̄ iherē
 mas mores uarios et mutabiles hinc uirgulto pru
 dent equipat **G**erminet tra **I**gitur pua ista pcep
 tio cogit eā uires ppas q̄ntas habet singulis ānoꝝ
 circulis ad mformandū geno hbar. seminū. lignoꝝ
 qꝫ poucē **N**am sicut turbo pincus itū poris uberis
 incitat. cūatis spaciō giroꝝ explicat tortuosos acuto
 qꝫ semel fūdānē defixos semetipē cōfert: ita natē
 ratio ex pōri mādato dei sortita principū p dñe trā
 sit eū. donec ad cōem t̄minūqꝫ finēqꝫ pueniat.
Ad quē nos quoqꝫ bonoꝝ opm repleti fructibus ppe
 mo. ut plantati in domo dñi floreamꝫ in aula dei
 p̄ssimi in xp̄o ihu. au glā et honoꝝ sit semp ī seclā
 seculorum Amen.

Athleticoꝝ c̄taminū spectatores oportet di
 micantiū ualitudinis eē cōsōrtes **Q**d
 ab editoribus ludoꝝ lustralū facile pbabi
 tur. qui congregates in stadio nudato capite sedē
 p̄cipiunt. p̄pterea ut michi uidetur ne nō solū specta
 tor intersit unusquisqꝫ: s; enā p̄nceps sudoris existat.
Ita uidelꝫ maximoꝝ atqꝫ excellentiū spectaculoꝝ q̄si
 toꝝ. et sūme sapiē atqꝫ ineffabilis auditorē quēnit
 afferre ppas causas ad cōtēplationē rei p̄pōsite me
 aiqꝫ p̄tū laboris huiꝫ ut poterit. sortū se magis ar
 bitrans astare qꝫ iudicē? ne forte lateat nos uerita
 tis inētio: et mea culpa fiat ai auditoribꝫ cōe dispē

dū Quorsus hoc dixerit: qz uideh̄ p̄posita nobis est
disputatio de mūdi q̄positione. nō ex seculari sapiētia
nata p̄ncipiū: s̄ ex quibus famulū suū moysen dñs
docuit in spē nō p̄ figurā locutū ad eū Ergo nō est ad
eū maxioꝝ rex studiosissimos spectatores nō inexti-
to aīo q̄stionibus intēsse p̄ntibus Itaqz si qñ sub sereni-
tate nocturna iēstabile s̄p̄deꝝ pulchritudinē suspexisti:
credo te capū cogitatioibus rex oīm conditorē q̄sisse.
quē floribus euomēi celū uariauerit. et quō in his
que enuntur maior delectatione p̄bat̄ utilitas: itēqz
si inēdiu sobria mēte discutiens considerasti diurna mi-
racula p̄ uisibiliūqz rationē eū qui hētur inuisibilis re-
putasti: oīno p̄mptū ad audiēdū uenisti dignū te de-
mōstrans celebritate honesti huius b̄tiqz s̄eli spectaci.
Quap̄ fatā q̄ solent h̄i. qui urbū p̄gnos manu
q̄phensos ad destinata p̄ducit: id est ut uos ad ocula
miracula maxie huius ciuitatis ut pote nescios inēdu-
cam In hac igitur urbe sita est. antiq̄ p̄ria nostra: ex
qua nos traxerit homicida dyabolus. sius sollicita-
tos illecebris: hic conspiciens p̄mā hoīs generationē
et mortē que nos subinde secuta est quā pepit pecca-
tū q̄ est p̄mogenitū uetusti demōis ḡmē: ibi recog-
scens hoīem natura trenū: s̄ opus eē manū diuinā
rū ualitudine multū pecoribus detiorē. s̄ aiantium
iāioꝝqz p̄ncipē constitutū. istrumēns naturalibus
ibecillē: s̄ ad celū ipm̄ opationis elatū **Q**z hec si di-
cerimꝝ nolip̄pos recognouerimꝝ. dei remiscemꝝ. cōti-
toꝝ adorabimꝝ. dño suiemꝝ. p̄cem glorificabimꝝ. be-
nefactorē reuerēbimꝝ. auctorē uite nōstre p̄ntis et futū
nō cessabimꝝ uenerari: qui p̄ eas quas largitus ē nob̄

diuitias. etiā ^{carū} fidem quas pmissit ostentat: et qui expi-
 mento pntiū. illa quoq; q̄ sperantur affirmat. **S**i enī
 tpalia sunt eiusmodi. qualia sempiterna? **S**i utilibilia
 tam bona q̄la q̄ nō uident. **S**i celi magnitudo mēsurā
 hūane mētis excedit. quis sempiternoꝝ sufficit et natām
 estimare? **S**i corruptis obnoxius tā bono et ma-
 gnus est. mobilitate uelox discurribus ordinato. hīs
 congruā amplitudinē. quā statutā rebus omnibus me-
 diocritatē transgredi non q̄at? decore autē natā ue-
 lud oculis quidā p̄spicius ornāmētū mūdo p̄hibet?
 si insatiabilis est eius aspectio. q̄lis in pulchritudine
 sol putabit esse iustitie? **S**i ceco iactura est hūc nō
 uisere? decore autē natā uelut oculis quidā p̄spicius
 ornāmētū q̄ tū dispendiū patit? peccator uera luce
 fraudatus est? **E**t dixit d̄s **F**iant luminaria in firma-
 mento celi ad illūmandū terrā et diuident inter diē
 et noctē. **C**elū scilicet et terrā iā p̄cesserant. lux super-
 his fuerat fabricata. dies a nocte discretus. arida
 iam reuelata erat. aq̄z cōgregatio in stationē sibi de-
 putatā. terra suis erat fructibus reuelata repleta? q̄p-
 pe que tot libarū milia ḡminauerat: et uarijs plā-
 rū genibus habūdat. **S**ol autē nec tū erat et luna
 ne p̄ncipē uideh̄ p̄remq; lūnis eū uocarent: uel auc-
 torem e terra nascentiū qui deū nesciūt op̄marentur
Propterea q̄rto dicit. **F**iant lunaria: et fecit deus
 duo lunaria. **Q**uis p̄cepit? **Q**uis obsecutus est? #
Non consideras in hīs duplicationē p̄sonarū. **U**bique
 igit̄ dogma detatis mistica ratione q̄sertū est hysto-
 ric. causaq; p̄sto est crematorū lunarioꝝ ad illustrandū
 terrā. **Q**uō ergo si lux antecesserat ad illūationē sol d̄

constitutus. **P**rimo quod sermonis nostri simplicitas nullum nobis
risum moueat: si facillime uix non affectamus elegantiam
nec oppositioes sequimur. clausuram. Non enim consueuimus
uiciorum instructuras uel eufoniam promittentis excolere: sed
honestam significationem nominum ubique ducimus proponendam. **A**d uerum
itaque quod per naturam sufficienter quod uoluit declarauit. **P**
Pro illuminatione enim lunaria notat: quod utique non repugnat
his que de luce predicta sunt. **T**unc enim nata luna est
prouisa: nunc autem solam corpus effectum est quo superfer-
tur illud promogenitum lumen. **D**icitur enim aliud esse ignis.
aliud lucerna: quorum unum illustrandi uim possidet. a-
liud ministrandi causa luna. his qui eius indiget est for-
matum: sic et minutissime illi et sincerissime luci puericuli
his quibusdam lunaria ista subiecta sunt. licet apostolus quosdam
lunaria mundi noverit. **S**ed alia est uera lux mundi et
augustinus transfusionem lustrati scilicet: lunaria fiebant diaboli his
quas ueritate docentes de tenebris eas ignorantie libera-
bant. **S**ic et sol iste uisibilis: illo principali fulgore flama-
tatis elucet. **E**t nulli uideatur incredibile quod diximus
aliud esse lunam splendorem aliud subiectum lumen corpus. **P**
Primo quod que opposita sunt in duas partes diuiduntur: id est
materiam receptive. et in ea que sibi euenient qualitate.
Dicitur ergo aliud est naturalis candor. et aliud can-
descat: sic illa que dicta sunt distare a se quidem uidentur
natura: sed creatoris uirtute conuicta sunt. **E**t non michi
dicis: impossibile est hec ab alio separari. **N**eque enim
ego separationem lunam a solano operabile corpore michi
ubi que affirmo. **S**ed quod nobis operabile sola diuisibilis
estatur plane nutu conditoris: prout hec a nata sua fa-
cile semper. **D**enique nobis impossibile penitus est ardeat

solis a splendore ducere? si deus uolens famulum suum miri-
 fica uisione conuertit. sic appositus rubo flamma ut solam
 uim claritudinis eius deposita torriditate monstraret
 sicut et psalmus testatur dicens. Vox domini incendentis
 flamma ignis. Unde etiam in rebus uoluntatis delictorum que in
 uita extrema ratio quedam nos searctior docet peccandi ignis
 esse naturam: cuius lux ad illuminandos deputabitur iustos.
 ardor autem ad haerendos proficit peccatores: licet de lumine
 quoque passionibus facile quamvis fidem capere quistorum De-
 crescens enim non toto corpore prius expendit sed in-
 tam sibi lucem modo deponens. modo capiens. accretionis
 et diminutionis prope quaedam nobis exhibet fantasias
 Nam quia senescit ea minime totum corpus eius expen-
 dit: testimonio sunt que uidentur. Licet enim tibi aere
 libero nebulosisque carente uaporibus. spectare lunam
 deficientem: quam rotundo si scema est quam globus eius ex
 eo latere quo tenebrosum est taliter circumscribitur quam cum
 luce plena est: que euidenter integri perfectique spiritus.
 ea manifestati parte qua fulget. Et non michi uitas quia
 lux eius aduentitia est. quam minuitur quam contra solem
 uertitur. crescat autem cum ab eo discessit: nam et quidem
 nobis hoc modo discurt propositum est: sed quia aliud est eius
 corpus. aliud causa luminis Tale quidem ergo michi
 et de natura solis intelligere. qui ob hoc tamen discrepare ui-
 detur a luna. quod hic quidem suscepta semel insitanti sibi
 lucem minime deponit. illa uero sepius exuta. inter quod
 induta lumine. facile possit ex se etiam que de sole dicta
 sunt confirmare. Hec ergo lunaria statuta sunt diuini
 de inter diem et noctem: quorum natura tunc ab altera
 gratia distituit: ut erga se inreprehensibiliter haerent.

nullaq; cōitas tenebris possit eē cū luce. **Q**uod enī est ū
bra int̄dū hoc obscuritas hētur in nocte sicut ūbra oīs
de corpibus lūmi subiectis emittit̄ mane qđ tendēs ad
occasum? uespe ūgens ad orientē: meridians horis
ad p̄tē septentrionis inclinās. **N**ox quoq; ip̄a retrorsū
lucis radijs reparsa secedit. **C**uius quid aliud intelligē
da natā est. qđ mūdi obūbratio? **S**icut enī luado die
stantē quēpiā sub aurora solis. mox ūbra cōitatur sic
ūbrato aere qui t̄re p̄ximo est nox efficit̄: et hoc est
qđ dicit̄. separant̄ d̄s int̄ lucē et tenebras. **N**am fere
semp̄ obscuritas refugit lucis aduentū: quippe qđo
ex p̄ma gn̄atione alienatio int̄ se nat̄alit̄ est apta.
Nūc enī solē p̄cepit spatia diurna pagē? lūmē uero
cū orbē suū cōpleuerit. modat̄ricē noctis statuit: p̄tā
q; dīmēsiōne nūcē sibi lūiaria ista succedunt. **N**am
sole p̄cedente luna si plena est statim ducit̄ ad occasū.
rursus enī cū sol occasu mentas posuit. hec incipit
exoriri. **S**ed si in alia scemata mīme spatio noctis lu
nare lumen equipat: non int̄est p̄positē q̄stionis sō
lū nobis illō asserentibus? q; qm̄ p̄fecta est luna. noc
tis optinet p̄ncipatū: p̄pō sup̄ans astra fulgore. t̄ra
q; plūstrās. **T**emporis enī mēsurā: equaliter cū sole
p̄titur. **E**t sunt inquit in signis et in t̄pib; et in
diebus: et in ānis. **N**ecessarijs igitur hūane uite
sicut lōgior usus docet signoz notationes et obsua
tiones iucies. **S**i t̄m nō iucies eas: quā oz iquiras
Multa enī sup̄ futuris ymbribus possūm; discernere.
plima quoq; de uaporib; t̄raz. motib; q; uentoz seu
p̄ p̄tes uēientū seu gn̄alē ubiq; sperantū: et utrū
uolenter an placide sint uenturi. **V**ni itaq; ex de

monstracionibus hatur solis: qd ostendit nobis dñs
 dicens futuam tempestatē. cū cepit celū igneo rubē
 tritari **N**ebulis enī subcūtibus offuscata radij ruti
 lo sanguineoq; colore tñitur: aeris uidelz densitate
 tale spēm nrīs obtunibus exhibente: qui nec dum
 caloris in exfiliis pp exhalantes subinde uapores
 et augmētis aqz magis magisq; crassati: tñssimā
 tēpestatē regionibus in quibus fuerat glomeratus
 intendant. **S**ilē etiā fit. qñ hatur luna circūflua
 uel cū solē circūdedit area que uocat nimiz aqz
 multitudinē aut uētoz fremitus futuros amittit
 tur uel cū uisus curra cū fūt discurrentes hī qui
 soles grī nōiant pfecto casus aliquos etherū tē
 tus iminē portendūt: sicut et uirge ille miro dis
 colore sub matutinis nubibz ostendunt uehemētis
 plumas et pcellas aut aliquam omimō pturbatōnē
 celi signū. **P**lurima etiā inditia crescente uel senes
 cente luna qui huic scientie studuerunt notasse
 dicūtur: afferentes q aer tēre pxiū nēcio pro
 hinc scematibus qluātibusq; utatur. **N**am cum
 fuit tta si gcalis et mīme cornibz obtūsis appeat:
 serenitate stabile formāq; declāt. **S**inaut rubi
 cūda pinguisq; cornibz hatur: ybres nimios au
 stralēq; uolētiam minuat. **H**oz igitur obfuoatio x
 qñtū omoditatis ipendat o hōibus quis ignorat?
Possunt etiā nauigaturi intra portū retinere dassē
 futā picula pudentes. **V**iator enī cautq; effectus:
 ex celi tristitia tñquillitatis tempq; expectat. **A**
 stricutores quoq; semibus et plantis sollicitā dili
 gentiā omodantes: ex multis mēoratis instructi

signis oportunitate congrua p̄stolant. **S**i quod solu
nomis etiā rex oīm in sole lunaq; et stellis uisenda pro
dignā dñs p̄dicauit dicens sol uertit in sanguinem.
et luna nō dabit lucē suā. **R**ex hec indina s̄ mūda
ne ḡhimationis ut dixim. **S**ed illi qui uult fossam
saltus suos conant extendē. ad rationē genesis au
tū p̄positū s̄mōis inflectūt. **F**erūt enī uitā mām de mo
tu pendē celestū. p̄ca caldei nationes astroz ad casus
hūanos asserūt p̄tinē. simplexq; dictū s̄pturē qd̄ ait
in signis nō ad mutationē uel delz aens uel tempoz
q̄htatē. s; ad sortē uite t̄sfferentes hūane. put sibi
uidet̄ exponit. dicentes quoz dā discernitū s̄derū
p̄plexionem cū ad illas stellas quas in sodayco mouet
circulofī s̄d̄m tale ubi grā stema coierit certe in gene
sim solē p̄ficē. **R**ursusq; si alter habitus illaz fuit con
t̄ria decreta cōponit. de quibus nō erit fortassis in
utile. si apiende q̄stionis grā paulo sup̄ius repetita se
rie narrationis exordias. **D**ico aut̄ non meū quid p̄
p̄m. s; confutationis illoz causa sius utor elogiis.
ut hii qui errore p̄uenti s̄t remedia concepte lesiois
accipiant et ceteri minime aliquid ne s̄līa patiant̄
iuciant. **R**eptores igitur genesis rōis diuinitate
t̄pis cepti q; eos de schematibus multa diffugiant
in augustū penit̄ t̄pis redigē mēsurā. ut etiā mi
nutissio in uallo sicut dicit apostolus ī momēto et
p̄ucto magna sit inter genesis geneshiq; distātia.
asserentes q; ille qui natus est in hoc punto. rex
erit gētū princeps q; p̄lōz maxiam potentā ml
tasq; diuinas sortitura. cū aut̄ qui in illo momē
to creatus est. medicū et uagū fore. cotidianq; uictū

causa diuisorū ianuas subitur. Ideo namq; circuli qui
 qui signifer appellat in duodecim partibus diuidit. quā
 sol per triginta dies egreditur duodecim locū fere eius
 que aplanas id est mirabilis uocitatur: et rursus
 unūquodq; mensurā partium tricenarū per spatia duodecim
 cantur? quorū singulas iterum portiones in alia sexa-
 ginta distribuunt: eorūq; sexaginta sexagesies portio-
 nes enumerat. Huius ergo nascentium genesis dispo-
 nentes: uideamus si possunt hanc subtilitatem sub temporis
 dimensione suare. **H**or enim quo infans processerit ex utro-
 speculāi necesse est obstetricū que dicat puer sit an puel-
 la quō natū est: et expectat uagitū quo capiat puuli
 uiuentis inditiū. **Q**uāuis dū hec agunt sexagesies
 dicas trāsisse momenta. **I**taq; manifestatur editū pu-
 er mathematico quāta dicimus elapsa esse puēta? dum
 media responsa reddunt? **Q**uō et si contigerit ex-
 fores cubitastare eū qui nascentis horā colligit: et
 uisitare latculū ut diligent et sine ulla infmissio-
 ne calculari possit cursus horarū siue diurni siue
 nocturni. **Q**uātorū igitur sexagesimorū mensurā corpo-
 rē fuisse putabat. **N**ecessesse est enim ut inciat stella
 que nō solū in uoluta parte duodecim spatij. sed etiā in
 quoto puēto duodecies diuise portiois adsistit.
 uel potius in quoto momento sexagesimorū reperitur.
 in quibus diximus decretorū sorte fuisse diuisū: aut
 ut omnino ueritas inquirat. in quoto eorū sexagesimo
 rū ostēto quā a primis fuit sexagesimis repata. **V**erum
 istā sit enucleatā. et inophensibilem temporis inuentionē
 in singulis quibusq; planetis fieri necesse esse confirmat?
 ut cognoscat quale habitū gesserit aduersus erraticas

stellas: uel quale int se schema tenent cū nascetur
infantulus. Nam si hora sollicitate nō fuit custodita cō
tigeritq; uel modicū quid de illa subtilissima ratio
natione mutari. p̄sus obfuitio tota ḡfundit̄? It̄q;
risu dignū qui huius inexplīcabilis disciplinae studiis
uacauerint: s; multo magis illi qui in eos inhiant.
t̄q; scientes aliquid. Itaq; solent euentq; et effigies
quoq; fortē singulorū declarantes illū c̄spo capillo
futurū et alacrem: qm̄ in arrete posita est eis hora.
Talis enī spēs est eis aialis: eritq; magne potentie
qm̄ p̄ncipalis est aries. **P**residētem quoq; futurum
et questuosū: qm̄ pecus istud sine molestia depositā
lanam facile resūmit ministrante natā. **Q**ui autem
sub tauro q̄reatus est: tyrānicū erit et laboriosus idē
q; fūlis. **T**aurū enī iugo collū submittere ḡsueuit.
Qui uero signo scorp̄i nascitur uuluisq; hēbit̄ ut
pote illis illi. **Q**ui autē sub hōā libe fuit iustus hēbit̄
p̄ equitate q̄ suabit̄ in trutina. **Q**uid h̄is risibilibus
fieri poterit? **A**ries igitur ex quo genesim mutuaris
hōibus duodecā p̄ hētur celi: in quo si sol constitit.
etherea signa contingit. **L**ibra quoq; uel taurū: duo
decā portio est signi circuli. **Q**uō ergo p̄ncipales ī
de causas asserendo uite mortalū de t̄rens pecudi
bus nascentū formas mētēs? et diās munificū fōc
arietū hōiem. nō q; morū huiū p̄ illa celi p̄fectrix
est. s; q; nālis est ouis. **H**ortaris ergo nos plata dig
tate stellarū: aut potiq; suade conaris p̄ hostias mutas
accōmodare tibi consensum. **Q**uō si de aialibus assūp
tas mox p̄petates h̄t polus. ip̄e quoq; subiacet nēcita
tibus alienis: quippe qui natus est ex q̄drupētib;

causaz ducta pncipia. **S**i autē hoc dicit inceptū esse?
 multū illis pncipiabis inceptis. ut auderes de hys rebz
 assertiones afferre: que nichil nobiscū ut hīc cōe viderē
Dex hec illoz argumenta silia sūt cassibz armarum.
 in quibus si aulex aut musca confederit. tenet inqta.
Cum autē de fortioribus aliquid incedit ipm quā mox
 penetrat textus pūpit iualidos: tñ hys nō usq̄quaq̄
 contenti sūt. s; longinquis p̄grediūt errantes. Nam res
 que in arbitrii nri librate sūt posite. id est virtutes
 aut vitia celestiu nccitatibus applicat. cōgrua michi
 uideēt nō transire silentio: a quibus illis pncipe in lo
 co postulamus agnosce si nō diebus singulis milies
 scemata mutant astroz. **C**emp enī mouētur atq;
 discurrūt? stelle que planete uocant? quaz alie ce
 lestibus se uestigiis consequūtur: nōnulli tardig dis
 cērentes s; eadē hora sepis et aspiciūtur. sepe et absco
 dunt. **M**axie sane hētur in genesi ut illi dicit: si a
 ita bona stella respexerit aut maligna nascentē. Sit
 autē plerq; ut eo tpe quo bona stella p̄fuit mathe
 maticy nō inuēiēs tempus edicē. p̄ ignoratiōē unius
 minutissimarū quas sup̄ retulim; portionū. sub casu
 demone illū iacere describat? ut ipoz smombus
 cogar. i quibus est quidē magna dementia s; maior
 hētur impietas: nā malignioris stelle causas neq̄ne
 p̄e in suū tñserūt conditorē? quibus si ex natura
 subest improbitas: conditor p̄fecto malignitatis ex
 titere. **S**i autē p̄posito faciente sūt pessime. p̄mo
 q; aialia quedā putat arbitrio suo famulātia. abso
 lutoq; et libero impetu ad hoc qd sibi libuerit iatata?
 si qd totius modū furoris excedit in silare res exa

nimes deinde rationabilitas quanta est. bonum malumque non
pro sua cuiusque dignitate distinguitur sed ex loca qualitate
aut respectu aliorum uel optimi fieri debentur et pessimi.
et cum paulisper de scemate stella diuertit. sic ipse de mali
guntatis oblitus. **¶** Hec quod hactenus sane per singula mo
menta temporis ut dicunt in aliud atque aliud scema
transcunt. In hijs itaque tot tantarumque mutationum milibus
quod cotidie naturalium regionum decreta formari puta
da sunt? Cur ergo non singulis diebus principes pereant?
Aut quare apud illos successio semper patrum iudicij cu
stoditur imperij? Quomodo nemo uidelicet euentus suorum
refert ad scema stellarum: quippe quibus regnum non ge
nelis fato. sed generis iure defertur. Nonne igitur ioatham
generauit ozias. et de ioatham natus achaz est. et tamen
nulli eorum suulis hora conditionis incerta. Denique si ui
tiorum uirtutumque principia non ex arbitrio nostro: sed ex gene
sis necessitate sortimur: superflui sunt ut uideo latrones legum
secunda nobis uel fugienda mandantes: superflui quoque
iudices honestos laudibus exorantes. improbos superbi
tibus punientes. Insonis etiam cecidit homicide iuel
furius audacia: qui et si cohibere manus proprias a facino
re maluissent: minime potuissent pro indeclinabile
necessitatis impulsu. Vanis omnino artifices estimandi sunt
iute subsidia manuum labore querentes: superuacaneus
porro sudor agricolorum quibus copie fructum possint et
non operantibus habundare. Mercator etiam diues efficitur
in otio cum uolenti pecuniam genesis apportasset: christiana
uero spes que magna est sublata penitus interit: quoniam
frustra uel iustitia colitur uel damnatur iniquitas. si
omnino ex fuita facie permittitur. Etenim quoniam genesayca

us et decretio fatalis icubit: nullū locū p̄s̄y inuēit
 examinatio iusti iudicij. **H**ec quidē adūs illos dūse
 rulle sufficiat. **N**eq̄ enī aut uos p̄rioribz s̄mōibz
 indigetis utpote mentis sanitate polientes: aut tē
 pus patit̄ ulteriq̄ limitē disputationis extendi. ser
 monem magis ad reliq̄ torq̄am. **S**int inqt̄ in sig
 nis et in t̄pibus. et in ānis. **D**iximz iam de signis.
 t̄pa sane intelligimz eē p̄tes q̄tuor āni ūtentis. id
 est uer. estate autūnū. atq̄ hyemē: hec s̄bimet suc
 cedendo uicissim pro lūariorū dispositis c̄sibus tem
 pant. **H**yems enī fit in australibz sole regionibus
 q̄morante: noctnāq̄ opacitatē circa clima qd̄ nos
 hitamz spatio longiore duēte. **V**n̄ fit ut aer t̄re
 p̄rimz frigidus efficiat̄: onelq̄ nebulosi uapores
 ḡglonieran pluuias et niues glatielq̄ p̄firūt. **C**um
 autē de meridiana plaga rediens sol mediū orbem
 celi tenuerit. tūc diebus ac noctibus tempz equale
 distribuit. q̄ntoq̄ altiq̄ a t̄ra subuehit̄. tanto magis
 paulatī op̄onit̄ temp̄iem per quā uer p̄cedit: cuius
 b̄n̄ficio fructifices arborelq̄ frondescūt. et aialia cūc
 ta t̄rena uel aq̄ra genitāli calore stimulatā. p̄p̄agā
 tionē ḡn̄is successione p̄rohs extendūt. **I**nde se sol
 mox ad estuā lineā deflectendo confina t̄n̄sit arctoa:
 dies nobis longiores efficiens diutiusq̄ q̄moratq̄ in
 aere ip̄m ḡflagrantē reddit ac tortidū. **T**ellurē uō
 p̄ficiat̄ sicciorē. unde maturandis semibus atq̄ po
 nis facultas optata p̄stat̄: ceq̄ t̄pe hētur ardētior.
 et ūbras meridianas facit breuiores: qm̄ de alto ni
 mis loco nr̄am respicit regionē. diebq̄ maiores hōt̄
 tūc. qm̄ breues sint umbre. sicut econt̄ dies p̄ui s̄t.

cū fuerint umbre longiores : qđ apud eos qui et ero
scij noiant^r id est alias umbris hñtes et ptes hñtates
arctas. ita cōtingit Nam sť quidā qui p integrū biu
um singulis āns omimodo sine ūbra sunt. cū sub meri
diano sole constitent : quos qđ sol qđ ipm ūtice positus
ēqibus undiq; spacijs illūiat. in nullā penitō ptem flec
tere sunt umbras Nam et putealis apud eos aque us
tenuissimū pť in altū de sole lumē excipe : pp quos eos
quidā ascios. id est exūbres appellant : illi autē qui ex
terras odoriferas hñtant in utraq; pte mutāt umbras
Nam soli qui nām uident^r incolere regionē adūsus
austrū semp : id est ad meridiem umbras credunt^r
emittere Vnde etiā a quibusdā amfilcij. id est biū
bres noiantur Verū hec oīa sole ad ptes boreales
cōmeante pueniunt Ex hñs cōsiderandū est qñtus
radioz feruor hñatur : et qñtos hñibus casus efficit
Post hoc igitur tempus autūpnale succedit qđ frigidū
et caloris equatas optinēs portiones sine molestia
nos tradit aduētui seqñtis hyberni : denuo uidelicet
sole ad australe regionē de aquilonis pibus remeā
te Hec sť uicissitudines tpm : que solis discursibus
famulantes uitā nām dispensare credūtur Et sint
inquit in signis et in tpm et in diebus : non ut
diem facēt sol : s; ut diei moderaret^r Nam olim nox
et dies anteqñ luāria crearent^r effcē sť : qđ declarat
et psalmz dicens. posuit solē in pñtate diei. lunā et
stellā in pñtate noctis Quo igitur sol hñt diei pñtate
Quia lucē in se ipse cōferens : cū ad orbem quā nos
hñtamq; accessit solutis tenebris diem pñtat No g.
fallit quisquis diem uocauit aerē istū solis radiis

41

illustratū? de hinc diurni tēpōis eē mensurā: quo in
emissio ut opinantur qd sup terrā est gromat? **S**z et
in ānis inquit et signis ista disposita sint. Cū duode
cies igitur spatia sui cursus luna pegerit: ānū fāt
unū. Tamē inserit sibi flagitat messem ut diligen
tē horarū possit colligi pfecta concessio: sicut hebrei ā
nū antiquitō obsuabant et grecorū uetustissimi. An
nus autem solis unū uocatur ordinatio solis: de c
to signo in eodē rursus p sua se uestigia reuoluētis
Et fecit d's duo lūaria magna. Nūcupatio igit
magnoz duplex est: quoz una intellēm hēt absolu
tū: alia uero est que respēū minoris illud quo est
magis assignat. ut pote magno eques aut magno
equus. Non enī ex nimia imēditate suoz corporū:
s; ex opatione alterius testimonū sortitur huiō
cūsinōi. Quō ergo nūc sensū sup magnoz appel
latione ducam? **S**z porē sine dubio sensū. tēp
maiorē a maioribus conferentes uelud formicā aut
aliud qd aial' natura pūū maxioz collatione post
positū: an potius qz pro ingenti forma sua merito p
lūaria magna dicunt? **E**t magis opinor ita dēre
intelligi. Non enī qz maiora sūt alijs stellis magna
nūcupant? s; qz tanta amplitudo est orbis illoz ut
fulgor qui ex ipsis eradiat. aerē totū sufficient' illu
minet: et ubiq; porrectus tras omīs mariaq; con
tingat. Qui cū in qualz poli pte uel oriendo uel oc
cidendo constitent. auctōz mortalū uisib; equalit'
apparet. cuius magnitudo etissimū hēt documentū:
qz nec ipoz lūarioz collatione latitudo terre quā
ta sit assignat: ut p hoc sol et luna uel miores sese

sphendi ualeant uel maiores. Nam ea que eminus
posita si exigua nris putantur obtutibus. Cū uero uix
uenerimus magnitudinē eorū quāta sit facilius reperi
mus. Sol aut nulli usq̄ uel longis asserit eē uel pp̄
ita ex om̄i pte que subiecta sunt equa luce respectat.
quē in di atq̄ britāni similiter intuent. Neq̄ enim
ūgens in occasū h̄it̄ m̄tibz oriētē. de sua quippiā ma
gnitudinē sentit. amitte. nec in occidente positus m̄ior
apparet exoriens. nec qm̄ mediū celi tenet axem ut
usq̄ lateris imutat aspectū. Non te ergo breuitas e
gēplati decipiat. uel qz cubitalis in sentibus orbis
suis putat eē: reuera talis h̄eri putandus est. Dep
enī cohēre solet in ualloy r̄t̄t̄ui rex pluxtas specta
taz. atiqz oculoz int̄iecti spatij lōgitudinē nō asse
quit̄ int̄uendo. si t̄p̄ deficiens expandit. et magis
estiatōē q̄ visu ea que cūit̄ attingit. et id̄ pre sua
tenuitate. res p̄uas cēstimat eē que magne sunt.
ibeallitatē uidel̄ suā h̄is que conspiciat adscribendo.
Profecto ergo fallunt obtutuz. et uditū fidele nō ha
bent. Recordare namqz if̄n̄mitatē pp̄am: et ex te
ip̄o capies eorū que dicta s̄t̄ argumentū. Itaqz si qm̄
ex alto montis uertice subiectā cāporū planitiē respec
isti. nōne bouū uigata grandia uel aratores eorū for
micas silēs iudicasti. nichilo? etiā dū in excessa specu
la locatus. oculos in pelagus ḡit̄isti quales tibi uide
bant̄ insule? Nōne colūbarz puissimaz tibi fantasi
am quōdā phibebant. Aut naves ingentes uel tunic
tibz candide p̄sp̄ecte p̄cul nigre putabant. Ob hoc
uidel̄ qz sensus ut diximus oculoz acris distentiōē
tenuato: nō sufficit sphende plenis que uisunt. Nā

42
et rupiū maximū in altū cauatay rotūda plenaq; x
putatur. aspectio. dū eminentib; undiq; marginibus
occupata mediū cauationis locū nō ualet uisio defecti
onis attingē. ita nec corpū scemata qualia sint adū
tit intuit;: s; teretes esse t̄res que quadrate sūt opi
nantur. Certū est ergo qz in phisioribus infuallis x
nō definitā s; confusam corpū capim; uisionē. Sic
et magna lūaria sēpture testimonio multipliciora sūt
q̄ emunt. Licet illud quoq; magnitudinis corū sit
probabile documētū? qz cum sint infinite nūo stel
le. fulgor t̄n qui procedit ex eis nō p̄t nocturnam
scindere densitatem: sol autē fusa p̄ mūdū luce nō
mō cū uisus fuit. s; etiā cū uenire spatur et anteq̄
t̄ram illūinet obscuritatē noctis infringit et supat
astra candore aerēp̄ t̄re proximū frigore nebulisq;
concretū dissolut ac diluit? ex quo matutinis
uent; et humor rosady qū serenū est genāt. Cella
autē cū sit ampla nimū quo poterat sub uno ipis
momēto. radijs tota lustrari: nisi de maris solis or
be lux ei largissima p̄beret. Hinc nūc sapiam cōdi
tionē adūte. quō imensitati eius mediocrē uim fer
uoris adhibuit: ut nec ardor imoderat; possit ex
urere: nec infructuosam eā denegatio penit; calōis
efficeret. Hīs uero consentanea de luna q; intelli
gito. aug corpus cū sit lucidū. non t̄n semp mag
tudo spicua est: s; nec qd̄ p̄fecta uidet̄ in globo n̄
semiplena. salz et minuta monstrat̄ defectiq; suū
gēna p̄te designat. Alio enī latere dephendit̄ esse
tenebrosa cū crescat. alio cū senesat? ratio sane de
cretior est dispensationē declarans artificis condi

toris. p. quā lune uarietas natē nrē nobis exēplū subiat.
eo q. nichil in rebus hūanis pseuerabile diuēniq. cōstat.
s. ea que de nichilo pduciuntur ad aliquod cū adoleuerint
ad simāq. naturā suē fuerint etatis euecta. paulatim
tabescentia dissoluūt. Et lune ergo consideratione docemur
res mortales et mutabilitates ear. cogitatione capientes.
cauē debem. ne rebus elati sedis affectem. supbia uel i
solentia. nec confidam. tpali potentie. nec opib. aut
diuitijs que min. certe sunt exaltem. s. cupiditatem
corpis castigem. que maxie hētur instabilis. et dili
genti potius nrē tribuam. aug. bonū semp man. imo
bile. Q. si te forsitam luna contristat. sensim depoli
ta luce deficiens. plus te aīa debebit afficē que honorē
quē ex dīna uitate pcepit. amittit itēpantie uitio. i
nūq. firmū ppositū seruans. s. assidue se utens utpote
nullis constantie fulta repagulis. Re em̄ uera s. pūbiū
sine uoce luna mutat. Opinor aut. q. et aīalib. creatis
ceterisq. omib. que terra pducat. nō pua confert. ex
nutatione formatio. Aliter nāq. cū pfecta est et aliter
cū decreuat eoz. corpa disponūtur. Modo em̄ laxiora ui
dent. et uacua cū senescit. mō integra et repleta cū cres
cit. qm̄ hūiditē quēdā cū calore pmixtū inter. hīs la
tenter fundit qd. ita eē demonstrat. hīs qui sub diuo
dormientes lucente luna postq. surrexerint. iuciant
capita sua largissimo rore madentia. Q. et recentes
carnes si sub luna iacuerint. fluida mox putredie corrū
punt. idēq. sigt. pecorinū cēbrū uel etiā uiscera mari
norū aīalū que sunt humectiora. nec nō arbor. me
dulle que omia utiq. nullaten. sufficēt ad suā luna re
digē qualitātē. nisi amplitudine uirtutis excelleret.

S; scripture testimo et acris motus hystem ipis co-
 mutationibus continetur? sicut lune nouitas attestat.
 que ex longa plexq; serenitate subitas nubiu glome-
 rationes et perturbaciones exsuscitat. Euripoz quozq;
 meatus refluus hoc indicat: uel etiā reciprocatū litāū
 que uicue hntur oceano. quas pro lune scematibz cōa-
 tari locoru accole. poiderūt. Euripi etiā in utriq; ptem
 solita sunt. ppa lemit flucta cōcurrē? reliquo uero dñi
 tpe cū luna nascit nullo mō pnt quiescē: s; uehementi
 feruore semp exestuāt donec luna rursus appareat. scda
 tionē gmons fōmibus allatua. Sili occidūū mare ē
 broz accessy patit et recessy: mō alluens litōā fluctibz.
 mō destituens. Ita uelud quibusdā lune spiramibz re-
 tro subduat: et itez ei expundat ipulsiōz. Hec igitur
 differui ad expmēdā magnitudinē luāmorū? et qz
 nec usq; ad unā sillabā otiosū quō ē p̄ spiritualium
 p̄ceptoz: cū certe nichil de secretioribz pmo p̄mpserit.
 Multa enī sup amplitudine uel infuallis solis aut lu-
 ne respire poterit cogitando: qui nō desidiōse affectio-
 nes eoz uirtutesq; disquirt. Quobrē oportz acculre
 suā quozq; ponz ibeallitatē: ut nō magnificētā crea-
 ture ūbis hūanis metiri posse credatur. S; ex pau-
 cis que dicta s̄ considerari quēt: q̄nta et q̄lia sint il-
 la que p̄tino. Non ergo uelis oculis lunā s; ratioē po-
 tuis estimare: que ualidiō q̄ aspectus ad inuentionem
 ual; uirtutis accedē. Fabule igitur atq; risibiles ubiq;
 p̄crebuerūt: qz magias carmibz luna sedibz euocata.
 de ppis deducatur ad trā. Primo qz quō p̄t in cūu
 um submoueri? quā ip̄ firmavit altissimo? Deinde
 quis cū locus suscipiet descendētē? Vis tamen ex

puis iudicij magnitudinis eius accipe documētū? Et
uitates igitur que in orbe terrarū posite sūt: longis a se
spatijs distinguuntur. Harū platee que ad partē respiciunt o
rientis equalit̄ om̄is lunare lumē excipiūt. Hinc igit̄
cōcis. nisi eorū luna uideretur solos illos qui adūsus il
lā positi sunt. augiporū plustaret. eos autē qui la
titudinis eius excedūt. utpote ex nihilis uēientes in
lo nō uisitare. Quid etiā lucēna domi accensa decla
rat? quā si plures arāsteterint umbra illoz qui co
ram fuerint recta porrigit: reliquoz uero in utraq̄
reflectit partē. Ita nisi imensitate et amplitudine lu
nare corpus excelleret: nūq̄ sūt om̄is attingēt. Nam
cū solstitialibus exorit̄ partibus. eos qui septentrionales
partes habitant frigidā regionē equalit̄ illuminat: et illos qui
inferioribus meridiane plage solis sub zona uisunt.
estiferas ualitudines cōplectentes certissimū p̄te ma
gnitudinis p̄stat iudiciū. Quis ergo cōfide potest
astruens nō eē corpus eius imēsiū? cū p̄ tot tantaq̄
terrarū interualla tendat. et de magnitudine quidē solis
et lune hactenq̄? Qui uero nobis p̄stat intellectū.
ut ex minimis creatū rebus infinitā sapiam cogitāq̄
artificiās? p̄stat etiā sup̄ maioribz nos maxias cogita
tiones de conditore pape. q̄q̄ eius collatione sol et
luna formicarū credantur hīc mēsurā. Et ideo licet
digna nō sint ut ex hīs diuine magnitudis ḡtēpla
tio capiat. p̄uis t̄m quibusdā caliginosisq̄ p̄abolis
uident̄ instrui: sicut nōmūq̄. n̄alia miora uel h̄bis
cōferre solemq̄ ingētibz. Nūc uero ḡtenti sumo serie
et narratoz me uidelz agente gr̄as ei qui michi hoc
p̄uillū s̄mois exigui mūno attribuit: uobis uero

largitor est spitalis alimome pdicantibus qui uos
uelud ordeaceo pane. id est nre uocis tenuitate ci
bauer in p'senti. pascatq; in posterz pro ratu cuius
fidei portione p'stans uobis reuelationē spiritū : cui
glā in cristo ihesu mic et semp et in sc'la sc'loz. Amē.

Explicit omelia sexta Incipit septima

Edixit d's Etiant aq reptilia aiarum
uiuay : et uolantia uolantia sub firma
mento celi Post luariroz etiā formationē aq etiā
replet aialibus : ut et hoc ornaretur elementum.

Tercia enī iam dudū de ppis g'minibus congruū
decus accepit : celū quoq; stellaz flores allupseāt
et uelud geminis oculis id est quictione maiorū
luminū fuerat uenustatū : reliquū erat ut aquis
etiā familiaris decoratio reddētur. Venit p'ceptio
p'festiq; lacus et fluij pro suo quippe gnē uel natā
p'ficiēbant ubirimi : mare qn etiā ita diuisoz natā
tū fetum cōplenit. ut cenose paludes uadosaq; stag
na otiosa uel uirtā nīme uim gūandi tenuerūt.

Rane etenī et musce culicesq; inde sine dubio pul
lularūt Nam ea que mō uident tū factorz fatiunt
documētū : ita omnis aq cogebat opificis p'uire pre
ceptis Nam quoz gnā q; quispā sufficiat explicare?
eoz uitā mox uegetā mobilez mōstrauit ineffabi
lis et magnifica dei uirtz : illq; p'ceptionē q̄ data est
aquis oportunitas insequit Etiant aq reptilia aiaz
uiuay Nūc p'mū aialia spirantia sensusq; capatia gnā
ut pote alendi crescendiq; nata uirtutem : nō tamen
continuo aiantia s't intelligenda Et ob hoc dicit : et
iant aq reptilia Omne genz igit natantiū. siue qd sumis

fluctibus superferet sine q̄ in altis gurgitibus diuisat̄
p̄fecto natā reptandi sortitū est: dū p̄ aq̄z corpus i
fuit: qd̄ et pedibus nitant̄ nonnulla et gressibus Et
licet multa de hīs hēant̄ ambigua sicut uituli ma
rini et concolorilli et rane et caneri: tū eis p̄cipuus
est natatus. Propterea etiam aque reptilia. In hīs
igitur breuissimis s̄mōibus oīa ḡna continētur. Quod
enī nō optensū est p̄cepto creature? Quae illa dixē
ms q̄ catulos parunt idest uitulos marinos et tor
pedines et delphinos. et hīs silibus. siue ouifica
nō aueris: qualia s̄t oīa pene ḡna piscū. Et uox
quidē p̄ceptionis exigua est: ymo nō uox s̄ potius
momentū solū et impet̄ uolūtatis. Intellect̄ uero e
ius tam multiplex hētur: q̄ ip̄a piscū inter se p̄t
ēē discretio. quos d̄nes ūbis assequi nō min̄ḡ opero
sū est. q̄ si undaz̄ numer̄ designare coneris: uel q̄
amphoras hēat pelagus explicare. Etiam aq̄ repti
lia. In hīs s̄t equorei. litorei. altiuagi. petrei. gre
gales. beluini imanes. minutiq̄ pisces subeatoz̄q̄
uirtute p̄cepti tam maximi q̄ minimi continēt̄.
Itaq̄ cū diceret̄ etiam aque. demonstrauit q̄ tā
sit natantiū cū aqua cognatio. Deniq̄ si paulisp̄
ad terrā fuerint educti deficiūt: neq̄ enī sufficit
illis sp̄. amē quo possint auras uitales cape. Nam
sicut t̄rens arātibz̄ datus aer est: sic piscibus
aqua ratio manifesta est. qz nobis uidet̄: adiacet̄.
nar̄ et patul̄ pulmo: qui p̄ distinctionē pectoris. a
erem t̄rens interiorē calorem uentilando q̄tēperat
Yllis autē fauitū interceptio. applicabilis: mō suscipi
ens mō diffundens aq̄m respirandi explet officiū.

†

Est etiā ppa sors piscibus ppaq nata et abus diffe-
rens: certaq uiuendi conditio Propterea nichil de
aqr̄is māfueſcit: nec patit̄ hoīm ſe māibus q̄trec-
tari **E**tiaſt aq̄ reptilia aīaz uiuar̄. **U**ng cuiuſq̄ ge-
neris originē nūc uelud q̄dā ſemē p̄cepit edua?
Nam multitudinē poſt modū ſuaui in ſobolem:
q̄n̄ eos creſcē multiplicariq̄ necē eſt **I**taq̄ aliis ge-
neris ſi qui teſticates nōiantur̄ id eſt aſta. ſerami
et h̄is proxima **A**liud quoq̄ gen̄ et illoz q̄ grece
malitia uocant̄: id eſt quoz caro teneroz habet̄
et laxior. ſicut ſunt ſepie et polypedes et h̄is ſilia
In h̄is iterū maḡ differentia eſt. **D**racones enim
et murene et angulle que in cenofis fluuijs palu-
dibuſq̄ naſcunt̄: uenenofis potio ſpentibz q̄ piſcibz
pro nature ſilitudine copulant̄ **A**liud etiā gen̄ eſt
ouificoz et aliud catuli ḡim̄ **F**acit autē catulos in
muſtela et aſello: et ōma q̄ ſine ſquamis ſunt que
ſalata ḡi nōiant **S**z et beluaz p̄maxia et delphi-
ni et ſoce catulos parūt que fetus ſuos recens e-
ditos cū et aliq̄ cauſa territi fuerint: denuo ſub
lapſos in uterū protegē ac fouē narrantur **E**tiaſt
aque reptilia ſecundū gen̄ **A**liud gen̄ eſt imaniū:
et aliud minutorz piſcū **I**tem in ipſis multe diffe-
rentie pro gen̄is qualitate diuiſe ſunt: quibz et uo-
cabula propria ſi et alimenta diſcreta et magnitud-
membrorū diſpar et diuſa int̄ ſe ſpecie ſepantur
Quis igitur timnoz ſpeculatoz tantoz nobis pot-
rit explicare diſtantiā: q̄q̄ eos aſſerūt aſpectis piſcū
ū maximū gregibus. non ſolū generibz ſi etiā nume-
z poſſe ſignificare: **Q**uis autē nobis artificū qui
ſicut cōche pectines et cōche marine ac diuiſoz oſtreoz mi-
la. et aliq̄ ea que moliteſta nōiant̄.

in litoribus habitantes et in marinis diuisiformis senesce-
tes: notitia subtiliter ualebit patefacere singulorum. **A**lios
enim pisces nouerunt hi qui mare piscantur indarum:
et alios qui pelagium manant egyptium. **A**lios etiam sciunt in
insularum incolae: et alios maurusij sicut conche pecti-
nes. et caeterae marine ac diuisorum milia. et alia ea quae
mollestia noiantur piscatores. **S**ed omnes tam temerose
quam maiores alii: prima scriptio et ineffabilis uirtus illa
produxit. **M**agna est illis uiuendi diuersitas: minima
etiam in cuiusque generis successione discretio. **M**ulti pisci
non incubunt suis ouis ^{ut auces} nidosis edificant nec cum labore
propos uatos emittunt: sed aqua suscipiens omnia facit ual-
manerque in singulis generibus immutabilis ad aliam naturam
isfusaque progenies: ac non sicut mulorum terrestrium uel ali-
tium manifestarum stirpem ad uulterinam corrumpit admixtio.
Nullus piscium ex parte dimidia dentibus est armatus sicut
oues esse uidemus et boues: nec ruminat quisquam piscium
propter scarium ut quidam prodiderunt. **C**uncti uero pisces acutis
sima dentium atque condensant: ut non estia diutius ore
subiecta deflueret: que nisi discripta celeriter utero
traderet facile minutata spargitur a fluctibus. **D**ictus
uero alius alius secundum genus aptatus est. **N**am certi limo
aluntur. nonnulli herbis que nascuntur in aqua contenti sunt.
plurimi autem deuoratione satiantur alia: semperque qui
minor est apud eos maiori fit abusus. et si quis contigerit
eum qui minore cepit morsu ualidioris absumi in unum
quoque alium posterioris inicit. **Q**uasi uero nos homines.
aliud quid agimus: dum inferiores potentia preminimus.
Aut quid distat a pisce illo nouissimo. uir qui diuici-
arum amore flammatus captos inexplens hircibus

ppe rapacitatis absorbit: alter subam paupis in sub
 lata retetabat. **H**uc tu nimis ac tioribus circiuen
 tu tui feasti prianomi ptu: atq; ita iusto iustior ex
 titisti et raptore rapator. **C**ave igitur ne te idem qui
 pisces euentus excipiat: id est hams aut rethe uel co
 phing. **N**am nos quoq; necesse est nefandis facinoribz
 inquinatos: supma suplina no uicare. **P**reterea ibe
 allis etia aialibus subesse dolos et insidias exptus: ma
 lo te callidiorz fraudes effuge. **F**erit namq; certinum
 ostree carne concupisce? cuius captio difficilis illi est
 p opmēta testay: quibz multitudinē carnis eius
 natura gsepfit. **V**nde etia testicora notant? **E**rgo qz
 st concua facile ostree minores pres applicata defendit:
 et ob hoc irrita ipugnantis aggressio. **Q**uid ergo mo
 litur adūsarij qm uiderit in apricis loas ostrea se libe
 ter sub sole pudentē minutū tenens calculū latentē
 apponit? cuius obiectu neqar sua tegimenta concludē:
 atq; ita qd mū effice uirtute nō ualuerat astu potuit
 ipetrare. **H**ec igitur est malitia eoz: quibz nec ratio
 nec uox ulla suppeditat. **S**ed ego te cupio lucrati
 ua machiamēta cerca ni gteplatiū abstinere a lesiōibz
 pxioz. **T**alis est enī qui sub dolo aū pgit ad frēm l
 propinquoꝝ bona deuastat: uel qui alienis calamita
 tibus oblectatur. **Q**uapp desine uitupatos emulari
Pauptas enī ai ueritate maxis opibus a sapiente f
 fertur. **I**taq; nō pteribo calliditatē fraudulentū su
 racisq; polipodis. qui ai aliqd saxū porretis crimibz
 apleratur illis assumit colorē? multiq; pisces illuc i
 prudent ad lapsi uelud ad petra simpliciter se tten
 tes deapūtur: facile sui captionē maligno prianus

exhibentes Tales sunt qui sumatibz obsequentes ali-
oue mēis uarietate mutant: nec in uno pposito p
durantes alios atqz alios se demonstrāt. pudiciam
cū castis. luxuriā cum libidinosīs excentes: et oīno
ut cuiqz mens fuit. ita ppos aptantes mores Qd
etiā uitare difficile est p nequitia que in filiatione
latet. offitij. Humilimōi hies lupos raptores dñs ap-
pellauit: uestitu se simplices oues esse fingentes +
Fuge igit euisimōi mox uarietatem. et sectabere po-
tis ueritate. sinceritate. innocētia. qm et uipa uaria
est p qd eā dñs uentre serpere odēnauit Justy m-
chil habz fictū sicut iob: ppea dñs inhabitare faciet
unig mors in domo Hoc mare magnū et spatiosū:
illic spentes quoz non est nūis: aialia pusilla et mag.
Qz tamē est in hīs sapiens quedā moderata dis-
positio Non ergo totos pscēs debemus arguē: s; etiā
certos quoz laudare atqz ymitari Nam uide quō
singula grāa regiones sibi detinet deputatas: nullz
qz aliā fines occupat. s; suis quisqz sedibus est con-
tento Et certe nemo illis agrimēsoz hītaclā defe-
renda distribuit. nec murōz arcūscptione signauit.
nec tēmōs posuit obseruandos: s; oībus utilitas in cōe
collata est Hic etenī sing certū piscū genz nutrit. al-
ter aliud. et qui in hoc habundant. laco minus litoribz
hntur malis: nisi quo aliquibz montū uigis asprimis
sepent. aut fluuioz inpositis obicibz arceant a trāsi-
tu? s; lex natē singulis eqliter put usus cuiusqz postu-
lat qd necm est impendendo: cūctos obseruatione sho-
sanctionis asstringit Qz nos tales nō sumz Nā ma-
ior nroz fines audaciter excedimz et salty trāsgre

47

dñi. uicioroz: et domos domibz et agros agris uigi
 mo et aliena iura mutalam? Sicut marini ceti cōces
 sū sibi a natura diuisorū qđ in extremis pelagi sicut ē
 ptibz: cū nulla penitus in aspectū terra mōstrat qđqz inau
 gabile penitus hētur Nam nec quale sit uel hystoria
 referente optū: ut pote nēme inde confidente tāsire
In hoc igitur loco mēorate belue que sūt instar mōtū
 gnomonū neqz urbibus aliquibus neqz insulis infestan
 tes: ita singula gna in statioibus a nata sibi datis ue
 lud in regionibus terrar. lare ppium incolē cogunt: certi
 sane pisces. quasi cōi quodā decreto abū ad extiora
 directi labore pēgnationis arripiūt. simlqz ōnes tēp
 signo dato ad longinqua distedūt Nam cū fetādi
 cepit tēpus urgē: alij ex alio sinu narē legibus exa
 tati pfectionē mox ad ptes pelagi borealis intendunt
Quos in reitendo cum uideris densissima glomeā
 tione cōfertos: torrentē uolentissimū putabis ef
 fluē p pponis delictis ad maē gmeantes eūt Quis
 igitur eos exagitat? **Q**ue impantis auctas? **Q**ue
 educta pposita statutū illis tempus amūtiat? **Q**ui
 sūt duces eoz? **N**ōne uides ordinationē diuinam
 cūcta oplentem? et p hec etiā pua diffusam? **Pi**
 sces igitur dei legibus non repugnant: et hōies
 doctham minime recipiant salutarē Non spnas pi
 sces qz muti sunt et irrationabiles? s; uerē potio
 ne et illis irrationabilior estimeris: pceptioibus crea
 toris obssitens **A**usulta pisces q tantū qđ uocē non e
 mittūt. tā certis significatioibus fatē uident: quia
 p immortalitē generis desiderabile pēgnationē sub
 ne cogūt **H**ij non utūt suis smōibus: s; hnt legē na

tur fortit' illis hēntē et que sūt agenda mōstrātem
Dgama iquirit ad hōtinū pelagus Dulcis em̄ cētis
equoribus est eiaq̄: qm̄ breui tpe sol ibidē gmorat̄
non totas penit̄ radis potabiles exhaurit undas **N**ā
dulcoribus aquis etiā marina aīalia delectant̄: vnde
paul a pelago uēientes pisces p̄ flumios sepe emunt̄
ascendē **P**terea pontū libent̄ expetūt. q̄ sinḡ alios:
q̄ magis oportunū est eis ad educendā fouendāq̄
p̄geniem **Q**ui cū sufficienter destinata pegerit. ca
tuati sūt cūcti reuertunt̄ ad p̄pa **Q**ue autem ratio sit
a tantis audiamq. q̄ hūile uidelz est aritcū pelagū
et diuinū? et ob hoc expositū uolentē cōmotionē
uentorū qd̄ tēpestatibz exortis ab ymo fūdo acunt̄:
adeo ut arena inferior nōnūq̄ in sūmis fluctibz mis
ceat̄ **S**ed et frigidū nimis ē hyemali tpe: ut pote
multis ac maris āmbz replenī **Q**ua oī fuerint est
uis poti' mensibus aspitate succedentis hyb̄ni detrita.
in altiora maris loca que sūt t̄nquilliora se gferūt **S**p̄
taui hec ego et admirat̄ sū dei sapiam: q̄ irratio
nabiles aīantes puidē. custodesq̄ h̄ntur. p̄pe et itel
ligunt quid sibi gūciens sit. quid adūsum **N**os igit̄
qui didiamq. qui ratione sumq. honestati. p̄missiōibz
iuitati. spiritalē eruditi. pisabus irrationabilibus.
mā negotia disponētēs. licet illis etiā studiū sit scē
futuroz? **N**os autē infidelitate uēturi seculi depuati
nīam uitā p̄ actus fadillimos et illicitas uolūtates
expēdimq. **D**ilces ergo tot maris intualia t̄nscur
runt: ut possint iuēre qd̄ utile est **Q**uid tandem
tu dictur̄ es h̄is coherentē tibi residiā? q̄ neq̄tie
p̄nceps est? **N**ullq. igitur de ignorantōe causet̄. nāl'

eni insita nobis est ratio: uel in appetenda bonorum fa-
 miliaritate. uel in declinanda periculis lesione. Itaque
 non recedat ab exemplis aialium maxiorum: quoniam hec nobis
 examinanda possumus. Audiuim ergo quedam de litore
 is hitatoribus referentem. quod maritimus echinus. cum sit
 uulissimus ac sprebilis: fit index sepe nauigantibus fu-
 ture serenitatis aut hyemis. Nam cum presenserit fla-
 tus imminere uentorum sub lapide collocat se: quo uelut
 anchora dente subnixus. quassationem tempestatis e-
 uitet patiturque se tantisper depresi pondere supposito dum uis
 non uacuet fluctibus hoc cum uiderint signum nautici:
 sciunt mox uentorum fremitum conatandum. Et certe ille
 astrologus aut calcuus ortu siderum colligens aeris
 glitatem docuit echinum. si maris tempestatiq; dominus
 hunc quoque aiali exiguo magister sapientie sue uestigia
 manifesta signauit. Ita nichil iprouidum: nichil presens
 suum est apud deum. Cuncta enim speculat oculis ille insopitum.
 et omnibus presertim remedia salutis apportans. Qui si equi-
 tum sue uisitacionis non relinquat exsortem: te tuaque ho-
 non respiciet. **V**ni diligite uias iugum. **Q**uod et sit
 tunc inuicta phritas deuigere uos ad tempus forte in-
 debitur: nature tamen fedus et benedictionis iugum sit uo-
 bis indiscreta quiescio. **V**iperi cum sit sensuissima serpe-
 tum pergit ad conubium mirene sibilisque significans se ue-
 nisse et puocat eam de profundo maris ad gloriosum nuptia-
 le pcedere. **Q**ue mox obediens copulat ei. **Q**uid igitur
 iste sermo desiderat: quod licet aspidem sit uir et moribus
 heatur imitatus: hunc tamen uxor ferre necio debet nullis
 occasionibus hactenus semel dormiens affectionem. **A**t uero
 dias illum macerandum esse uel crudeliter: si maritus est. **V**no

lentū: si quicty tibi p natam. Durū et implacabile: si corpis tui ps hētur p̄tiosior. **A**udiat et maritus congruā sibi monitiōne. **V**ipera p̄tiosior viris euomit nuptialis cā reuerentie: tu feritate aīmi et amaritudine nō deponis coactus pudore giugij. **F**ers aut uipe nobis exemplum alias etiā repperiem⁹ queuens: qz magis adulterū natē facit coitio uipe cū murena. **R**ecogitant igitur qui aliens m̄iomis insidias parant: quali bellicie opant: itaqz unū semp est ppositū quo possit ecclesia fabricari. et ob hoc o hortor. ut cessent libidies flagitiosoz marinis exemplis et t̄restribz castigatōe. **H**icine smonē statuē tam uesp̄tinū temp⁹ q̄ corpis cogit infirmitas. **N**ā plura forent q̄ tractatū debem⁹ adicē: p̄cipue cū studiosi sint auditores. et sup hys que in mari nascunt̄ admiratione dignissimi. uel de ipso mari quō aq̄ eis gelat̄ in salē uel quō lapis ille p̄tiosus qui corallius nōiatur liba est. cū hētur in pelago. postq̄ uero in aerē fuit educta. et mox mutat̄ in lapidem? uel unde uilissimis aīantū ostris margaritā p̄tiosā suē natura subiecit: ut eā quā reges magnopere desiderāt p litus et assas cautes testa inclusam conche paup piscator inueniat. **U**nde aurora lanā maritime p̄mie nutrit: uel unde purpurā conchiliā m̄strant ipatoribus: q̄ floz pulchritudinē uenustate p̄i coloris exupat. **E**t nāt aque. **Q**uid nō nec̄m factū est? **A**ut quid nō optimū uite n̄re collatū est. quoz ps m̄sterijs hoīm p̄ficiat. alia sibi cōtemplatio mirabilis uendicat creature? nōnulla tribilia q̄ n̄ram salz desidiā coherēt

fecit de ceteris magnos non varios Quia abaris a
 his piscibus exiguis magis est. non ideo magis de
 si quod in mēbrorū imāitate mōtibq̄ coequat̄ excellis:
 quōd etiā sepe putat̄ eē insula. cū se ad sūmas undas
 leui natatu sustulerit. hoc tantū non in litoribus
 usitatis aut in locis habitabilibus diuisat̄: s; antiquū
 pontū fert̄ incolē Tales igitur ad incutiendū nob̄
 timorē atq; terrorē belue s; formate Cū uero au
 dieris. quod naues ingentes simu tumēte ueloz uē
 toq; prospe uolitantes in pelago piscis tenuissimq;
 ita retardatq; retinet ut diutiq; effitiant̄ immobiles
 uelud quibusdā fundata radicibus in pfundo: nō
 ne et p̄ hoc mīmū aiāl diuine uirtutis accipies do
 cumētū? Neq; sola canis a xifius aut balena for
 midolosa est: s; etiā pastinace aculeus et ēte defūc
 te lepulq; marinas pari timore auent̄ in declina
 bilē celerēq; portando p̄mittē que cū ita sint. malu
 it te p̄ uidentia conditoris semp eē pugilē: q̄tenq;
 in eum fidens ciuitas subinde noxias pestes effugi
 as Cūq; iam de gurgite pelagi remeantes reitām
 ad t̄ram Nam alia nobis et alijs occērent Jam crea
 ture miracula uelud quidā fluctus crebris alēnib; q;
 iactationib; n̄m submersere s̄monē Et sane mi
 labor si nō sensu n̄ causis ingentiorib; occupatus
 in t̄iā denuo sicut iona in mare fugiat Q̄ lobrem
 uidet̄ michi disputationis n̄e series multū simple
 ad miraculoz multib; ac sue mediocritatis oblita si
 milis eē nauigantib; in alto qui ad certū locū cursū
 n̄ime diigentes ignorāt q̄tū spātū uelificando pege
 rint Q̄ utiq; n̄o s̄mom p̄uēisse p̄baumō: qui d̄

in f. d. u. a

dū p creature fīntes latiq euagat̄ multitudie relator
sensum sensum nō papit. **¶** q̄q̄ sit cupidus audiendi
certis astantiū iocūtilimāq̄ cordibus eoz uideat̄ dñi
coz narratio mirabilū: tñ hic finē facimq̄ differēti
sequi diuidia fenoris solunt. Nūc uero sil' ōnes gra
tias sup hijs que dicta s̄t referamq̄: et suplemētū eoz
q̄ minq̄ explicamq̄ postulemq̄. **¶** Fiat uos int' ipas epulas
remmissā. q̄ uel mane uel uesp̄a nī affatq̄ expmpsit. eoz
q̄ mēoriā cohēre? uobis enām cū sūpno quiescis et
suauitate quā int' diu pcepistis. noctis quoz tpe rum
nate. ut ita uobis liceat dicē ego dormio et cor meū
inglat. meditando die noctiq̄ legē dñi. cui glā et
honor nūc. et semp et in secula seculorum Amen.

Exphat omelia septūa Incipit octaua. **¶**
Dixit d̄s Ciciat t̄ra aīam sc̄dm genus.
q̄ corrupedes et spentes et bestias s̄m genq̄
suū Et factū est sic. **¶** Venit p̄cepto passim gradiens.
et recepit. ip̄e t̄ra cursū. **¶** Ibi uisit aq̄s eicē reptilia aīa
q̄ uiuaz: hic ciciat t̄ra aīam uiuā. **¶** Putasne ergo ē
aīa tellus? et locus p̄bebit̄ maliloquis manicheis
aīam t̄re dandi nō oīmodis q̄ dixit. ciciat? **¶** Qd̄ in
ip̄a erat eduxit? s̄ deus qui p̄ceptionē dedit: et t̄ra uir
tutē t̄re dedit educendi. **¶** Neq̄ em̄ cū audiss̄ ut h̄bam
gn̄aret fem̄ et lignū fructuosum latens intra se. uidet̄
h̄bā fem̄ tñ p̄tulit nec palmas aut escaulos aut cysslos
in suis abstrusa simibq̄ ad supna duxit: s̄ s̄mo diuini
nascētū p̄fecto creator est. **¶** Germinet t̄ra nō ut qd̄
hēbat educēt? s̄ ut qd̄ nō hēret allumeret: deo sci
h̄ opationis ei p̄bente uirtutē. **¶** Sic et mō ciciat aīa
lia: nō ei q̄ recondita erat in t̄ra: s̄ q̄ illi a deo colla

ta est p̄ mandatu' Deinde in huius manducis s̄mo uer
 tendus est. Si enim aiamquā hebat tellus eduxit? exa
 nimis ip̄a facta est: s; eoz detestabilitis nota subinde
 est. Ius sine uideam; cur aque uisse s̄ reptilia uinariū
 aiaz p̄duce: telly aut aiam uiuā Arbitram; igit; eo qđ
 natura natantiū imp̄fectā quodāmodo putat; h̄c uitam:
 ob hoc qz crassiores s̄ aq̄ Nam deniq; tardior audit; qz
 est aiantibus in aq̄ regentib; et uis; ebetior ut pote
 p̄ aqm̄ c̄nendo: nec ulla apud eos m̄cōria uel opina
 tio uel agnitio est p̄rimoz. Declat; ḡ s̄mo diuino:
 qz uita carnalis aquaroz moderat; aīmi motiomb; qz
 Nā in frigenis bestis q̄ uita p̄fectiore sortite s̄: aīmi
 corpis obtinet p̄ncipatu' Et eni sens; eaz uegetior ē:
 manifesta; aīala cū p̄sentū maxiam curā gerant.
 tūc diligent; m̄cōriā custodiant t̄nsactor; Unde con
 siderandū est qz pisciū quidē corpa aīata p̄duxit aq̄:
 reptilia em̄ aiaz uiuaz p̄duxit terra et septura s̄ḡt
 In t̄restribus autē aīa corpus regens ḡhari p̄cepta est:
 utpote q̄ plus uiuifice uirtutis assūpserint. Qz ip̄a
 quoq; t̄restria sint irrationabilia: tū unūq; eoz ml̄
 ta p̄ nālem uocē sup̄ aīmi passione significāt Nam
 et letitiā et m̄cōriē et mediam et sepationē suaz ua
 riasq; molestias uocē declarant: cum aq̄ria nō solū
 muta: s; etiā imitia sint et indocta: et ad oēm uite
 sonetatem p̄sus hōibus inctabilia. Recognouit eos
 possēssōrē suū. et asing; p̄sepe d̄m̄ sui: piscas uero nū
 q; p̄t̄ d̄moskē nutimenta p̄stantē. Intelligit asing; et
 hōis consuetā uocē: nouit iter qđ sepi; ambulaunt.
 in d̄uq; dux sit agitatori suo cū errauēit: ad audien
 dū ita uehement; acut; semp. ut nullū ei possit de t̄el

tribus compari Camelus h̄c semp̄ tenacē mēonā malo
rū et ad maciūdiā suus et pseuerans est. Deniq; si su
erit paullus diu silāto dolore cū repperit oportuni
tempo: illatā p̄m̄q; repōit iūriā. **De** hūc nulla
de marinis beluis ymitatur. Audite ergo maciūdi
hoies: qui recordationē dudū lesionis acceptę pro
uirtute maxia affectatis: cui belue silēs hebermini:
qñ pp̄am bilē ad t̄p̄ aliquā sinillā cinere sepitā usq;
eo retinetis in cordibus. quousq; nacti occasiōē sti
mulus doloris uelud igniculū puū fomite nutritū
fulcitret in flāmā. **Et**iat trā aiām uiuā. Cur trā pro
ducat aiām uiuā? **Ut** differentiā distas aie pecoris
hoisq; . et paulo quidē inferis cognosces quō sit aia ho
minis constituta: nūc uero audi de aia mitor. qz
scdm̄ septurā cūctoꝝ aialū aia sanguis est. pp̄us. **S**ā
guis autē gelatus conū solz in carnē: caro autē cor
rupta redit in trā. **Merito** ergo est tabida aia iunē
toꝝ. **Et**iat trā aiām uiuā. **V**ide consecūtia aie ad
sanguinem. sanguis ad carnē. a carne in sanguinem.
a sanguine in aiām. et uiuēis qz pecorū aīmq; trā est:
nec cum op̄meris antiquorū eē substantie corp̄alis
illoꝝ nec expectare ut cū corpe dissoluat. **F**uge gar
rilitates anxus phōꝝ: qui asserē nō erubescūt suis
canip; aias silēm tenē spēm. **S**iquidē pfitent̄ etiā
mulieres qndā pilas et frutices fuisse. **E**go autem
si fueri aliqñ qz nō credā: tamē dū ista scriberent
irrationabiliores piscibus hēbant. **Et**iat trā aiām
uiuā. **Q**uare igitur passim currētē smone subito
nō breui tpe ḡtraueri? **C**redo mirari nō nullos alā
tū q̄p̄ studiosissimos auditores nō arbiterer causas

51

ignoscere silentij? quippe qui respectuq; nutuq; int̄ se
uicissim ad mēoriā nos eoz que int̄missim redoxerunt.
certamē in p̄tem creature nō uulissimā pene p̄uimq;
Indiscussam Etiant aque reptilia aīaz uiuarū sedm
genū et uolatilia uolantia sub firmamēto celi Dixerā
mō sup̄ius de natantibus q̄tū tempus pmiserat uel
ptinū: hodie t̄llimq; ad exaīationē t̄restriū. Et in
terrea nos in narratione media uolucres effugerunt
Quapp̄ imitandi nobis s̄t obliuosi uiatores. qui cum
aliquid in māsiōne reliq̄runt p̄tiosū? q̄uis maxiam
p̄tē uie pro gradiendo consecrāt reitunt̄ dignū labo
rem sue negligentie p̄ferentes. Sic et nobis p̄ eum
quē uenimq; callem redeūtiū est Neq; enī q̄tempti
bile est qd̄ omisimq; utpote que tertia portio sit aīa
lū creature Nam tria ḡnā s̄nt aīantū: t̄restriū
uolatiliū marinoz Etiant inquit aque reptilia aīa
rū uiuarū sedm genū et uolatilia uolantia sub fina
mēto celi sedm genū Cur igit̄ elemēto maris ambū
quaz natitate tribunt? qz uelud affinitas quedā. uo
lucibus hētur et piscibus Sicut enī p̄tes aq̄m secant
motibus alaz in p̄ora tendentes. aude uero gubernaclo
flexus digunt p̄pos: ita et aius aerē p̄nis credunt?
natando p̄rūpe Ergo qm̄ una p̄petas in ḡnē utroq;
natandi est: eadem illis etiā sup̄petit ex aq; cognatio
Quoz h̄ d̄fia est: qz nullū alitū sine pedibus eē p̄t
utpote qui pastū consequūt̄ e t̄ra: et ob hoc n̄c̄m p̄
dum potunt̄ obsequio Raptoribus autē etiā ingui
um atues ad quectandas p̄das accōmodata est Nam
ceteris tam p̄ alimonie questū. q̄ p̄ aliā uite disp̄e
sationē: pedum mīsteria s̄t t̄buta Pauce uēo au

um pedes futiles hnt neq; gressu neq; uenatu oportunos. sicut hyrudo mes meropelq; quibus esca solo p̄betur exaere. **S**z hyrudo sol; uolare depressior. r̄taq; pene contingit: ut p̄ hoc usum pedū uideatur exple. **E** dūt sane multa gñā. que si quis eo mō uolūt exphone. quo nos pisciū multitudinē pro pte descriptio: iuēt unū quidē auuū cūctaz gñale uocabulū. s; plurimas in hijs differētas. uel hntus uel magnitudines uel colores. Nam et mox et actiū. et uictus nimia diuisitate distincti sunt. **Q**uidā autē affectauerunt nobis circa eas uti uarijs: ut tamē per iusitata sigilla noue iauditez nūcupationis proprietās in singulis uolucz gñibus agnoscat. **S**z nobis sufficere significatio ad q̄ltatē cuiusq; gñis ḡceptandā: ususq; cois scripturē q̄ mīdas imūdalq; discernit. **A**liud enī genus est eoz que carne uestunt: aliaq; forma suis q̄ grūes moribus. **H**abent enī falcatos unguēs obūcā rostrū uolatū p̄nicē. quo preda cito capitur: discernitq; pedibus facile abū sugent captori. **A**lia spēs est eaz que semibus nutuntur: et alia eaz que pro alimonia p̄cipiūt. q̄q; casus d̄ulerit. **E**t in hijs n̄r̄s; maxima differentia est. **Q**uedā enī s̄t gregales exceptis p̄datricibus: quaz nulla cū alijs p̄ter coytū sociatur. **A**lie enī s̄t cōiter uiuentes. sicut colūbe. sturmi grūes fraguli: ex quib; q̄dā sine duabus habent semetipsas regentes: alie sub moderamine continentur ut grūes. est etiam alia discretio in eis. s; quā certas uidemus eē aduenas. nō nullas hyeme cōpellente causa pastus ad p̄grina discedē: plimas māfuetas et patientes fieri. exceptis infirmioribus que p̄ nimiam timiditā

tem. contractionē manū nequint tollerare. **A**lie mē
 hoīes dūlant hīsde quibus illi domicilijs gmanentes:
 alie locis desertis et montibus delectant. Est etiā au
 bus magna dīa uocū: et sua cuiq; ppetas. **S**unt enī
 quedā loquaces et garrule. alie taciturne: nōnulle ca
 nose. atq; clamose. et stridule. nullūq; penit hntes a
 tū. **A**lie naturalit' emulatrices sūt. uel ex homī traditi
 omb; erudite. alie unecū nūq; mirabilē sonū uocis
 hnt. **L**ascius est gallus. diligens pavo. libidinosi co
 lūba. domesticaq; gallina. dolosus et zelotipus p dīx:
 mē dūq; uenātibus hoībus ad alioꝝ captū malitio
 se consentiens. et aīo multiplex. **I**n illis actiū moꝝ
 q; discretio. **S**ūt et certa aīalia urbana. si tamē
 urbanitatis est ad utū coemq; finē opationē pducē
 singuloꝝ. sicut in apibus est uidē. quib; cōis hita
 tio est et uolatus et unq; labor. omb;. et qd; maxim
 est sub regibus et duabus. unaq; p pum mūq; qeer
 ter: nec prius audent campos patentes appetē. q̄ si
 ū pncipem uiderint uolasse. **R**ex autē apud eas nō
 gstituit a pld; nā sepe suffragia multitudinis impite
 solent indignos ad culmen impiale puehē: nec reg
 nū sorte prestat. **S**ūt etiā non irrationabiles exi
 tus surne: quippe qui sepius infirmo cuiq; pīatē de
 cūnt insignia. **S**z nec ex parentū hēditate impia
 lia sceptra eraduntur: qm̄ pncipiū liben p uolup
 tates et dehtias facile corrūpūnt. et uecordes effit
 unt ac stulti: s; nature iudicio qui dignus fuit infulas
 accepit pncipatū. nō mūq; proceritate mēbroꝝ q̄ leu
 tate moꝝ ceteris pstant: et hī spicula qdā: s; hīs ad
 lesionē non utit alioꝝ. **I**ta leges quasdam tacitas es

natum p̄sēp̄it: quibus retinent̄ ad inferendā tormē
ta sup̄liabq̄. Ipe uero apes si secute nō fuerit istitu
tu regnantiū: ip̄a p̄tūdine castigant̄. Nā si pupu
gerunt aliquē: dūtūt aiām cū aculeo s̄l̄ in uulnere
Audiant hec cristiāni quibq̄ mandatū est: nulli malū
pro malo reponē: s̄ in bonitate sup̄are malitiā. **Job**
rem imitam̄ mores apū q̄ nulli molestiā facientes.
nec alia prioma sapientes. **F**ingunt quidē fauos cō
structos ex floribus. mel autē de hūore rosado: qui
arboꝝ folijs m̄l̄oz ore collectū in cereis recōdunt cellis
Nam demq̄ liquidius hētur mel qd̄ p̄mo percipitur:
dem paulatim tpe p̄cedente digestū ad suā sp̄situdi
nē suauitatēq̄ reuētit̄. **N**on imerito ergo tantarum
laudū apes gloriā consequūtur. utpote quas labo
riosos et sapientes uocitauit antiquitas ita studio
se uictū ip̄um reponētes: quarū uis tam regibus
q̄ p̄uans remedia salutis imp̄t̄. **E**t sic q̄ sapient̄
horrea mellis edificant in teneis em̄ h̄ba: nā cre
bras thecas sibiq̄ contiguas extruūt. ut eaz̄ qd̄ēla
tio tenuissime textu op̄aginatōis artata: et uelut
quibusdā sulta repagulis op̄a d̄ne contineat. **O**m̄i
qd̄q̄ uero spiramen mutuo strictū nexu sustentatur
ab alio: et **S**tilissima furculoz m̄ceptione disclu
ditur. qui bim̄s aut t̄m̄s sup̄ se s̄t̄ ordinata tegum̄
bus. **N**eq̄ em̄ directas uel simplices cauernaz̄ p̄fun
ditates effice maluērit: ne sui pondē stipatus hu
mor maneret extrinsecus. **D**isce quō geomet̄e affecta
tio sapientissimis apibus cōparata postponit̄. **D**ex
em̄ angulis toridēq̄ lateribq̄ ceraz̄ fistule continent̄:
nec tamē crede s̄t̄. ne fundo uidet̄ laboraret. si uictū

rarū uacū foret auxilio: s; inferiores illi sex anguli
 sedes et firmamentū quōdā suspētū hñt. quo tolerabi
 liter pondus suppositū subuectarent. hūorēq; regitū
 in cauatisibus singulis qseruarent. **Q**uis igitur ua
 leat diligent cūctas uolatiliū ppetates exponē? ul
 quēadmodū grues exaibias uicissim nocti suscipiūt?
Quaz alijs corpa sopore curantibus: nōnulle et tu
 tionē illis p̄hibent uigilando. **Q**ue cū statutū sibi
 tēpus exaibandi pegerint: ip̄e quidē clamore dato
 quiescere incipiunt. alie forte succedūt. **H**ūc autem
 ordinē et in uolatu custodiūt: dū diuisis uicib; ope
 rā ductandi cogunt. **E**xple **C**ycome sane nō pcul dif
 tant ab hñs: quib; rationabilis collata prudentia
 est. **N**am uno tpe sil' sñes aduēiunt: itēq; sub u
 no signo cūcta piter ad longinq; discedit. **S**uffragā
 tur autē eis cornices quas et p̄ficiantes honori
 fice p̄sequiūt: et sicut michi uidet' auxiliū p̄stāt
 alijs adūsus q̄sdam uolucres pugnaturis. **C**uius rei c
 tū est documētū: p̄mū qd q; cornice eo tpe p̄mitus
 non uidetur: deinde q; saucie redeuntes maifestissimā demōstrat
 signa p̄hor. **Q**uis rogo illis hospitalitatis uira mā
 dauit? aut quis sub gminatione p̄cepit ut cycomas
 in p̄incto positas. suo non desituerint comitatu?
Audiant hec auari hoies qui negata p̄grims ad
 uentantibus hūanitate ianuas suas claudūt: et nē
 tectis eos succedē noctis aut hyemis tpe patiunt.
Liberalitas uero que semib; cycomis a iunioribus
 p̄hibetur. sufficēt hōim filiis: si mallent aduiterē
 amatores suoz reddē gentoz. **Q**uis enī tā insipies
 est ut non recēseat ignoia notari? cū amb; n̄p̄atio

libus cultu postponit pietatis: Ille parentes suos
etate confectos p̄missq; eoz uetustate deiectis circū
stantes p̄his plurimē fouent alimonāq; quectant: &
in uoluptu quo potuerint hinc inde se supponentes
senectutis lassitudinē consolant alax suaz eis au
xilio sustentantes. **Q**ue res p̄ d̄nes ubiq; gentes
ita prebuit: ut hodieq; remuneratio delati beni
fici apud grecos antipetergosis noietur quare ne
mo se penitus obtentu paupertatis excuset de uita
p̄p̄a despet: q̄ uis nulle domi supeditent facit
tates dā ingeniosam gteplat. **h**yrūdine Illa enī
in fabricando uido paleas quidem reportat: h̄mū autē
pedibus ferre non ualens alax sūmitates humectat in
fluuio: demde in anere uolutata cementsi usum uide
tur explere palatinq; surculos inter se luto apposito
uelut quodā glutu quigens. suos educat pullos. **Q**uo
z si quispiā oculos effuderit: h̄t eoz mater a natura
sibi traditā medicinā qua mox ad sanitatē fetuum
suoꝝ reducat aspectū. **N**ec te uidelz hortabūē. ne ad
iprobitatē uelis egestatis occasione quera: nec in
pessimis artibus spem uiuendi collocans inuims bo
nitatis exorsq; reddaris: s; ad deum confugas. **Q**ui
cū h̄yrūdimi tam magna donauit: q̄to maiora p̄sta
bit h̄is qui eū tota intentione cordis implorat. **A**ly
on auuicula est quedā in litoribus marinis fetare con
suetā. que sup arenā ponit oua. eo tpe quo mare ml
tis grauibusq; sedatē tempestatibus p̄ integros septē
dies quibus auis medianta cubare narratur: nutrit
doꝝq; grā pulloꝝ postq̄ fuerint educti de ouis sep
tem dies alios illi deus magnoꝝ largitor adiecit:

quos dies nauica diligentius obſuatis altius eos
 uocant. **H**ec tibi p̄ſcripta ſt̄ ſup̄ remedijs indubitanter
 a deo ſalutaribus deſcendis. **Q**uid enī nō mirabile
 fiat tui cauſa qui ad ymaginē dei factus eſ. cū p̄ ali
 tē puullā maximū formidoſoſq; mare uideas tēpe
 ſtuoſo tpe fieri t̄nquillū? diuina p̄ceptione frenatū?
Turturem ferunt. ſi qñ cū aliquo ſepetur a gūge &
 nullatenus cōyre cū altero: ſi mēoria prioris quibū
 p̄durante ḡtactū ſede copulationis abnuere. **A**udiant
 mulieres quō apud aues irrationabiles ḡtinentia ui
 diutatis frequentib; nuptijs antefertur. **A**quila in e
 ducandis pullis p̄p̄is inuſta fertur eē. **D**uob; em̄
 p̄creans unū uerberibus alax multatū piat in t̄ram?
 alterū retentū fouet: et ita p̄ uictus iōpiā cogitur
 necare quē genuit. **N**ec tñ cum ſint int̄ire oſſifra
 gus: ſ; aſſūptū p̄p̄ijs applicat pullis et ſtudioſe nu
 trit. **T**ales ſunt nōnulli parentes hoīm qui paup̄ta
 tem cauſati ſuos exponūt liberos uel hēditatis ſortem
 non equā conſtituūt int̄ eos: quibus qñ pares cās
 p̄ſtitē naſcendi. iuſtū eſt ut in hñs etiam uiuēdi p̄re
 tribuerint portione. **N**e uelis ergo p̄datrix mores e
 mulam? que cū uiderint pullos ſuos iam uolatiu &
 fidentes. de nidis eo p̄cipites exturbant atq; p̄tunt:
 nullā penitū aurā demceps impendentes. **L**audatur
 etonē cura natos cornicis affectio: quos et uolantes p̄
 ſequitur et eſcam largiter ſubmiſtrant. **C**erte uēo uo
 lucres ad nutriendos fouendosq; fetus maſculoz inua
 mie nō utuntur. **A**lic ſane eoz que alio uolunt ſte
 riles oīo ſunt ſicut uulturēs quos aſſerunt ſine coy
 tu generare: p̄cipue cū ſint longeuū. **N**am uitam eoz

centū ānis manē confirmant. Surgit hec tibi pars
hystorie notata de aubus: ut cum uideris aliquos
cachymnantes pp ineffabile misterium catholicę fi
dei qđ quasi impossibile sit alienūq; nature uirginę
pepisse statu uirginitatis integro custodito: cogites
qđ ille qui dignatus est in stulticia pđicationis saluac
credentes. idem quoq; inuābiles cās ex natā sup̄tis ad
fidelitatē mirabiliū prestare. Etiant aque reptilia ui
uaz aīay: et uolatilia uolantia sup̄ terrā sub firma
mento celi. Volare igitur iusse sē sup̄ trāam: qđ uicta
omibus e trāa suspeditat. Sub firmamēto aut celi
dixit: pp̄ illa que sup̄ discernim. Celi aut̄ hic itel
ligē debem; a cernendo ditū. Grece οὐρανός uoca
tur. ἀνοτονόπαις. Nam cōpanone corpis ethe
rii aer iste qui sup̄ nos est ex uaporibus tře cretus
et crassus efficitur. habes itaq; poliū decoratū. trāam
formosissimā. mare opulentissimū. aerem repletum
aubus: que omia ex nichilo ad hanc uitā dei p̄cep
tione p̄ducta sunt. et alia multa que nūc consulto
fmo preterijt. ne in hylidem diuitia omorata mo
dū disputandi uideretur excedē. Tu autē cūcta h̄
teā ipse reputans et intente sapiam que in omibus
hētur inquirens miq; desistas administrando: nec con
ditore gloriificando desistas. habes etiā uolatilia noc
turna diurna. Desptiliones enī et noctue sunt.
Ergo si qñ te mīme sopor sobresserit. suffitiet te con
uersationis eoz exnatio uiteq; p̄petis ad p̄dicandam
sapiam creatoris impelle: quō luscūā uigilat ouis i
cubans. omi tpe noctis cantilenā t̄tendo. quō etiam
nelpsiliones. nō min; q̄drupede s̄t q̄ p̄nate: quas

etiā solas ex auro omnibus dentes hęc constat et catu-
 los percreare feruntur autē nō plumis in aere: s; q̄dam
 membrana pellice Est etiā illis mutua inter se magis
 dilectio p̄ naturā Nam uelud cete quedā piscatorie
 de aliis herent nexibus? qd̄ in hoīb; utiq; uide-
 mus non facile p̄uēre. quoz nōnulli sepati ab alioz
 q̄satiōibus singularitate et solitudine delectantur:
 quō etiā noctuarū oculis silēs hñtur secularis sa-
 pientie professores Nam et illarū aspectus noctibus
 quidē acrior est: exorto autē sole cecatur Sicut istoz
 cū sit acutissim; ad contēplandā ueritatē sensus: erga
 inquisitionē uere lucis hebescit. Inēdū autē facile tibi
 est admirationē mundi; conditoris attrahē? q̄ad
 modū gall; domestic; hoīes ad labores opellit: et o-
 pa clara uoce p̄clamans solem procul aduēire sigt.
Anserū quoq; gen; q̄ uigilans tētur et puidū: et a-
 to sentiens q̄ temptantur occulte. Hi; quondā ur-
 bem romā nocturnis hostiū liberaisse dicunt insidijs:
 quos p̄ obscuros aditus latent ingredi molientes
 carceremq; puadē festinantes p̄uidē clamando In
 quo autē genere pro p̄ia miracā nō usq; quaq; natā
 demonstrat Quis uulturibus futūm nūtiat hōim
 mortē? quos contē se bella gesturos mox caterue
 uulturū prosequūtur armorūq; instructione uel ap-
 paratu qualis sit exercitus hñdus intelhgunt? Qd̄ q̄
 dem non procul est rationis hūane q̄admodū tibi
 locustarū etiā expeditiones apiam: que sub uno signo
 p̄p̄is egressē de sedibus in spanoso campo castra con-
 stituūt: et non ante contingunt q̄ datur eis dina-
 scep̄tio Quō etiā magus insatiabile uescendi pan-

orereim? p quā uulneribus sui uentris remedia san-
tatis accipit? O uirtutis admiratio celestis q̄rabi-
em sanis in usu medicinis reformauit. **Q**ta quoq̄
ratio in cantibz ceteraz que sub ardenti sole plus re-
sonant tactu aeris ipulſe: qui p eaz pectus illabitur
dum respirant. **E**t iam sentio h̄monē m̄m nō m̄m
miraculis uolaculū supari: q̄ si experer ipse p̄matacem
sua meis pedibus antere. **S**ane cū uideris apes et
uespas considera q̄ nulla eis sp̄s aut pulmo sub est. h̄
semp ex aere nutriuntur. **D**eniq̄ si oleo tacteq̄ fuerit
continuo p̄mūt. ut pote p̄clusis eaz spiramētis? et si
aceto rursus asp̄seris resipiscit: uenaz uidelz meati-
bus patefacis. **I**ta nichil qd̄ sup̄sit aut desit m̄is u-
tilitatibus fecit deus. **I**tem si aquarior genz exanare
uoluīs: iucies in illis aliam dispositionē. **P**edes enī
non h̄nt fissos ut coruus nec obūcis ut aquila: sed
latos atq̄ mēbranosos ut natantes facile superant. **I**n-
dis tamq̄ remis quibusdā pedū uisibus repellentis
aquā. **I**tem si consideres quō cignz in altū guttur ex-
tendens ab ymo fundo trahit alimomā? tūc aditē
poteris sapiam creatoris que ob hoc illi longiora col-
la tamq̄ pedes adhibuit: ut tamq̄ se qd̄dam porri-
gens in profundū regnū possit inuēre nutrimentū. **I**-
gitur simpl̄ inspecta ūba scripture sillabe quedā uide-
tur ēē. **E**stant aque reptilia uolantia sup̄ terram sub fir-
mamento celi. **E**t si considerata fuit uis ūborz tunc
conditoris miraculo declātur? qui futuris auium
differentias longe fundit: easq̄ sedm̄ genz a se dis-
creuit. **D**ies me profecto defitiet: si cūcta uobis
aerea miracula referre uolucro. **N**extū tra nos uo-

f. c.

cat ad inspiciendas bestias et pecudes ac serpentes **P**a-
 ta est enim filia pisabus et uolatilibus q̄rupediū et uir-
 gultoz ḡna se demonstrare **E**tiam fra aiām uuiā **Q**uid
 dicitis qui paulo de resurrectione non creditis? cū ui-
 deatis certe de acereis aiāntibus figurā pp̄am cōmutāe
 sicut indiciū uermē qui est coringer primo in ūrutā
 spēm trāformantē. deinde fieri bōbulonē. nec cum
 in eo schemate p̄sistentē. s; mēbris molliorib; ac
 latoribus plumescētē aligerū reddit? **I**taq; uos r
 matrone qm̄ sedetis eoz reuoluentes opa idest stamīa
 que serēs huc dirigunt ad confectiōē uestiū delicia-
 tar? remissam̄ huius aiālis refiguratiōē ut euidens
 de resurrectione capiatis exemplū: et nichil dubite-
 tis de reformatione corpis quā paulus exponit **S**z
 iam sentio me modū disputationis excedē **E**t enim
 si ad multitudinē respexero relator: in infimū uide-
 or s̄monē prolapsus **M**anēt oculos ad diuinitatem
 creature conuitero: nec exordiū narrationis arbitror
 allūpsisse **V**erūptū non est utile uos p̄terire trāsc̄-
 sum **Q**uid enī fatietis usq; ad uespam? **A** pransorib;
 certe non urgemī: non cōuiuioz apparatus uos amo-
 net ambire uos amonet: qm̄ tempus est ieiunandi -
Quapp si placet abstinentiā corpis in uoluptates ani-
 mi conuertam? **D**epuis itaq; corpib; p̄stis? hos
 saltē dies deputem; usibus aiōz sicut scriptū est: de
 lectare in dño et dabit tibi petitiōē cordis tui **S**i
 diuitias annas. opes tibi p̄sto sunt spirituales: id est
 iudicia dei uera iustificata in semetipsa desiderabilia
 sup̄ aur; et lapidē p̄nosum **S**i edax ac guloso es: x
 habes uerba dñi dulciora sup̄ mel et fauū **N**unc si

dimisero uos cetiq; soluero. alij mox vrm crūt ppen-
ter ad aleam in qua iuratio et contētio uehemēs et lu-
crandi cupiditas hētur. Astatq; demō obscena modo
hūc erigens exultatione uictorie. fatiensq; adūsariū
tristem: mō illū alacré supbiq; demonstrans Quid ui-
uat corpe ieiunare si q̄m̄q; multis p̄uitatū milib; one-
ratur. Porro aut qui non ludit tesseriis. s; uacat quas
nō uanitates ex ore depromit. aut quid non percipit
auribus execrandū. Ita otiositas sine timore dei i grā
nequitie est. Et quidē p̄sumo aliquid nobis utilitatis
ex hīs que locuti sum; acquiri. Qd̄ si secus fuit tñ
p̄cto uos uacuos cōmoratio loca huiusdemōi p̄fiter. q̄
toq; plus uos in ecclia dei retentam;. tātomagis a ma-
loz cogitatioib; sepam;. **S**ufficientia s̄t que disle-
rum; apud equissimū cognitorē. si tñ non ad copi-
osas creature diuitias. s; ad p̄uitatē nr̄e possibilitatis
aspererit: uel ad mēsurā sup letitia capiendi p̄secū
Et itaq; t̄m̄q; hic matutini cōuiuij. ne ultra mo-
dū ingesta satietas fastidiū uesp̄tine uobis epulati-
onis mitiat. Dñs sane qui creature sue copijs cūcta
sp̄leuit. et qui in rebus omib; mirabiliū suoz nobis
et̄na momenta p̄buit. amulet mentes nr̄as gau-
dio sp̄iali in xpo ihesu cui glā et honor nūc et sēp
et in secula seculorum Amen.

O *Explicit omelia octaua. Incipit nona.*
Ite queso qualis uobis nr̄e sermocinati-
onis matutina uisa est mensa. Anchi em̄
libet compare tenuitatē nr̄am. Ego ne cupiā exhi-
bente quuium qz munificentia animi sui copiose de-
sideriis ostentare deficit facultatū retar daty iopia.

et ob hoc apparatū pauperē qualiscūq; est iurgis mīstra
 re molitur risum de se phibens iūtatīs Ita fit ut expro
 brationis ignomīna liberalitās affectatā non careat
 Tale quippe et in nobis est: si tamē uos nō alit sentiat
 Vexatū ut aiq; se hnt nra nō extemabūt a uobis Ne
 q; enī helzeū ut improbū pastore refutabāt illig tps
 quūuē: et certe agrestibus eos refutabat olusculis #
 Cōptas itaq; leges hēo quasoā sup allegoria nō quas
 ex me ipse confecā s; quas didia alioz uolūib; recē
 sitis. p quas hī qui non acquiescūt cōibus consētie
 sēpturis. aqim dicit non esse aquā s; aliā qndam esse
 naturā Pisces quoq; uel spentes aut bestias nō pro
 iūtatīs ratione. s; pro suo gmetant arbitrio: sicut in
 ter ptes sōniorū uisus p sepeze uariis ymaginib; qd
 futurū sit pro sua uoluntate pntiant Ego autem
 cū audiero fenū: hoc intelligo qd dictū est Itē pisces
 aut qrupedes aut iurgulta. quō relata sunt ita p
 pro Neq; enī erubescō euāgelū Nam licet hī qui r
 de multo plura sēpserūt certa de tre scematib; dis
 putant. mō etiam spere. mō chylindro. mō circulo
 silēm. et equalib; undiq; collectā ptibus designātes
 et ī medio eē aiuā? ad omē enī huiuscemōi opioēs
 scriptores cosmogphyie prolapsi sunt alter alteriq; dog
 mata resēdendo: ego aut non adducor ut dicam id
 circo detiozem mām mundificationē iuderi. quā
 nichil de scematibus ei; famulo dei dissertit? et
 q; non dixit tot milia stadiorū ambitū tenere telluris.
 uel q; metitus non est q; tās spatij obumbratio ei;
 in aere distendit. cū sol cursus ppos agit sub tra:
 qui cū lune ppiquauerit. luminis ei defectū prestat

De quibus omnibus prudens ille reticuit. sciens inuita
nobis heri que ad nos minime p[ro]nerent. Ideo ne debemus
u[er]ba sp[irit]ualia uillora esse uanissimis ph[ilosoph]o[rum] assertiombus
arbitrari? et non glorificare deum potius qui n[ost]ram mentem
sup[er]fluis quidem questionibus liberauit: ad edificandas
uero exortandasq[ue] animas n[ost]ras proficere cuncta disposuit. -
Vbi uidentur michi quidam reru[m] ignari. seductionibus
p[er]uis et suasionibus falsis emitti: quos possint honestatis
quendam colore p[er] argum[en]ta p[ro]p[ri]a diuinis scripturis obdu
cere. Quo quid aliud intelligendum est q[uam] sapientiores
esse tales homines uerbis sp[irit]ualibus profiteri: suaq[ue] ma
gis dicta sub p[re]textu interpretationis astruere quapp
ut scriptum est intelligatur. Etiam terra animam uiuam
pecudum et bestiarum et serpentium. Adute igitur dei u[er]b
um currens p[er] omnem creaturam? quod quidem olim cepit.
si usq[ue] nunc et p[ro]perat et opatur ad finem: donec g[ra]m
mationem mundus accipiat. Sicut enim pila cum ab ali
quo fuit impuls[us]a cum sp[ati]a diuersa repperit ipsa sui
uolubilitate locorum procliuitate uelocit[er] in citata pro
fertur. nec prius stare poterit q[uam] ad plana? ita natura
reru[m] dei p[re]ceptione g[ra]mota: nascentium morientiumq[ue] pas
sim facturam penetrans uniuersumq[ue] g[ra]m[en]is sobolem per
silitudinem sui custodit equaliter: donec ad statutum ter
minum ualeat puenire. Equum enim facit equo succedere.
et leonem leonem. et aquilam aquile: et singulas animantes
sequentium successione suata usq[ue] ad finem rex omnium exitum
poucat. Nullum enim tempus ualeat proprietates animati
um omutare: si tamq[ue] nup[er] constituta natura sit ita re
cens fertur cum tempore. Etiam terra animam uiuam. Hec
p[re]ceptio mansit in terra: et nullatenus famulando desinet.

conditori Certa enim ex eorum posteritate quae prima facta
 est. nasci non dubium est: alia de terra nunc etiam formari
 et uiuificari conspiciunt Non enim acedas solum ex y-
 bribus rigata producat. uel alia pluma uolatilium milia
 quorum maxima pars pro sua tenuitate uocabulis caret.
Sed etiam mures et ranas ex terra generari uidemus? deique
 in egyptiacis thebis si pluuus largiores estiuo tempore
 fuerit: mox infinitis muribus regio tota operitur.
Anguillas etiam non aliter nisi de ceno certissimum
 est nasci Quorum genus nec ouium nec alter aliquis pro
 istaurat: sed ut diximus de limo gignendi sortiuntur
 originem Situat terra animam uiuam Pecudes omnes terrene
 sunt ob hoc inclinantur ad terram **S**ed alia est planta
 celestis homo: qui quantum hitu figure. tamen dignitate
 distat a pecoribus Quorum facies deorsum flexa est. uterum
 quod prospectat? et quod eius libidini iocundum est hoc secta-
 tur: tuum uero caput ad celum semper erigit. oculi tui su-
 pra respiciunt **S**ed si tu quoque corpus te uoluptate federa-
 ueris. obediendo luxui uentris et inferioribus cogitationibus.
 operatus es iumentis insensibilibus et similibus factus
 es illis At uero tibi alia sollicitudo nimisque decora est.
 querendo sublimia ubi habetur christus Conuenit enim te altius
 ferri terrestribus: ut quod natus es ita propter animam disponas
 uitam **C**onuersatio tua sit in celo. uera tibi patria est su-
 pra iherosolimam: aues et sodales habes primogenitos ascriptos
 in celo Situat terra animam uiuam Igitur quadrupedum
 anima non olim sub terra posita. subito tunc caeca profiliunt.
 sed simul creata est cum precepto Una est illis anima et decora
 omnis in figura locatus: proprietatibus uariis singule
 discernuntur. **B**oues sunt fures et gstantes asini ebetes

callidi equi desiderio felinū. lupus idonitus. uulpes do-
losa. cuius timidus. laboriosa formica. gratificus canis
et meor alicie. singulariūq. singulariūq. natiuitatibz.
mox etiā qualitates aptate sūt. sicut iracūdia ggenerati
leoni est. et solitudo gūstatiōis siliūq. utatio Nam ue-
lud tyrānū quidā bestia uitio supbie nālis data refugit
alioz gōtationē: nec cotidiano cibo pascat. quū reliq-
as sue captiōis adierit. Huic nimium grande uocis
mīsteriū natura p̄buit: adeo ut certe quadrupedes
cū sint cursu uelotiores rugiti eis panefate desinat.
Torūus est p̄uus et acutus in impetu. quēiensq. animi
sui motibus h̄t et corpus. Ursorū seguior natura est.
mens aspa. subdolaq. et nō minus q̄ similitate s̄ grecta.
Quod si simonē largi extendentes uoluerimz. asserere s̄
q̄ta mutis aīahbus diligētia consuande p̄pe salutis
sine cuiusq. traditione suppeditet. fortasse quedā mi-
tabimz circa studiū nr̄e munitōis: s̄ uereor ne in emu-
landis quoq. bestis minores eē credamz. Ursus letali
uulnē sepe trāstixus. omnibus machiamētis. ut se cu-
rare p̄ualeat: herba p̄cipue quadā natura fictiore pla-
gas p̄pas opilando. **U**ulpes etiā frequēto dephensa: su-
co p̄nico sibi met. remediū contulisse. **T**estudo autem
cū uiperis uisceribus igluuicem uentris expleuerit:
origani medicamine qd̄ est serpentibz contrariū. peste
necenosi cibi fertur effugare. **C**oluber uero dolores ḡ-
uissimos oculoꝝ femictū depasta extinguit. Nam p̄sa-
entia pecudiū de futuris celi mutationibus: quā non
rationabile prudentiā creditur supare. Itaq. ovis
impendente hyeme h̄bam caput audius: tamq̄ refi-
cere se largius indicans ad tolēandā ex futā tēpestare

penuriam. **D**oues autem cum diutius fuerint hybno tpe p̄ctan
 onē aeris n̄h̄ p̄sentientes intellēū de stabulis foris sil
 ones aspiciūt mutates uultū. Multi sane hoīes echinū
 fressrem captauerūt. duplices cauernas in suis fecisse
 oculibus: ut cū flatibus aquilonis urget̄. ad australe
 se conferat p̄tem: iterūq; cū nothus spirauit boreale
 foramē apiat. **Q**uid igitur nobis hōibus p̄ hec signa
 scriptura significat. nō solū ut p̄ omnia n̄i creatoris q̄n
 ta sit erga nos indulgentia contemplan̄? s; etiā consi
 deremus. q; cū in n̄ia futurorū prouidentia in mutis pe
 coribus hēatur. nec utiq; nos debemus p̄ntis uite uolup
 tatibus ḡtarnare. s; intentionē n̄iam ad uenturū seclm
 destinare. **T**u ne ergo homo non laborabis in hoc mun
 do ut possis tibi subsidia quietis futurę reponē: cum
 uideas formicā hyemis reponē mēorē. uictū sibi stu
 diolē tpe estatis at̄hē. **Q**ue ideo nō min; diligens
 est. q; nondū piclā expit̄ hybni: q; pot; omi n̄su
 curaq; p̄uigili laborat et opat̄. cūctaq; discurrendo p̄c̄p
 tat. quō possit sufficientia sibi met. alimēta recondere:
 mirabilq; prudentia p̄spiciat. ne que collecta s̄t corrūpā
 tur. **D**ecat enī dentibus ḡnū: ne inapiens ḡminare.
 pastū sibi p̄beret inutile. **D**emē quoq; ip̄m si fuit hu
 mectatū uapore telluris. siccāt in solem: nec tamen
 semp hoc facit: s; cū serenitatē stabile fore p̄sensērit.
Deniq; non uidebis ybres emitti de nubibus: quousq;
 formica torrendū sub sole semē exponit. **Q**uis igit̄
 sermo p̄spendē. quis audit; cape: uel sp̄tū t̄pis sufficē
 poterit ad explananda cūcta mirabilia. **Q**uap̄ et nos
 simul cū propheta dicamus. **Q**uā magnificata s̄t opa
 tua dñe: omnia in sapientia fecisti. **E**rgo non proderit

74
nobis illa satisfactio? qua putamus excusare nos posse
dicentes minime lris didicisse qd̄ expedit: cū legis
magisterio naturalis electionē utilū prepisse creda
m̄. Nōst̄ enī tu bonū qd̄ facē debebis in proxmū: et
malū qd̄ idem nolis ab alio p̄peti. Nulla salz ars me
dendi nec aliquis usus h̄barū remedia pecoribus q̄
renda mōstravit: s̄ nāl̄iter aīal unūq̄sq̄ nouit p̄prie
saluti consulē: et ineffabile diligentia gentiua capta
re prudentia. Sūt tñ et apud nos ḡna nōnulla ū
tutū: quas nō ex hoīm doctrina. s̄ ex nature f̄ditōe
fortm̄. Sicut enī nulla nos institutio monet o
dise languorē? sed spontaneū habem̄ erga om̄ia
q̄ nos contritari credunt̄ timorē: sic et aīo nāl̄i
subest offitū declinare. Om̄e aut̄ malū morbus ē
animi: uirtus autē rationē sanitatis appouat. Unde
bene quōdā statuerūt asserentes sanitatē esse motuū
naturalū constantiā: qd̄ etiā in animi uigorem pro
fitendo quis non iudicabitur errare. Qui enī semp̄
appetens est naturaliter aīmo? ideoq̄ laudanda prudē
tibus est castitas assequenda iustitia. sectanda sapiētia:
miranda fortitudo. Que res magis aīo familiares
sūt: q̄ corpibus ualitudo. Parentes diligite filios: fi
li nolite parentes exaspere. Nūqd̄ nō hoc idem natura
p̄cipit? Nichil ergo noui paulus hortatur: s̄ altius
astringit uinculū natē. Cum tanta uis est in affectu:
ut etiā lup̄ pro catulis suis pugnet. Quid dicitur
est homo qui et mandatū dei sp̄nit et naturā despi
cit? cū aut̄ uicis desōit iur̄is caritāe genitoris.
aut p̄ sedas nactus nuptias. liberos ex m̄tione
p̄m contristat. infucatus est amore ferarū inf̄ p̄ntes

et filios? qui eas creavit deus qđ mny in ratiōe illis
 p̄sint. sensus bñficio op̄ensuit. Ex quo fit ut p̄
 sentibus tot ouū milibz de ^{in flicca} mandra laxatus agno
 moy m̄is uocē agnoscat et ad eā currat exultans:
 fonteq; lactis inquirit. Qđ et si forte mater sterili
 or hēatur sola contenta; ubera p̄t̄it aliena. q̄uis
 copiosa sint et referta: m̄q; nichilominz in tanta
 multitudinē suū recognoscat fetū. Et certe uox una
 est in diuisis color unq; et odor idē: q̄to nos uidelicet
 n̄o possumz odore colligē. Verūtū est illis acutior
 intellectus ab h̄ic: p̄ quē cuiq; sup̄petit agnitio p̄pox
 Nec dū salz catulo dentes formati s̄: et tñ infestā
 tes conatur ore repellere. Nondū utulo cornua
 surrexerūt: et nouit iam in q̄ pte sibi futā sint ar
 ma pugnandi. Hec igit̄ inditium nobis fatiūt: qz
 naturalis prudentia doctrinē traditione non uitatur.
 et qz nichil inordinatū uel ipuidū hētur in rebus:
 s; ōma certissimū specim̄ in se sapie conditoris osten
 tant: qui sic instructas pecudes ad defensionē pprie
 salutis instituit. Exps quidē rationis est cāis: sed
 equipantē ratiōi sensum creditur possidē. Nam ea
 q̄ p̄ otū uite longū quidā reddentes uix iuēre po
 tuerunt. idest p̄h̄i seculares sillogisimoz dico tēdi
 culas. bñficio nature cāis q̄secuto assentit̄. quia
 uestigia feraz sagaciter indagando cū uiderit mul
 tipliciter incasas semitas ōnes de curribus inter
 r̄ipit uocē tñ articulata non emittens. Nam per
 ea que agit: indicat p̄fecto qui bestie q̄ lustrantur
 abierint. Nec illū relinq̄ns inexploratu locū ubi
 suspicis nulla uestigia esse: donec omnibus odore

repetitis. explicatisq; fallentibus uis cubile repperat
Quid amplius hñ fatiūt in descriptōibus qui otiose
sedentes puluerem stilo signant? et ex tribus possi-
tionibus duas auferūt in illa autē que reliqua est
inueniūt uītate? **A**d cōna igitur canes de pensū sibi
bñficiū quē non ingrātū hominē suo bñfactori pu-
dore confundit: cū etiā dñs interfecit in loco des-
to multi canes obsuatiōne longissima defecerunt.
Alij pemptis dñis indices homicidij fuerunt reos
q; p̄sentauē iuditijs: accusatiōne latitū pagentes
Quid igitur dicitur sunt qui creatore pastoremq;
suū deum non mō non diligunt s; etiā maledicos
eiq; aīcos hñt? et in eadē cum illis sibi abant? mē-
sa langitorēq; epulaz sacilegis blasphemioz s; mōibz
lacerare patiunt? **Q**uōz nūc ad creature gēp̄latōne
redeamz **I**deo scilicet ibecilliores bestie fecundiores sūt.
id est lepores et dāme ouesq; siluestres: ut nō facile
delētur genus eaz a carnificibus expensū feris. **H**ec
autē que deuoratrices sūt aliaz steriliores hñtur:
nā deniq; leoni uix leena fit mī. **V**nguibz enim
dū nascitur uulū genitricis exulcerat. sicut uipa
que non aliter nisi mīs exco discerptoz uentre
procedit? congruā genitricis creatrici mercedē pro-
tali ptu rependens: ita nichil in rebz humanis hē-
tur iprouidū. nec illa diligentie sibi opetentis immi-
ta est **Q**uō si studiosiq; ipsa pecoz mēbra discussiōis:
inuenies nichil illis supfluū dedisse conditore. nichil
nēm denegasse **B**eluis nāq; carnisumes acutos +
dentes apposuit **Q**uondā talibus opus erit ad spe-
ciem ahmonie p̄fimitē misterijs. **S**is uero quibus

ex una pte dentes instituit plurimorum receptacula pabu-
 loz in esse disposuit: ut ps que per assumpta est de stoma-
 cho denuo recurrat ad dentes: quo facilius ea possit
 ruminando scire ac sine labore digere Neqz eni sine
 causa gurgulione stomachiqz certis aialibz dedit: ut
 sponte necios usus pbent. Camely igit: idcirco longu
 guttur h: ut coequatu pedibus facile escam qua qrit
 attinget Breuis autem humerisqz supsta ceruix ur-
 soz est. itemqz leonis et tigridis et similia ferarum:
 quibus hiosa non st alimenta nec hnt aliqua ne-
 cessitate mchandi se ad terram: quippe que carne r-
 uesantur. Quid de promusade dicamz elefanti:
 cu om sit maxime beluiz. uidentibusqz tribilis par-
 fuit ut mbris imams formaretur: quoz magnitu-
 dini si euz fuisset equipans. immobilis heretur. pon-
 de ipso deorsum curuatus. Nunc autem paucis ossibus
 euas et caput in eum speme cohet. h:qz promusade msticu
 sibi colli longioris explete que partu papit et aqm
 thit: pedesqz eius nullis genculoz gungum ar-
 culis: ut tamqz coline quedam firmatatem supiec-
 ti ponderis subuectarent. Si enim gratula nuta-
 naqz fuissent. ut eis arua sine dubio eiectionis uic-
 turaz pateret assiduas. ut pote non sufficientium
 niolentantam subleuare cu surget: itaqz uides quo r-
 uelut quedam corporee tres belli tpe locant ante a-
 nem uel montes aiati opponunt: hostiu munime-
 ta rapturi Quoz si magnitudinis fudamia gres-
 suu non herent equalia: nullatenus tanta mbrosi-
 tas portaret Fertur autem elephas trecentos anos
 et amplius uiuere. misterioqz promusadis abu sibi

met ut diximus amone: qui uelud serpens quidam
sinuosus et lubricus huc atq; illuc flectitur. Ita uerus
est sermo: qui asserit nichil minus nichil superfluum in re
creatura reperiri. Hanc tamē ipsam beluā tā ingentē
deus subiectam ^{no} ēē pcepit: ut et qd doceretur intelligat:
et dū cedit patiatur: manifeste declarans. cūcta nobis
ideo subiecta qz nos ad ymaginē dei facti sumus. Et nō
solū in maximis animalibus eius inestimabile sapientiam
possumus hēplari: s; in minimis quoq; bestiolis eadē mi
racula considerare. Dicit enī non satis admiror mag
noz uitices montū. qz cū proximi nubibus hēant.
assiduis flatibus frustimas pferunt tēpestates. uel
contra spelūcaz cauationes. qz non solū uentoz fremi
tus euitare solent quibus ardua quatūtur. s; sem
piterna etiā tpa stulanti: sic et in animalū forma nō tm
uastitudinem elefanti stāpeo. qntū murē qui formi
dolofus est elephanto. uel aculeū subtilissimū scorpi
quē tamq; fistulā quādā sapiētia pforauit artificis:
ut p eam uim a se uulnerati iniceret. Qz nullus ad hoc
reprehendat conditorē. qz uite nrē bestias uenēosās
adhibuit. Ita enī quis et pceptorē insilabit infantū
qui ostina eos disciplinē custodire opellens lasciuas et
pteruitates illoz minimis uerberisq; castigat: quin
potius professionē fidei nobis intelligamus res noxias
indicare. Si enī confidis in deū: sup aspidem et
basiliscū ambulabis: et gulebis leonē et draconē.
Remissē namq; quō paulo cū ligna colligeret mor
su uipere sauciatus nichil lesionis accepit: ob hoc
saluet qd fide plenus uir scilicet hēbatur. Similit
fueris infidelis non tam serpentē metūe debebis

si infidelitatem ipsam: per quam tu te ipse perditioni obnoxium
 fecisti. **C**um iam sermo me humane naturae debet fla-
 gitari et auditorum uoces in cordibus audio musicantes:
 eo quod nostra quidem qualia sint doceamus nosmet uero ip-
 sos ignoremus. Nec enim ergo nubem illam qua hominum sensus
 caligat eripere: Nam reuera omnium causarum difficilimum
 est seipsum cognoscere. Non enim solus oculis ea que ex-
 trinsecus habentur inspiciens seipsum non ualens intui-
 eri? si etiam mens ipsa satis acute aliena delicta con-
 templans: tardior est erga suorum cognitionem uitio-
 rum. **U**nde etiam nunc quoque uelociter alienis actibus sermo
 decursus obtusior habetur et pigrior ad examinanda
 que sua sunt: et non tam ex elementorum compositione re-
 putare possumus conditorem. si etiam ex nostra ipsorum for-
 matione. si tamen se quisque uelut prudenter inspiciat. sicut
 dicit propheta mirificata est notitia tua ex me: id est
 dum meipsum intueor. ineffabilis tue sapientie disco
 uirtutem. **E**t dicit deus fatiamus hominem. **U**bi nunc sunt
 iudei qui in sequentibus uelud per quosdam caucius deita-
 tis luce fulgente. sedaque persona que mystice quidem decla-
 ratur: nec tamen cum manifeste conspiciatur repugnabat di-
 centes. sibi metipsum loqui deum: quoniam ipse dixit et ipse fecit
Fiat lux. **E**t facta est lux. Erant quidem in promptu: et
 nunc que modo ab eis proferuntur ineptie. **Q**uis enim fab-
 ricarius. aut carpentarius. aut corio-
 rum confector solus in
 suo consistens argastulo? cui nullus artis sortis pre-
 stito est. sibi metipsum dicit. fatiamus gladium uel aratrum. copagine
 aut formemus calceum. et non magis tacite spem quam
 in mente desinat inceptat? **E**t enim uana garrulitas
 est hominum quepiam uelud iudicem aut censorem districte sibi

met aliquid impetare? quod hinc quocumque qui dominum cruci
fixerunt quid non dicturi sunt exaltatis ad menda
tum linguis habentes: licet plenus uox eorum ora preclusit
Et dicit deus fatiamus hominem. Donet igitur minime qui
doctur existeret: in profundo fuit absorta predicatio
dentatis. Vbi uero cepit hominis expectare creatio. re
uelata est fides: et euidenter dogma ueritatis emicu
it. **A**usculata uidee christi repugnator. Quod sonum mundi
ficationis alloquitur: per quem secula fecit qui agit omnia
uero potentie sue. Sed tuus animus uerba non recipit
pietatis. Sicut enim fere cum includuntur in canis ual
uas eorum dentibus excedunt. amaritudinem propter in demon
strantes. furoris tamen suum nequeunt explere: sic uide
us ut aduersus alligationum coartatur angustiis: mil
tas asserit esse personas ad quas uerbum dei processisse
intendit. Ferunt enim quod angelus dixit: fatiamus hominem. Ju
daica uero fictiosaque digna perfidie fabulositas. ut unum
non recipiant plures confitentur: filiumque per famuli per
pationem dignitatis adfascunt. et conlibitos nostros
auctores humane formationis efficitur. horumque profectorum
uolunt angelis coequare: cum sit absurdum ut quilibet factu
ra possit equalis esse factori. **C**onfidemus quoque sequenti
a fatiamus hominem ad ymaginem matrem. **Q**uid rudes?
Nunquid non dei et angelorum una ymago est? Nam pa
tris necesse est eandem esse quam filii: sic tamen ut deo de
cens intelligatur esse figura. id est non in hitu con
porico sed in diuina proprietate consistens. **A**usculata tu etiam
qui de noua circumscriptione progredieris uicinis cultum
sub christianitatis filiatione commendans? cui dicit
ad ymaginem matrem. nisi illuatio glorie et titulo patris

substantie qui est ymago dei invisibilis? Sue ergo lo-
 quitur ymagini: qui dixit Ego et p̄r. unū sumus: et
 qui me videt et p̄r̄m meū videt. Huic dicit. Fatiamus
 hoīem ad ymaginem nr̄am. Et em̄ ubi unitas / ymagin-
 tatis est. nichil p̄r̄ esse diffīle. Non enim dixit ad yma-
 gines nr̄as: sicut et scriptura testatur. **F**ecit deus inquit
 hoīem: non fecerūt. **P**rudenter vitavit nūc multatu-
 dīnē p̄sonaz? ut ibi quidē iudeum confunderet: hic
 ritū gentilitatis excluderet. **I**deo ḡm̄coravit unitatē
 ut et filiū s̄l̄ esse cum p̄r̄e cognosceres: et piculū de
 p̄sonaz multitudīne declinares. **A**d ymaginem dei
 fecit hoīem: rursus p̄sonam coopantis inducit. **N**ō
 enī dixit. fecit ad ymaginē suā s̄ ad ymaginē dei.
Vel quō recepit s̄ilitudinē dīnitatis? **I**n seq̄ntibus
 xp̄o sensum languente narrabit? nūc uero tantū dixit
 se sufficiat: qz una ymago est. **T**ibi uero cur inaudit
 in mentē tam sacrilege blasphemare? ut dicēs filiū
 p̄ri eē dissimile. **A**im̄ ingrātū s̄ilitudinē dei quā tu
 ip̄e s̄up̄sisti b̄n̄factorē tuū h̄c non patens? et ibi qui
 de pp̄um uis eē qd̄ de celesti gr̄a p̄cepisti: filio autem
 s̄ilitudinē natura m̄s̄itā. cū genitore non sinis eē cōem.
Sz iam nobis silentiū uespe tempus indicit. dudū
 ad occasum sole delapso. q̄pp̄ hic nos etiā s̄m̄ōis c̄ncula
 tinniens. **H**ic q̄tē q̄ d̄c̄t̄. tm̄ ip̄nta differimus: q̄tū
 it̄tionē nr̄am possitis acie. **P**leniore uō de p̄positis q̄s̄
 honē. alias uob̄ sp̄ū sc̄ō ad s̄p̄ulātē reddem̄. **I**te nūc
 exultantes: et p̄ dapibz copiosis pomisqz diuisis m̄cō
 ra relatorz m̄c̄as uias m̄struite. **C**ōfidat̄ ip̄s̄. erubescat
 uideg? exultet iustz p̄dicatoibz uitans: gl̄ificetur
 d̄ns nūc et semp̄ et in secl̄a seculoz. **A**men.

Handwritten text at the top of the page, possibly a header or title, appearing as faint red ink.

Main body of handwritten text, appearing as faint blue ink on lined paper. The text is mostly illegible due to fading and bleed-through from the reverse side of the page.

Handwritten text in the right margin, appearing as red ink. It is partially cut off by the edge of the page.

**Amphilochij epi yconij in vita et miraculis sancti
patris nostri basilij archiepiscopi capadocie**

Dilectissimi. non erat indecoro fideles
filios patris contristari defunctione:
et lacrimam ei dare iustam. quemadmodum
usque nunc omnes impassibiliter tulimus

Postquam autem lamentationis caliginem secundum quod scriptum
est amovimus. et ad gratificandam nos postulationem apud
omnem uerum deum nostram admovimus: necessarium credidimus
memorabilia et uera et magna miracula ipsius patris et
magistri basilij scripture tradere: ut non temporali percussio-
ne oblivionis profunditati tradantur. Tribus siquidem
sacratissimis et mirabilibus uiris gregorium dico in the-
ologia decorum. et gregorium memorabilem in censis ciui-
tatis: sed et extremum beatissimum alio aliter epitafricis ser-
monibus uirum insulgentibus: usus est et michi tamquam
abortiuo ut apostolice loquar. in manibus huius ab e-
isdem uiris uenerabilibus editas narrationes que
hinc defuerunt supplere. ut fidei filio patri debitum repen-
denti. Si enim seruitutes occultare solem: multo faci-
lius ipsas percussio bonis enarrationibus obducere
non uult oblivionem.

Ergo quod magnus noster pastor et resonatus in
orbe celestium uirtutum collocatus et angelicorum ordinum
geminus magniloquus ecclesie predicator. solida orto-
doxorum dogmatum columna: naturam rerum existentium expressit.
inimicum trinitatis uiliani apostata deiecit. ualens omnes
blasphemum obstruxit. arrianorum debellauit malam
gloriam. christianorum plane corroborauit rectam gloriam:
pastor acquisitus ecclesie populi. regale sacerdotum curam

Amphilochij epi yconij in vita et miraculis sancti patris nostri basilij archiepiscopi capadocie

ornatus omnibus christi aries. diuine fidei doctor gloriose
et uices et post transitu magnus splenduit miraculis.
et oratione eius sicut deum est. facta iuliani dei odibilis
corruptione extollentis in altu cornu et loquentis
aduersus deum iustitiam. **Q**uo ualens ipse auuicily app
hendens indigna imperiali purpura et arrianoꝝ ma
le glorie patronus uenit ad eam que apud nos est cesaris
illustre ciuitate conuerteret. et per huiusmodi prius tempus
narrabo. **¶** ad propositum reuertamur. ex nativitate eius
usque ad fine uirtutes ipse enarrantes. **De tpe quo**

B **doctine uacauit et gūlatōe mōri sui cuboli**
Asilius itaque solus ut sic dicitur in terra equalem
et decentem ostendit uita opibus et uerbis. diuina sapientia
uita proponens. omnia christo dans. sed et animam atque corpus non
non sermonum manus quibus gentile errorem sicut arane
telam dirupit. hic septem factus datur a genitoribus
libris. Vacans autem doctrinis quinquennio. fructum acquisiuit
multam philosophalem disciplinam dulcedie nate. Deinde
delinquens patriam. capadocia enim erat natione. apprehendit
mitem urbem athenas. Castitate etiam et multa abstinentia
decoratus adijt preceptorum grecorum sapientie cubolum. et
sic seipsum dedit doctrinis admirandis etiam et magis
factus est eius scolasticus gregorius magnus nazianci presbyter
factus episcopus. qui et apostolice sedis gubernacula in duo
et decem annorum per gubernauit tempora. iulianus etiam a puero christi
anque atque libanus. Is autem ab omnibus uir admirandus
posuit in corde suo nichil sumere panis aut uini. donec
superna prouidentia intellexerit diuine sapientie archana.
Morans quoque in doctrinis quoque et decem annis. omnemque
grecam philosophiam pertransiens. in fine astronomiam ac optiam

queq; colligens et nullatenq; incire uales p ipa om
 creatorē: in una noctū uigilante eo diuini quidam
 splendor fidei accendit eū plustrare totiq; regionis sc̄p
 turā **S**urgens ergo abiit in egyptū: et accedens uni
 archimāditariū porphyrio nocte supplicauit dari sibi li
 bros ad q̄p̄hensionē diuinorū dogmatū **Q**uōd q̄secutus
 māsit ibi: delectans meditatione diuorū smonum:
 et aq; ac h̄bis se enutrens **A**nnuali uō tpe ibidē cō
 morans et v̄bū uitatis fide considerans: pmāsit scr
 uans **u**itatis smonē **S**icq; postulauit se dimitti the
 rosolima orōnis grā: et que ibi sūt uideri miracula
De autē superioris illū dimisit eū **V**eniēs autē ubi
 grecoꝝ p̄hiam uideat: cepit psuade multis p̄his
 et m̄fitudmi gēraliū atq; afferre xpo: ostendens eis uia salutis
Querebat nichilominq; et suū p̄ceptoꝝ eubolum
Erat enī opmatissimq; v̄bi: ad retributionē in ipm
 laboris offerre immaculate fidei: sicut se bñ curzētē
 ad eā **O**mēs enā cū sicut m̄gr̄m seq̄bant **Q**ue
 rens autē illū p om̄ia eruditoria: iuenit illū in sub
 urbano ḡq̄rentem in smone cū ceteris p̄his **H**oc
 eū apud illos festinabat aut dia aliquid aut au
 diri plus noui **D**isputante ergo eo: resp̄hendit illū
 sup̄uēiens basilq; **E**t h̄j qui cum eo erant: resp̄hē
 dit te quis iquirit o p̄hē? **I**p̄e autē ait **A**ut deq; aut
 basilq; **R**ecognosci faciens igit se basilq;: coessentes
 sibi dimisit eubolq;: et cepit cohere basilio **T**ribq;
 diebus in cubati p̄manētēs: cons̄uebant adinuicem
Introgauit ergo eubolq; basilū **Q**ue est diffini
 tio p̄hē? **Q**ui ait **P**rima diffinitio p̄hē est. me
 ditatio mortis **I**lle ammirans dixit **Q**uis est m̄udq;

Qui ait. Qui est super mundū. Et dulces qui
dem sunt mundi simones: Amari autē valde
illi mundus qui cōtinet eū uiciose. Et alia est uolup
tas corporis: et altera incorporee nature. Et simul
hec coesse audā non deest licitis. Nemo enī potest
duobus dñs seruire. Verūtū ut utq; est frangim⁹
esurientibus panē scē: et p̄ maliciā intactos pro
uitute dīcim⁹ subiectū. Si autē et nudū uidem⁹.
circūamici⁹. et ut p̄p̄i semis nō despici⁹. Hec
dicens et exiciens eum pabolice. saluatoris que
erga nos est p̄ penitentiam clemētie. tres catinos
menti p̄posuit inuestiblis cogitatiois. sup̄liminā
quidē portariū uirtutē. adducentē prudentiā. uiri
tutē. iustitiā castitatē: que autē sinistra pte sua
flonē: in utq; uero pte eius itēpantiā. libidinem
ebrietatē. impudiciā. segnitiam. criminationem
linguositatē. incantatoē. et quōdā talū examē. Penitentia
autē decenter stantē. utremētē. subu
dentē. leuē. adūlarios quidē itēpantē. p̄p̄oz autē
indigentē p̄p̄oz: iuxta eā uero abstinentiā. intel
lectū. lenitatem. uenerabilitatē. timorē. clemētiā.
et multoz bonoz plebē. Sp̄is hystorie mens dñis
cautela: audientib⁹ autē zeloz melioz occasio.
Hec ego ip̄e uidens benigne factus sum: et isto d̄
ductus sum o cubole. Sunt enī nobis non yma
gines neq; enigmata: s; ip̄a plene uitas ducēs ad
salutē. Resurgem⁹ ōnes etenī. hī in uitā et̄nā.
et hī in obprobriū et cōfusionē et̄nā. et astabim⁹
tribunali xp̄i. sicut docent nos magni uoci p̄phē
ysayas. ieremias. ezechiel. daniel. et dauid rex:

atq; diuino paulo post istos **S**p̄e enī penitētie da
 tor. et ip̄is retributionū dñs qui ouē quesuit p
 dicit! et apostatā pueni ex pr̄is sinu cū multis di
 uitijs et seipm prodige gsumantē. et postea reitē
 tē fame afflictū sincere āplex̄ est. et ueste splen
 dida ornauit ac anulo induit p̄ioso. **S**uadet qz
 nichil peccanti puero seuienti si fr̄i indulgētiā daz
 Preualens est enī uidelz dñs benignitate! q̄quale
 micedē circa undecimā horā uēientibz tribuit. et
 nobis penitētibz ac suscipiētibz ex aqua et spū
 sc̄o regenerationē dabit: que oculis non uidit et
 auris non audiuit et in cor hoīs non ascenderūt
 que ip̄auit deus diligentibz cū **H**is ex sensu fac
 tus ebolus dixit. **O** basili celestis demōstrator tri
 nitatis p te credo in unū deū pr̄m̄ om̄ipotētē.
 et dem̄ceps usq; expectans resurrectionē mortu
 orū et uitā uenturi sc̄li amē **E**go autē in hoc fi
 dē qui in me est oñdo tibi! qz om̄ia que michi s̄t
 in manus tuas dans reliqui temp̄ uite mee te
 cū ero si placitū in osp̄iū dñi fuit: suscipiens ex
 sancta aqua et spū regenerationē. **B**asilis dixit **B**e
 nedictus dñs deus nr̄ amodo et usq; in seclm. **O**
 cubole! que splendit lucē uerā in mente tua: et
 tñstulit te de multimodo errore in cognitōez ip̄is
 m̄e **Q**uia uō ut dixisti michi coesse uis osten
 dā tibi quō saluti nr̄e prouideamz. vinculis istis
 uite nos liberantes. **V**eniūdemz om̄ia que nobis
 sunt: et demz indigentibz: et sic in scām ciui
 tatē abeamz ip̄i uisuri que sunt ibi miaculorū:
 et apud deū acq̄iamz fidutiā. **E**t sic utq; que cor

erant dispensantes ad sc̄m̄ baptisimū indumenta
tantū ex ipis euentes: iherosolimā ibant gūtētes
ad dñm̄ gentiliū multitudine multā **De aduentu ei⁹**

Ueuientes deniq; āthiochiaz **anthiochiaz**
ciuitatē: ducti s̄ in stabulū quōdā filius uero
stabularij noīe philoreng sedebat ante portas in anxie
tate plima **E**rat autē hic discipulus libani sophiste. **A**c
ceperat enī ab illo uis hominēcos trāmissos ad retho
res: et in tribulationē multā manēs debebat **Q**uē ui
dens basilio: ad ait ad eū **Q**ui cā sic tristis es o ado
lescens? **Q**ui ait. **Q**uid michi prodest si dixerō tibi.
Insistente nāq; basilio et p̄mittente sibi p̄ficē? dixit
ei sophistā et uersō: et qz cā hac agono. **B**asilio deni
q; accipiens eosdem uis: cepit dicē eoz trālationem
Stupens autē adolescens et gauisus factus: septo illos
disponi dep̄atus est **Q**ui sep̄sit eoz absolunonem
in tribus trālatōib⁹ **P**uer autē suscepit eos gaudēs?
et in abiit ad libanū: et dedit ei uisū trāmissionem
Concupiens uero libani⁹: et expauescens in trālatōez
dixit **P**er dñā potētā nemo qui mic sunt sapiētū
quid tale inēpretari p̄nt. **U**nde ergo istoz nou⁹ opator?
nou⁹ inēptator? **D**ixit puer. **P**eregrin⁹ quis uēēs
in stabulū meū: patissime discreuit michi istoz absolu
tionē. **N**on negligens igit; libani⁹: cursor uelocissim⁹
stabulū aduēit. **E**t uidens basilū simul cā cubolo et
nosens: defectus factus est in inperato eoz aduētu
dignareq; eos petebat dūti in domū suā **Q**uod
ḡleq; sc̄abat eos p̄ciosos abos sumē **I**lli autē panis
et aque modicū p̄cipietes sedm̄ q̄antā q̄suetudinem
suā: gr̄as egerūt uniuisoz: deo et datori bonoz **C**ognito

ergo hoc libano: cepit periclitari eos et p̄tende eis re-
 lationes rethor. Illi uero imittebāt ei fidei s̄monem.
Libano autē cum dictorū sentiens: nondū est tempus
 dixit talis megotij subente vero prudentia: non est
 qui contradicat. **Et** in maxio adiuuas me o basili:
 si dicē et hys qui apud me s̄t iuuēibz ista non dedigē-
 ris **Q**ui festinanter aggregans iuuenes docebat eos
 aie mūditiā et ipassibilitatē. gressū mitē. uocē mēsu-
 ratā. ūbū bñ ordinatū. escā et potū intumltuosum:
 ad seniores taciturnitatē. ad sapiētiōres auditionem.
 ad sublimes subditiōnē. ad equales et minores cūta-
 tē non fictā. p̄ua dicē. plima autē intelligē: nō teme-
 rarios vbo. non sup̄habundāe s̄mōibz. non faales esse
 ad risum. uēcādia ornari. cū mulieribz irreuerētibz
 non disputare: deorsū uisū sursū h̄re nām fugē q̄
 dictiones. non magistrālē usurpāe dignitatē: nichil
 existimare dñes seculi honores **Et** autē quis ex
 uobis p̄t et alijs proficē: apud deū m̄cedem expectet
 et et̄noz bonoz retributoēz in x̄po ihu dño m̄o **Hec**
 dicens discipuli libani basilig: et admirati ab om̄ibz
 abibat uia sil cū cubolo **Quo baptizati s̄t in iordane**

Aprehendentes autē iherosolimā et oēm locoz
 sacrū fide et amore requirētes. et ip̄is loas
 qui est sup̄ om̄ia deū adorātes: maifesti sunt ep̄isco-
 po ciuitatis noie maximo. **Et** se ei prost̄nētes. po-
 stulabāt consequi diuinā regenerationē in iordane r
 flumio **Q**uos iudēs idem iur sancty pleng cum cēt
 benignitate adimpleuit postulatiōnē eoz: et siml
 cū fidelibz iuris uenit ad iordanē. **Basilig** autē iur
 ripā factus p̄icat se in humū: et cū lacrimis ac cla-

more forti postulat signū reuelam eiusdē fidei Resurgēs
q̄ cū tremore disposat se uestimētis suis et cū ipis uē
uetusto hoīe et descendens in aq̄m orabat Descendēs
etnā sac̄dos baptizauit eū Et ecce fulgor ignis uenit su
p̄ eos? et colūba ex eodē fulgore uenit in iordane: et
turbans aq̄m reuolauit in celū. Astantes autē in tre
more facti glorificauerūt deū. Baptizatus autē basilio ^{episcopus}
Ammirans quoq; maxime basilij in deū dilectionem.
orans uestiuit eū xp̄i resurrectionis indumentis. Bap
tizauit autē o cubolū: atq; ungens eos sancto crismate
tradidit illis uiuificā cōmunionē Postulauitq; ba
silij dei sacerdos post orōnē sumē abū Qd̄ et fecit
dicens Ihesū xpe deus nr̄ credo euāgelice tue uocā: et
sp̄o in tua benignitate cōcedens et bibens q̄m agre
dicentē nos dyabolū cōpationē nobis tui sancti sp̄s
fieri Cōcupens uō dei sac̄dos in fide eiq; reuīs est
in scām ciuitatē Annuali autē tpe imbi amorantes:
cōi sntia uenerūt antiochiā *Quo dyacomus ḡm an
thiochie suscepit. et apud cesariā diuina reuelatioe innotuit*
Et basilij sub miletio tūc ibidem ep̄o i dyacomij
ordine consecratus: pabolicos smones in p̄sentis
ab omnib; amiratus est Non multo post autē uenit si
mul cū cubolo in capadocēsū regionē. et debentes in
troire cesariensū ciuitatē p uisionē noctis reuelata
fuit tūc ep̄o ip̄iq; ciuitatis eusebio noīe istoz p̄ntia:
et qz debet basilij eius successor fieri. Hys autē exortatus
aduocat p̄ncipē eccliastrice mīstratōis et quosdā reue
rentiū cleri: et misit eos ad orientālē portā ciuitatis.
dicens eis uisionē. Abentes ergo ad portā: obuiauerūt
eis introeūtib; Quos uidentes et agnoscentes postu

lauerūt adire ep̄m Et uidens eos inc̄ntes sc̄s ep̄us?
 stupefactus in similitudine uisionis: deo gratias egit.
 Interrogauit etiā eos vñ ueniret et quo n̄t: et que
 essent eorū appellationes. Et edoctus dixit ministr̄s
 que ad refectionē n̄ eis tribuē Qui ducētes eos in
 insignē zeta: que ad curiā n̄ obtulerūt eis In ipsa autē
 hora uocans sc̄ssimq̄ electos cleri ac ciuitatis: n̄rauit
 eos que a deo illi reuelata sunt Qui una uoce dixe
 rūt. Vere et istud dignū est mūde uite tue: diuino
 decto reuelari tibi post te debentē ierarchiā sedē ornāe
 Unde nichil dubitans: fac qd̄ tibi uidetur Qui r
 aduocans basilū simul cū cubolo: cepit cū eis q̄side
 rare scripturas Ammirans autē pelagus adiacentis
 in eis sapie et h̄ns eos dextra leuaq̄ sustentatores:
 non multo post tr̄sijt de uita ep̄s. *Q̄ facty ep̄us
 nullā p̄posuit et saluatorē nostris cū apostolis uidit*
Qonueniens ergo ceterus ep̄orū sc̄i sp̄s coo
 patione elegerunt basilū ad episcopatuq̄ se
 dem et consecrato gubnabat eccliam de p̄uidētia
 Post qd̄dā autē tēpus postulauit deū ut daret illi
 gr̄am et sapiam atq̄ intellēm p̄p̄is s̄mōibz offerre in
 sanguineū sacrificiū illi: et uenire sup eū sc̄i sp̄s ad
 uentū Post dies uō sex sicut in extasi factus: adue
 tu sc̄i sp̄s septia die se apphendēte cepit ministrare dō
 p̄ singulos dies Et post aliq̄ tēpus fide et orōe ce
 pit p̄p̄a manu scribere ministracionis misteria: atq̄ in
 una nocte aduēiens ei dñs in uisionē cū aplis et p̄po
 sitionē panis faciens in sc̄to altari: excitauit basilū
 dicens ei *Secūm tuā postulationē repleatur os tu
 um laude: ut p̄p̄os s̄mōnes offeras in sanguineis*

sacramentū **Q**ui non ferens oculis uisionē: surrexit
a tremore. Et accedens ad sc̄m altare: cepit dicere
scribens in carthasie **R**epleat os meū laude ut p̄mū
dicat gl̄e tue Dñe d̄s qui creasti nos et adduxisti i
uitā hanc: et ceteras orōnes sancti misterij. Et post
finē orōmū exaltauit panē sine intermissione orans et
dicens **R**espice dñe ih̄u xpe d̄s nr̄ ex sc̄to h̄taiculo tu
o et ueni ad sanctificandū nos. qui sursum p̄ri gl̄ed̄s
et hic nobis iuisibiliter coes: dignare potenti manu
tua trade nobis. et per nos om̄i pl̄o sc̄a sc̄is pl̄s r̄ndit
Ung sancti un̄g dñs x̄p̄s cr̄st̄i cum sc̄to sp̄i in gl̄a dei
p̄ris Amē. Et diuidens panē in tres p̄tes: una quidē
cōcauit timore m̄lto: alterā aut̄ reseruauit gl̄epeliri si
bi **T**ertiā uero iponēs colūbe auree pependit sup̄ alta
re **E**uboly siquidē et cleri p̄nceps stantes. ante portā
templi: uiderūt lucē intelligibilē in templo et uiros
gl̄osos candidas uestes h̄ntes. et audientes uocē pl̄i
gl̄ificantes deū: basilūq; eñentes altari astantē. stupe
facti in uisione ceciderunt in facies suas gl̄ificātes d̄s
Exēte autē basilio: prostrauerūt se ad pedes eius.
Interrogauit autē cām adorandis et penitentie eorum
Qui retulerūt ei amirabile uisionem: quā uiderūt
in templo **T**ūc basilū gr̄as agens sine intermissione
dño p̄ eā amirabilia: uocauit aurifabrū et fecit co
lūbā ex auro puro: atq; in ip̄am deposuit ut diximo
portionē pendens eam sup̄ sc̄am mensam: in figura
ip̄i sc̄e colūbe que apparuit in iordane baptizato dño
Hoc aut̄ facto exortus est f̄monē gl̄olationis dicē ad
populū: et aggregata est m̄ltitudo infinita in ecclesia
Inter quos erat et magnus abbas effrem: de quo p̄gea

mirabimus quō ex diuina ostensione visor factus est bñf
simi pñs nri basilij. *De hebreo qui uidit infāte pñri*

D in māibus basilij tpe sancti sacrificij
Iunū quidē misterii illo agente: hebreo qui
dōm se sicut xpianus pplō omiscuit officij misterii et
muneris explorare uolens. Vidit ergo infantē pñri
in māibus basilij Et cōicantibz oibus uenit et ipse ta
taq; est ei vē caro scā Inde accessit ad calicē sanguine
repleti ut uere est: et ipis factus est pñiceps Atq; de
utrisq; suans reliquias abiensq; in domū suā ostēdit
uxori suē ad gfirmationē dēoz: et nrauit que pñis
oculis uiderat. Credens ergo ut uē q; horrible et
āmirabile est xpianoz misterii: in crastino uenit ad
basiliū postulans se sine dilatione accipe qd in xpo est
signaculū. Basiliū aut factus non differens s; gñuetam
eucharistiā uolenti ōnes saluāe offerens: baptizauit
eū cū ōni domo credente dño

De scriptura quam
muliercula fecit:

E Texante scō: accessit *muliercula fecit:*
ad eū muliercula prouidentia sibi fieri postu
lans: tamq; potentē apud regis pñcipē Qui acci
piens carthā: scēpsit pñcipi. Hec muliercula paup; acces
sit ad me: dicens posse me apud te. Si ergo possum:
ostende. Et dedit mulieri carthā. Que abiens dedit
eplām pñcipi. Legens quoq; eā pñceps: resēpsit hec
Propter uos o pñ: scē uolui misereri muliercule: sed
non potui pro eo q; tbutis subiacet. Quē uero resēpsit
ei. Siquidē uolens non potuisti: bñ ut aiq; se res ha
bet. Si autē potens non uoluisti: ducet te xpc ad
indigētū thoz: ut qñ uolens non possis. Et scā
sunt ei tres caractēs. Non post multū nāq; impiali in

dignatione temptatus dicebat iunctus: reddens iuste
passis ab eo Tunc fit postulator basilij ut p orōne suam.
misericordē sup ipm impatorē faceret. Qd et factū est
Post sextā enī diez descendit signū impiale liberare
eū de abductione Ipe autē factz clementiā in se non
ignorans uenit ad basilū grāsq; agens: et aduocans
mulierculā restituit ei qd debebat in duplū de ppis.

De insana satis reuelatione. et de morte apostate Juliani

In illo tpe uiliang ipig impator pgens adūsus
pfas: uenit in ptes celariensis ciuitatis. Ba
silij autē cū coessentibus sibi. obuiauit ei. Et uidens
eū impator dixit. **S**upphilosophatus sum te o basilij
Qui rēdit ei. **U**t philosophareis Et obtulit ei p
bñdictione tres ordeaceos panes Impator aut iussit
stipatores suos accipe quidē panes: et reddē femm
dicens Ordeū enī pabulū est umētoz qd dedit nob:
reaprat et ipe femū Qui suscipiens dixit ei. Nos q
dē o impator ex quibus gmedimq; obtulimq; tibi: tu
autē ex quibus nutris irrationabilitatē nature reddi
disti nobis. **V**olūtaria quidē irridens: nō uolūtaria
uero nob in pastū fecisti hoc feno Juliang deniq; audi
ens et in insania factz dixit ad euz **P**astio nāq; istiq;
fem sine oblatione dabit tibi **Q**ū autē pfas subiges
reūsus fuero: desolabo ciuitatē tuā et arabo eā: ut
fiat frifera magis q̄ homini fera. non enī ignoro au
datiam pplō a te suasam: ut a me adorati teā postq;
eā statueri non ferens saluationē cōstringet usq; ī
finē. Et hec dicens pgebat ad pfar regionem **R**egē
dicens aut ciuitatē basilij et aduocans oēm mltitu
dinē. nrauit ei impatoris uerba: atq; conciliator fit

optimo dicens Pecuniā frētis ad nichil reputantes
 salutis uestre prouidentia facite: ut si datū fuit tēpus.
 tyrāno impatori muneribus eū placemus Qui abeūtes
 in domos suas: que hebat unusquisq; eorū in māib; cūq;
 alacritate attulit ad eū: aurū salz et argētū lapidūq;
 p̄ciosorū infinitā mltitudiez Qui uidens alacritatē et
 audicionē eorū posuit ea in thesaurario. subscribens x
ianuiscuiusq; nomē. et dicens eis Qui prepositorū
 dūs p̄t et illū attrectat: et nob; restitue p̄p̄a. Statim
 ergo p̄cepit clero et omī pplō ciuitatis cum mulierib;
 et infantibus ascendē in montē didimi in quo honoā
 tur et adorāt. dei genitricis uenerabile tēplū: et trib;
 dieb; ieiunū sustinentes postulauerūt d̄m dissipari in
 qui sp̄atoris galii Et adhuc postulātib; eis et uigilā
 tib; in orōne cū q̄tō corde: uidit basilis in uisu mul
 tudinē miliaē celestis hinc et inde in mōte: et in me
 dio eorū sup thronū glōsum sedentē quōdā in muliebri ha
 bitu: et dicentē ad p̄xime sibi stantes magnificos uiros
Vocate michi mercuriū: et abibit m̄t̄ face iulianū in fili
ū meū et deū tumida blasphemantē Quēs autē q̄i arma
 tura sua aduēiens: iussū ab ea uelocit̄ abijt Et aduocātis
 que erat in muliebri habitu magnū basilū: dedit ei libz
 hūtem in hystoria oēm mūdi facturū: dexterosū uero x
 hōiēm plasmatū a deo In p̄ncipio autē libri susceptio e
 rat. dicit. in fine autē eius ubi plasmat̄ homo. p̄cc̄ **Sul**
apiens nāq; libz in p̄ntia ei; legit usq; ad subsp̄atōez.
p̄cc̄: et q̄tinuo absq; sōno factus ē sub timore et gaudio
q̄tentū Similē uero uisionē mortis iuliani uidit
 ip̄a nocte et libani; sophista cū eēt cū eo in p̄hde: et
 questoris dignitatē pageret **Expauēs ergo uisionēz**

magnus basilicus cum cubo solo euigilans uenit in ciuitate
Adiensque mirum sancti miris mercurij in quo et ipse iacebat
et arma eius quiescunt. Quibus ergo ea et non inueniens
uocauit custodem et sciscitabat ab eo ubi illa fuissent. Quod
cum sacramentum dicebat: uel ipse ibi ea fuisse ubi perpetuo con-
suabatur. Credidit ergo indubitanter sententiam memorabi-
lem per nos basilicus quod uera est uisio: et glorificans deum qui
non despicit confidentes in se: in festinatione multa et
gaudio inenarrabili recessit in motum ad huc omnibus do-
muentibus. Quos excitans ad orationem hortatus est: et in
uocem exultationis euangelizauit eis ex deo sibi reuela-
tionem factam: et quod illa nocte interfectus est tyrannus: atque
cum omnibus gratias agens deo reuersus est in ciuitatem. Et ueni-
ens ad mirum sancti mercurij: inuenit lanceam illius sanguine
madidam. Et iterum cum omnibus gratias agens deo: impauit
cunctos uenire in magnam ecclesiam et participare diuine mim-

Histrationis. *Quo sancti spiritus aduentu uidit et de quo
De autem dicitur dyacono et de libano sophista*
facto et sancta exaltante eo. signum non fuit factum sicut
erat solitum: moueri uidelicet colubam que cum sacra-
mento pendeat unico super altare: sed ad exaltationem sancti
sacrificij ter mouere solens. Et cogitante eo quid hoc esset:
uidit unum uentilantium dyaconem inuicem mulierem. inclina-
te deorsum. Et transponens eum de altari: infra ecclesiam
iussit custodiri. Et ita uidens sancti spiritus aduentum hortatus
est omnem populum septem diebus ibidem in orationibus permanere:
dyaconem autem ieiunans et uigilijs submisit: et quod
ei habundabat ad postulantium inopiam dare iussit. Sicque
dimittere placat: et sic uide ad sacra ministracionem acci-
de. Vela etiam statim iussit appendi in fructuosis: papies

de mulieribus. que fores ueloz aperuit inclinās se di
 uino misterio pagente foris pom misterio et ignitas
 pmanē Ppli autēz ōnes festiuitatē agentes usqz in fi
 nē septē diez omībz in ecclia gregatis : ecce libanius
 uuliani q̄stor fuga usqz uēit in ciuitatē ? et discens ppli
 aggregationē i ecclia eo aduēit inuitans impiā mortē
 uuliani tirāni : et dicens qz cū secus eufratē fluumm
 eēt et relecta nocte septime excubie miliaū custodirent
 eū uēit quidā ignotus miles cū armorz uasis et lancea
 ualide et terribili impetu p̄sedit eū : et nusq̄ apparuit
 subito abscedens Ipe uero miserrimo durā atqz horribilē
 emittens uociferationē : cū blasphemie clamore exspi
 rauit **N**rauit etiā et p ordinē uisionē : quā ipē iā dicta
 uiderat nocte **P**ro adensqz genibz pncipis sacerdotis : pol
 tulabat se suscipere xpi signaculū **Q**uō consecuta : grecta
 lis factus est basilii **C**ristina quoqz p̄cepit basilii mag
 nus omnibus reape pecūiaz **Q**ui una uoce dixerunt
Ad eū. **S**i hęc mortali impatori tribuē uoluimz ut
 nō desolaret nrām ciuitatem ? multo magis xpo imor
 tali impatori oportet offerre ea : qui tanto interitu nos
 redemit. **E**cce ergo in maibus tuis sūt ōnia : sicut tibi
 dō iussit age **Q**ui ammirans fidelissimi ppli magnanimi
 tatē tertā ptē etiā nolētibus tribuit eis : et de reliq̄
 ornauit ōne p̄sbiteriū cū ciborio **A**ltare etiā auro puro
 et gemis p̄iosis decorauit **E**t aduocans mltitudinē
 habitantiū ac sacrificans scām mēsam : tribz diebz iussit
 diem festū solēmare **De quibusdam gentilibz et int**

His itaqz p̄fectis : quidā ^{uocata} gentiliū. **pretatione exameri**
 cū eēt accesserūt ad eum dicentes **E**cce per
 orationem tuā ciuitatē nrāz redemisti ? et tēplū dī tui

amplissime decorasti : sup est ut et nos ctos facias que
sunt uirtutes de tui Ille autē p pauas fmoibz ondens eis
uā salutis : ctosqz eos reddens et cathegizans baptiza
uit illos. Veniēte deniqz scilicet quadragesima dui
nā illā exameri mēpretationē pplō enrauit : multā mul
titudinē hebreoz etiā et gēalū offerens deo **Quo die**

O Eter quidā **tus est antiochiū et de filio ualēis**
De delictis gēlibus s; et arrianis accusauerūt
eū ad ualētē impatorē : qz omouisi fidē glificā ab hōi
nabatur et respuebat arrianoꝝ hēsīm. Hīs credēs uana
quadā sentētia ualens : misit deduci eū antiochiā cui
tatē Anastasio uō pfectore aduēiente cesarēā ciuitatez
et manifesta basilio faciente pcepta ei ab impatore : dixē
illi basilio **Et ego fili ante paucos dies cognoui : quia**
impator credens absqz intellectu iuris tres calamos q
triuūt uolens exiliū meū describē et uirtatē obscūre
insensibiles autē calami non sustinuerūt instabilez eius
impetū : qfringi magis diligentes qm mīstrare iniq; eiꝝ
decreto **Et apprechēdens : antiochiā ad pfectoriū duci**
iudiciū **Interrogatū autē auz rei grā non in p̄ris qplet**
tatur fidem : **Respondit. Non michi fiat uirtatis de**
lmqre fidē uā : et arrianā arrianoꝝ malā glāz uel
salutare. Omouisi enī fidē de p̄ibus accepi. **Quia**
autē pfectus mortē ei minauerat : dixit basilio **fiat**
michi pro uirtate emitti de uiculis corpis : hoc enī
ex multo desiderabū **jam uos nocte deficē in pmissioē**
Prefectus nāqz bñ uiri instantiā et imutabile sentē
tiā notā fecit impatori dicēs. **Victi sumꝝ impator :**
uicti sumꝝ **Altior unq est uir : inflexā et madultā hīs**
pudentiā **Impatore autē fliente furore et cogitante**

qua morte illū attrectaret: queit filiū suū teilatū in
egritudine cade et despari a medicis Mater autē eiꝯ
impatori resistens dicebat: Sicut male disposuisti
que a deo sunt: et puer moritur ꝑ in basilū dei sa
cerdotē factū inuiriā. Hec audiens impator: uocauit
basilū et ait ad eū: Si uera sunt dogmata tua et d's
in hijs gaudet: filij mei egritudine ꝑ orionē tuā emina
Qui ait: Si credis imperator orthodoxe fidei: coad
uuet et dei ecclia. et uiuet filij tuus. Iꝑo autē sic ꝑ
mittente: non differens sanctus basilis in pñtia eius
facile pueri fecit egritudine. Maliglorij autē epi ꝑfu
sionē iuictorie sue non ferentes: ꝑsuaserūt impatori
non cade de sensū suo: s; religiositati eorū q̄rē: et per
ipos ꝑuēo sanitate recipe. Et ꝑcimo puer in māibꝯ eo
rū obiit. Ita uidens ꝑtector: post obitū ualēns amā
tauit impatori ualentianio uirtutes uiri. Ille autē
amirans glificauit deū: dans ei multā pecuniā ꝑ ꝑꝑ
protectorem in opus egentū et dimisit eū. Qui mag
nanimittatē iperatoris suscipiens: edificauit domꝯ bene
actionales in ciuitate: et in vnaquaqꝯ ꝑuincia ꝑfectē
ad refectionē egrotorū et clausit multitudinē uiroz et
mulierꝯ seu puerorū: multā curā et refectionē tribuēs
eis. Hec audiens impator oblationes multas dedit ad
nut̄mētū eorū: cultū ꝑr̄nū tribuēs sacerdoti cristi. **De ne**
Eadius autē ipiꝯ sc̄issime **gann xꝑm sc̄pto**
memorie uisoz et minister factus ab eo ꝑfectoz
miraculoꝝ et successor sedis post obitū iam dicte mēo
re apostoha basilij uir mirabilis et om̄i uirtute deco
ratus enarrauit michi qz senator quidā fidelis noīe ꝑ
ceriꝯ abiit ad sc̄a et uenerabilia loca: et ibi filiā familiāqꝯ

suā q̄secrare ac in una de beneactionalibus domibus
monasteriorū mitte atq; sacrificiū deo offerre volens ~
S; ab in micō hōicida dyabolus iudens diuine uolū
tati: mouit unū de suis suis et incendit ad puelle a
more Is autē cū fuisset huiusmōi inchoatiōis indignus
et non audens appropinquare ad propositū? alloquitur
unū abhominandorū incantatorū: promittens se si me
ruerit dñari ip̄is puelle. multā ei tribuere q̄ritatē.
Maleficus uero dixit ad eū O homo ego in istud nō
sualeo S; si uis mitte te ad meū procuratorē dyabo
lū: et ip̄e p̄ficiet tuā uolūtātē Qui ait ad eū Que
cūq; dixeris michi facia. Abrenūtiās xp̄o in sc̄pto?
Dixit ei Etā Iniquitatis autē opator dicit ei Si in
isto patūs existeris: coopator tibi sū Qui ait ad eū
Paratus sum: tm̄ q̄sequar desiderū meū Et fatiēs
malignitatis misit eplām ad dyabolū: misit ad illū
hūtem sensum istū Q̄mquidē mi dñe et p̄curator op̄s
fastidare me a xp̄ianorū religione abstrahē et tue addu
cē uolūtati ut mlt̄iplicat p̄s tua: nisi tibi hūc qui p̄n
tes meas defert l̄as cupiditate in puellā exarsū? et pos
tulo eū istā actōem q̄sequi: et ut in isto gloriar. et cū
multa alactate gregem placitores tuos Et dāns ei e
pistolā dixit Vade sc̄dm talē horā notis? et sta super
mōmētū gēlus et exalta cartā in aerā: et astabūt tibi
qui debent ducē te dyabolo Qui alactar hoc fatiēs:
iactant miserā uocē inuocans auxiliū dyaboli Et q̄tinu
o astiterūt ei p̄ncipes p̄fatis tenebrarū spiritalia nequi
tie: et apprehendentes errātē cū gaudio magno duxerūt
eū ubi erat dyabolo Et ostenderūt ei ip̄m sedentes in
sede alta: et in circuitu ei⁹ malignitates sp̄us stantes

// et ait ad eū

Et suscipiens nullas a maleficio lras: dixit ad miser
 Credis in me? Qui ait credo Et negas xpm tuum?
 Qui rñdit Abnego. Dicit ei dyabola Perfidus estis
 uos xpiam Et qñ quidē opus me hētis: venitis ad
 me Quāquidē glēqm̄ desiderū vñm negatis me: et
 acceditis ad xpm vñm qui est benignus ac clemētissi
 mo et suscipit vos Et fac michi manu sc̄ptā xpi tui
 et baptismatis abrenūtiatōne uolūtariā. et que in me
 est in secula uolūtariā professionē: et qz meā sis in
 die iudicij gdelectans michi in sp̄atis eternis tormētis?
 et ego statim desiderū tuū adimplebo Qui disposu
 it pp̄na manu sc̄ptū: sicut quesitus fuit Stati autē
 aiari corruptor diaco tortuosus misit qui sūt super
 fornicationē demones: et inflāmauerūt puellā in a
 more amens Que p̄ciēs se in terrā: cepit clamare
 ad p̄cm Misere michi misere p̄: qz dixit torq̄or
 pp̄ talē n̄m p̄uez Misere uisceribus tuis Ostende
 in me unigenitā tuā p̄mū amorē: et quige me puco
 que amo Si autē hoc nō uis face uidebis me post
 modicū moriētē amara morte: et s̄monē dabis pro
 me in die iudicij deo Pater autē cū lacrimis dicebat.
 Heu michi peccatori! qd̄ quērit misere mee filie?
 Quis meū thesaurū furatū est? Quis meā iniquauit
 filiā? Quis dulce lumē oculoz meoz extinxit? Ego
 te celesti uolebā nubē sponso xpo. et angeloz cohabita
 tricē glatiē et in psalmis et yms et canticis spiritali
 bus canē deo festinabā: et p̄ te saluari sperabā: tu
 autē in amorē lasciuietatis insanisti Dime me sicut
 uolo desponsare te deo: ne ducas senectutē meā cum
 tribulatione ad inferos: neqz nobilitatē p̄ntū tuoz

q̄fusione opias **I**lla autē ad nichilū reputas que a
p̄re dicebantur: instabat clamās **P**̄r mi aut fac deside
riū meū aut post modicū morientē uidebis me **P**at̄
autē in magna deflectione factus ac imēsurabilitate mis
ericordie absortus et amicorū consilijs acdulz hortantū ei de
ferre uolūtātē eiꝝ aut seip̄am exponē? q̄ credens pater
p̄cepit fieri desiderū puelle: ne occiali se traderet mor
ti **E**t adduxit quesitū puez ad pp̄am filiā: danksq̄ eis
oēm substantiā dixit filie sue **V**ale filia uere misera
multū enī plāges peitens in nouissimo: q̄ nichil ha
bes p̄fice **I**niquo ergo q̄ngio facto. et dyabolica facino
rositate q̄pleta. ac modico t̄nsacto t̄pe? designatus est
a quibusdam puez nō introire eccliam: neq̄ appropin
quare imortalibus et uiuificas misterijs **E**t dicit mi
sere q̄ngi eiꝝ **S**as q̄ uir tuus quē elegisti non est
xp̄ianus? s̄ pegrinus et alienus fidei **T**enebray ergo et
dolorose plage repleta prostermit in humū: et cepit
discerpe seip̄am unguis et p̄are pectus ac clamare
Nemo non obediens p̄tibus saluus fuit unq̄ **Q**uē
ānūtabit p̄ri meo meam confusione? **H**eu michi misē
re: in q̄tān profunditatē p̄dicionis descendi **C**ur
nata sum. et nata q̄tinuo rapta non fui? **I**sta ergo la
mētari eā discens. erratissima uir eiꝝ accit̄ ad eam:
q̄tendens ita nō hēt ueritatē **I**lla autē in q̄solationem
ueiente: studiū eiꝝ uerbis dixit ad eū **S**i uis mi
chi satisfacē et miseriatē mee? **C**rustina ego et tu una
minuter eamq̄ ad eccliam et corā me p̄cipa igrāmi
natorū misterioꝝ: et sic satisficā ero **T**unc coactus dix̄
ei s̄ntiam capli **C**ontinuo ergo deponens illa mliebrē
infirmatē et q̄silū bonū q̄silans illi currit ad pastōr:

et discipulū xpi basilū : adūsus impietate clamans
Miserere michi miserē scē dei **M**iserere michi discipu
 le dñi : que cū demōibus causam egi **M**iserere michi x
 miserē : ppo pñi non obaudienti **E**t docet eū rez gesta
 rii ordinem **S**cūs autē dei uocans puez : sciscitatus
 est ab eo . si ista in hunc modū se hnt **Q**ui ad sanctū
 cū lacrimis ait **E**tia scē dei : si ego siluero opa mea et
 clamabunt **E**t enarrat ei ipse a pncipio usq; ad finem :
 gscēptem dyaboli malā opationē **T**unc dicit ei sanctū
Vis reiti ad dñm deū mīm? **A**d quē puer : utiq; uo
 lo : s; non ualeo **D**icit ei et quare? **R**ndit ei puer
Scpto abnegauī xpm : et professus sum dyabolo **D**i
 cit ei non sit tibi cure **B**enignus est deus nr : et recipi
 et te penitentē **C**ōpatitur enī malitijs mris **E**t iactis
 se puella ad pedes scē : euāgelice deprecata est eū dicens
Discipule xpi dei mī : qñtū potes adiua nos **D**icit ad
 puez scūs **C**redis saluari? **Q**ui ait **C**redo dñe : ad
 iuuā incredulitatē meā **E**t continuo apphēdēns manum
 eius faciensq; xpi signū in ipso et orans : reclusit euz in
 uno loco interioris sacri peribuli : et dans ei regulam
 glaborabat ei p tres dies **P**ost quos uisitauit eū . et dicit
Quō habes fili? **D**icit ad eum **I**n magna sum defectioe
Scē dei non feio clamores eoz et tiores ac iaculatio
 nes seu lapidationes eoz **T**enētes enī manu scriptum
 meū : causant me dicentes **T**u uēisti ad nos . non nos
 ad te **E**t dicit ei scūs **N**oli timē fili : tm crede **E**t dās
 ei modicā escam : faciensq; sup eū xpi iter signatūli .
 ac orans reclusit eū **E**t post paucos dies uisitauit eū
 dicens **Q**uō habes fili? **D**icit ei pñ scē a longe clamo
 res eoz audio et minas : s; non uideo eos **E**t iteruz

dans ei esca et orans. claudensq; hostiu abijt: et q̄ora
gesimo die redijt et dicit ei **Q**uo hēs fr̄? **R**ndēs dīc
ad eū. **B**ene habeo sc̄ dei. **V**idi enī te hodie in uisu pug
nantē pro me: et uincētē dyabolū. **M**ox ergo sc̄s
sc̄dm̄ q̄suetudinēz fatiens orōez et eduxit eū: et addux
it in dormitoriū suū. **M**ane autē facto uocauit sacrū
clez et monasteria et oēm x̄po amabilē pplm̄: et dix̄
eis **F**iloli mei dilectissimi ōnes gr̄as agatis dño. **E**cce
enī ouē pditā debet pastor bonus in humeris reportāre:
et offerre ecclē. **Q**uapp̄ debitū est: et nos uigilā facē
nocte ac postulare eius benignitatē: ut non uincat cor
ruptor aīaz: etiā in hoc facto. **E**t alacriter pplō aggrega
to p̄ oēm noctē postulauerūt deū: cū bono pastore cū
lacrimis clamantes pro eo **K**yriel. **E**t maturo cū ōni
multitudine ppli accepit sc̄us puez: et tenēs dexterā
manū eiꝝ ducebat illū in sc̄am dei ecclīaz cū psalmis
et ynis. **E**t ecce dyabolꝝ ōnes fasanās in t̄tem uitā
cū ōni p̄niciosa uirtute aduēit: et inuisibiliter apphē
dens puez conabat̄ rape eū de manu sc̄i. **E**t cepit cla
mare puer. **D**ē dei adiuua me. **E**t tanta iprobis in
stantia eū aggressus est: ut etiā mēorabile uirꝝ qpelle
ret. **E**uens puez. **C**omisus ergo sc̄us ad dyabolū dixit
Improbis et aīaz corruptor p̄ tenebrā et pditōis.
nō sufficit tibi tua pditō qua te et nos qui te sub te
sunt affecti: nisi etiā et dei mei tēptes plasma. **D**y
abolus autē dixit ad eū **P**reuidias me basili: ita ut
multi ex nobis audirēt uoces demonū hec dicentium
Clamante populo **K**yriel: sc̄s dei ait ad eū **I**crepet te
dñs dyabole. **Q**ui r̄ndens ait ad eū **B**asili p̄uidias
me. **N**on abij ego ad meū: s; ipse uēit ad me. **A**bnegauit

cristi et professus est michi: et ecce manuscriptu hco:
 et in die iudicij ad coem iudicē cū dicit **S**cūs dei dixit
Benedictus dñs deus meus. Non deflectet pplō iste
 mang de altitudie celi: donec reddas manu septu Et
 gütens se dixit pplō **E**rigite mang urās in celū clāmā
 tes cū lacrimis cristel. kyriel. Et stante pplō in horā ml
 tā extensas hñte in celū mang: et ecce cartha manu
 sēpta pueri. p aerā delata et ab omibz uisi uēit: et im
 posita est mābus mēorabilis nrī prīs et pastoris **S**ul
 apiens autē eā et grās agens deo gauisus factz est
 ualde: et corā omi populo dixit ad puez **C**ognoscas
 hrās has fr: **Q**ui aut eū **E**tñ scē dei: manu mea scē
 ta est **E**t distrāpens manuscriptā basilig scās pduxit
 eū ad eccliam: et dignū feat scō ministerio. et gnu
 moni misterioz et munex xpi **E**t fatiens susceptōz
 magnā: refrigerauit oēm pplm **E**t docens puez ac in
 struens seu dans ei regulā decentē. reddidit eū mlieri
 eius intacibili ore glificantē et laudantē deum **D**e

Narrauit michi **anastasio spiritali p̄bitero**
 predictus uir b̄s elladius: qz in una die
 rum splendore diuino illustratus scās p̄ nr̄ et magn
 basilig exiit de nr̄a ciuitate nem̄ dicens quo dēret
 p̄gē **E**t egrediens corā omibz dixit nobis **F**ilij mei
 seqm̄ me ut uideatis una mecū glām dei: et admire
 mur de discipulis magr̄m **P**ostq̄ ergo exiit de nr̄a
 ciuitate gmunis nr̄ p̄: cognouit et hoc uirtute sc̄i
 spiritus p̄sbr̄ anastasiū: et diat noietens mulieri. so
 rori autē sue usū **E**go uado agricolari dñā soroz: tu f
 surge et onna domū tuā **E**t circa horā nonā accipies
 thumbulū et cereos: obuia sc̄o basilio archiepo. **De**

mit eū dūti in domū nīam pēcor. **I**ua autē gremiōs
in ammirabili dicto fecit qđ didiat. **E**rat enī ipa uirgo
uenerabilis quāsi xl. p̄tēns ānos cū cohabitatoe
suo. et custodiens misterū: et q̄si uidua ostendebat
hōibus. **O**buians autē nobis cū decēte ueneābilita
te et debitā adorationē tribuēs: p̄mo quidē b̄ndiat
a scō p̄re n̄ro: et postea dicit ei. **Q**uō habes dōna the
ognia? **Q**ue expauens in uocationē nōis sui: dicit
ei. **D**ñi scē dei. **D**icit sc̄s p̄r n̄r. **U**bi est dñs anastasi
p̄b̄r fr̄ tuus? **D**icit ei. **V**ir meq̄ est dñe: et abiit agri
colari. **Q**ui dixit in domo tua est. **n**oh t̄b̄ari. **E**xpauēs
ergo m̄her in ūbo isto. et i uocatioē nōis sui: s; et qđ
dixit eā deiser p̄r n̄r m̄herē quidē eē noīe. sorore autē
usu: et in stupore facta. tremore etiā ḡphēnsa. cecidit
in t̄rā clamās et dicēs. **D**ē dei ora pro me peccatrice.
qđ magnas et ammirabiles uideo in te causas. **E**t fa
tiens sup̄ eā orōnē: corā omnibus dixit ei. **E**xtēde p̄
nū inter brachia tua. **E**t cū extendiss;: iussit effundi
carbones de thuribulo in p̄nū. **E**t supponens in cē
sum ambulabat p̄cedens nos. **E**t uenientib; in domū
p̄b̄ri obuiauit nobis et ip̄e: et osculatus est honoā
tos pedes n̄ri p̄ris. **D**ansq; ei in dño salutē: dicit
p̄b̄r. **V**n̄ michi hoc ut uēiat sanctus dñi mei ad me.
Et dicit ei p̄r n̄r. bene te inueni discipule xpi. **V**ade
faciamq; sanctū misterū dei. **E**rat enī et ip̄e p̄b̄r te
iunans p̄ singulos dies q̄ sabbatū et dñicam: nec
tingebat quodq; nisi panē et aq̄m. **E**t abeūab; nob;
ad eccl̄ias: p̄cepit p̄b̄ro ministrare. **Q**ui ait ad eum.
Dicit didisti scē dei minor a maiore b̄ndicatur.
Dicit sancty p̄r n̄r. **D**ñe anastasi cū om̄ib; uirtutib;

tus habe et obaudientia Et satisfactus stetit ad scm
 miseru Et tpe exaltationis iuuicia corpis dñi nri
 ihu xpi: uidit sanctus dei et quida de dignis spm
 sanctu descendente in uisione ignis. et circudantem
 pbim. ac scm altare **C**omunicantibus autē nob et grās
 agentibus dño abiung in domu pbr̄: accipientesq;
 estā dixit ei sc̄s dei **E**narra michi vñ tibi + the
 saura iste: et que est uita tua. **D**icit ei pbr̄ **E**go sc̄e
 dei sum pctōr subditus publicas tribuus: hñs bonū
 magi duo **U**nū quidē ego mino: altm uero mēna
 ruis meq **E**t unū est ad pēgnationē mīstrationes
 pēgnor: alterz ad mīstrationē uectigaliū **E**t est co
 ancilla mea ista mulier mea: ministrans paupibus
 et michi. **D**icit ei sanctus. **V**oca eam sorore tuaz sic
 et est: et dic michi uirtutes tuas **D**icit ei pbr̄ **N**on
 possideo q̄q̄ bonū sup terram: et alienū sum ab omī ur
 tute **T**ūc dicit ei h̄s nri p̄r **S**urge et abeamz simul
Et duxit eū ad vnā de cellulis domz ei **D**icitq; ei.
Aperi michi ostiū **E**t dicit ei pbr̄. **N**on sc̄e dei nō
 uibeas introire: qz necia sunt domz **D**icit ei sc̄s
Et ego in ista necia ueni **N**olente ergo pbr̄o ap̄re
 claue ostiū: smone ap̄uit eū mēdabilis p̄r nri. **E**t
 introiens iueit ibi urū leprosz defluxū pellibz cor
 pis mēbris: et nemo sciebat eū ibi eē nisi pbr̄ et eius
 soroz. **D**icit sc̄s p̄r nri pbr̄o. **C**ur uoluisti occultāe
 thesaurū tuū istū **D**icit ei pbr̄. **F**uriōsz est dñe et
 iuriōsus **I**deoz timui: ne fortasse labatur in smo
 nē. **D**icit ei sanctus **B**n certasti in illū **S**z sine me noc
 te ista mīstrare ei: ut et ego p te mēcedem suscipiam
Et sinētes scm cū leproso in cella nichil valente neq;

uocē hūte ad loqūdū tēptatione passionis: claudētesq;
ostū abunūq. Medicus autē acatrici facēs sup eū
orōnē: p totā noctē postulans deū qui oēm infirmi
tatē et omiez languorū sanat. sanauit eū. Dicit ergo
nobiscū degens pbr. **Gloria tibi deus: qui fecisti uolū
tatē timentū te: et deprecationē eorū exaudies. Ecce**
enī medicus infirmū fecit sanū. Et q̄tūmo scūs dei
clamauit ad ostū? et educens leprosum sanū nō hū
tē maculā in corpe: loqūtē exp̄sse et glificante deus.
Hoc autē factō miaculo. reuēsi sumq. in ciuitatē nr̄z
cū gaudio laudantes deū et b̄ndicentes d̄m. **De**

Hatres enarrationē **b̄to patre nr̄o effrem**
face uolo de basilio mēorabili et effrem syro
que sunt apud d̄m de p̄re nr̄o uisore: que etiā de scō
et non mēcēte eig ore audiui. Est autē sic Effrem
mēorabilis cū eēt in heremo quadā. splendore scī sp̄s
illuminante uidens quēdā de amatouibz eig et mēroga
tione discens mirabilia opa b̄ti p̄ris nr̄i basilii: sine
mēmissione postulabat reuelari sibi qualis eēt magis
basiliq. In extasi ergo factus uidit colūnā ignis cuiq;
caput p̄tingebat celū et uocē desup dicentē audiuit.
Effrem effrem q̄admodū uidisti istā colūnā ignis.
talis est magis basilis. Et q̄tūmo accipies mēpretem
eo q̄ nesciebat loqui grecā linguā: uenit ad magnaz
ecclesiam magne cesarie. Perueniesq. in ip̄ā scī festiui
tate scī ephiphame et intrans clam: uidit procedētē
in ecclesiam magnū basilii. et dicit seq̄ti se Inuanū
laborauimq. ut suspicor fr̄. Iste enī in tali ordine cur
sit: non est q̄admodū uidi. Vidit enī eū in dultim
stola candida: et qui circa eū erat sac̄rū clez om̄di

miserū Et procedente eo stans in loco occulto ecclesie
 Despabat pro humiliori materia dices scū Nos qui per
 tantū pondus diei et estis nichil q̄secuti sumus? et hic
 in tali cū sit superbiōe et honore huāno colūna ignis est.
Miror ista Igitur eo sic loq̄nte: mittit scūs archi-
 dyaconū suū dicens Vade circa portā occidentalem:
 et in angulo ecclesie iucies abbatem hūntē cucullā cū
 altero quodā cū puā barba pusillū et cetera de uultu ei:
 et dices ei sube mē in psbiteriū: uocat te p̄r tuus x
 archiepiscopus. Et discens b̄s effrem p̄ m̄pretez que
 dicebant: r̄ndit dicens. Errasti fr̄. Nos peḡni sumus
Et abiens archidyaconus: retulit b̄s ista Magno autē
 basilio legente sacros libros legente: uidit scūs effrem
 linguā igneā loq̄ntē p̄ os ei. Et dicit scūs archidya-
 cono. Vade et dic ei dñe effrem: uibe intra in sc̄m psbi-
 teriū. Obstupuit ergo in istis sanctus: glorificās deū
Et genu flectens respondit dicens. Vere magnus ba-
 silius: uere colūna ignis basilis: uere spūs loquit̄ p̄ os
 ei. Postulauit autē archidyaconē excusare se: et ut
 magis post misteriū in secretario saluaret eū Intrans
 itaq; post opletionē misterij basilis magno in secretariū
 uocauit sc̄m effrem: et in dño salutationē reddidit ei
 dicens. b̄nūcisti o p̄r filioz h̄emi. b̄nūcisti? qui multi-
 plicasti discipulos xp̄i in ip̄a: et demones eminasti in
 xp̄o In quib; labor tuus p̄r? Venisti uidere hoīez p̄ccore
Det tibi deus m̄cedem sc̄dm laborē tuū Et r̄ndēs ei
 honoīficentissim; effrem et p̄dices ei oīa que in cor-
 de ei; ^{colenda}: s̄nt cū coessente suo abbate q̄cauit de
 stis m̄ib; ei. Et fatiente eo caritate: dixit scūs effrē
P̄r honoīficētissime. vnā postulo gr̄am apud te: amue

eā dare michi Qui ait ad eū **S**ube dic que uidentur
 tibi **M**ulta enim tibi debeo: maxime pro labore tuo ad
 meā p̄nā **D**icit ei honorificentissim⁹ effrem **S**ao p̄
 sancte qz q̄taci⁹ postulaueris a deo tribuet tibi: et
 uolo ut deprecers d̄m q̄tens loquar grece **Q**ui ait
Sup uirtutē meā postulasti **S**z qz fidelē petisti: uen
 p̄ honorificentissime et h̄m̄i magister postulems do
 minū **P**otest enī facē uolūtate tuā **S**eptū est enim
Volūtate timētū se fatiet: et deprecationē eorū exau
 diet: et saluos fatiet eos **E**t fatientes orōnē in mltā
 horā: resurgētib⁹ eis dixit magn⁹ basil⁹ **C**ur dñe et
 frem nō accipis orōnationē p̄sbiterij: qz decet te?
Dicit ei p̄ interptem sanctus effrem **Q**uia peccator
 sum **R**espondit ei sanctus **U**tmā p̄cā tua ego habuissē
Et dicit ei **F**loctamo genua **E**t iacēbus eis in humo
 posuit manū in sc̄m effrem magn⁹ sac̄dos: et dixit q̄
 sunt dyaconi et dixit ei **S**ube surge nos fac **A**pta ergo
 lingua eiq: dicit sc̄s effrem greca lingua **S**usape
 salua misere: et custodi nos deus grā tua **T**unc im
 pletū est qd̄ sc̄ptū est **T**ūc saluet sicut eū⁹ claudius:
 et apta erit lingua mutorū **E**t loq̄te eo grece in ip
 sa hora gl̄ficauerūt deū om̄ipotentē exaudientem
 postulationē deprecantiū et timētū se. et spiritaliter
 letantes p̄ tres dies: atqz ordinās sc̄s sac̄dos inter
 p̄tem dyaconē. ip̄m uero p̄sb̄m dimisit eos in pace:
 glorificantes deū in omnibus que audierūt et uiderūt
 sicut locutū fuit ad eos. **De ualente deo odibili**

Post a nobis p̄fectionē ualentis deo odibilis
 auī apostate uiliani cū adiret gloriosam cō
 stantinopolim et t̄nsitū p̄ niceam faceret ciuitatē.

78
accesserunt ad eū arriane hēsiarchi postulantes persequi
fidelissimū dei pplm de scā eius catholica et apostolica ecclia
tyrānice et dardillus Tyrāno itaq; et indigno purp̄a
abominande eoz cū fuis hēsis p̄ionis ad illud ānuit
eis: et manu militari ciciens fidelē populū dedit ec
clesiam arrianis In defectione ergo cum fuissent ōnes
pij: deprecabant̄ deū nocte et die non fieri eccliam eius
collatorū hēticoz Quapp apprehendit ipam nicensiu
civitātē. q̄is suffragator eccliarz basilij: et abiit ad eū
oīs multitudo orthodoxoz clamās et ānūtiāns scām
in eos iniquitatē impator Qui ait ad eos Nolite fle
re filij km̄: nō eū dimittet dñs hoc in finē fieri:
s; longanimes estote et expectate miām ei⁹ Intēte
autē eo constantinopolim: ut uidit ualētē dixit ad
eū Impator sc̄ptū est Honor regis iudiciū diligit Et
sapientia dicit iudiciū regis iustitia Et cur tuū dig
y natū est imperiū eicē orthodoxos de ecclia eoz: et
constituē in ea malignos? Dicit ei valens Iterū
ad grumelas reūteris basilij? Non decet te Dicit ei
sc̄us Decet me pro iusto et bono etiā mori Et cum
colloquerentur ecce demostenes epulaz impatoris
familiaris p̄fectus p̄ocinabat̄ hēticos: et loquens x
blasphemias fecit barbarissimū De quo ait sanctus
Vidim⁹ et demostenē sine h̄is Cui adhuc insistenti:
tuū est inquit de pulmētarijs cogitare non dogma
ta diuina decoquē Qui mox consili⁹ obtinuit. Dicit
autē sc̄to impator Wade iudici inter eos: s; non se
cūdum imoderatū amorē populi tui: qz non decet
Et dicit impatori sanct⁹ Si respenderis iudiciū
meū iuste: et me exilia. et orthodoxos eice: et da x

ecclesiam vincentibus **A**biens ergo in niceā cū litteris
valentis : pcepit arriamis et dixit eis **E**cce impator
pcepit michi dicens . ut iudicē inter uos et orthodox
os : grā ecclesie quā rapuistis **D**icit ei **J**udica : s; scdm
iuditiū impatoris **D**icit ergo scūs **V**enite uos et or
thodoxi : et claudentes eccliam utriq; signate eā **E**t p^m
uos orate tribus diebus et tribus noctibus : et post hec
ite ad eccliam **E**t si p orōnē vrām apitur uobis ecclia :
habete eā in scā **S**in autē uigiliā agemus unig noctis
et psallentes cū letania ibinq; ad ecclesiam : et si apta nob
fuerit habeamus metū **S**i uero non fuit nob; apta sic :
iterū urā sit et apphendite eā **P**lacuit igit; s;mo eis in cō
spectu arrianorū **O**rdodoxi autē hōdixerūt ei non iudi
cantes non iudicare eū iuste s; timore impatoris **E**t scā
est clausura multa ex utiq; pibus : postulanti bus custo
dire cū omī cautela scām ecclesiam **E**t ita scdm iudiciū
scāssimū pās orāntibus arriamis tribus diebus et tribus
noctibus . et uēientibus ad scām dei ecclesiam et fatiētib;
ibi a mane usq; ad horā sextā clamantibus q; Kyriel :
non apta fuit eis ecclesia **L**assatis autē eis : abierunt
inacti **E**t dicit eis scūs dei basilis **S**cdm pceptū uobis
fecistis : et sicut didici non apta est uobis ecclesia **F**ate
mo mō et nos unā noctē et cū letania ibinq; **E**t si non
apitur ecclia uobis apphendite eam scdm iudiciū
meū **E**t accipiens scūs pī ac pstantis ecclesie orthodoxorū
pplm cū mulieribus et pueris : exiit foras ciuitates et i
templū scī martiris dyomedis **E**t cū faceret ibi uigiliā
et matutinales orōnes amonuit populū cantans **S**cs
deus . scs foras . scs et immortalis : miserē nobis **E**t mit
in uestibulū ecclesie quo et arriani intrauerāt : et dicit x

pplō Eleuate manū urās in altitudine celi ad dñm: et
 clamate extense kiriel. Et sic faciens omīs mltitu
 do: scūs pī signans pplm iussit silentiū fieri. Et sigt
 ter ostia ecclie: et dicit Benedictus deus xpianoz in
 secula seculoz. Et pplō simul dicente amē: per ordnē
 qtriti sunt uectes et ceciderūt clauēs cū pessulis: et ap
 te sunt porte sub uento uehementi: et cū impetu appu
 lerunt parietibus. Precmēs ergo mēorabilis et dei ui
 sor pī ait Tollite portas pncipes urās: et eleuam
 porte etnales: et introibit rex glorie. Et mēuit scūs
 dei ecclesiam cū omī orthodoxo pplō: et pfinēs dinū
 mīsteriū dimisit populū cū letitia et pace glorificātē
 deū: qui nō despicit confidentes in se. Inmūabil' aut
 mulatudo arrianoz certi facti in ppetū mīaculo abre
 nūtauerūt maleglorie: et tñllati sunt ad nrām xpīa
 nez orthodoxā fidem. Impatore autē audiente qd fām
 fuit spreuit quidē arrianoz maleglorie uoluntatem:
 nichil potens rephendē iudicij dei et deiferi pīs nrī
 basilij. Per multos autē mēte mutatus et obscuratis
 cordis oculis nec sic uēit gūtenus ad dñm: s; mansit in
 flexibilis et durus reddens in bello cū magna iuictoria
 spm: in palcario igni qrenatus apud tñe ptes: et sic f'
 ditus est etno igni in secula cruciandus.

De muliere

Mulier quedam *aug* pccā p deloz delectur
 diuitijs ac nobilitate ornata et cetis uite ista
 vanes mīstranombus omībz supelcuata: quasi iudm
 tatē qplectens in decorosa usa est pīate. Castrimigie et
 prodigalitati seipam inferens nichil placm deo possi
 dens s; porcor more se ceno uoluptatis inuoluens:
 sero quāq; sedm dispensationē dei ad mētē rediēs. imē

surabilitate suorum delictorum illuminata silenter cogitabat sola: et multitudinem peccatorum suorum flebiliter suspirans dicebat
Heu michi peccatrix et prodige: quomodo me excusabo de actibus meis delictis. Templum spiritus corrupti: et animam in corpore habitantem polluam. Heu michi abiectissime putas dicam me sicut meretricem: an deteriore aut publicanam?
Sed nemo sicut ego peccaui: maxime post sanctam baptismi.
Quomodo ergo contra ero: quia penitentem suscipiet me deus?
Et hec cogitante ea: qui omnes uult saluare et ad agnitionem ueritatis uenire in mente ei misit de iuuentute usque in senectute sua peccata scribere in cartha. Que prescripta et nouissime omnem scripsit quod ei erat maximum peccatum: et plumbis sigillauit eam. Considerans autem tempus opportunum quando sanctus basiliscus ibat ad consuetas orationes ad sanctam ecclesiam: cucurrit clamans: et precatur cartham secus pedes eius. et super faciem iactans seipsum clamabat dicens.
Misereere michi sancte dei: super omnes peccatrix. Stans autem beati christi famulus: suscitabatur ab ea causam doloris. Que ait ecce domine omnia peccata mea scripsi in ista cartha et iniquitates meas et sigillauit eam. Tu autem sancte dei sigillum ne amoueas: sed tamen per orationem tuam ea dele.
Qui enim michi dedit talem cogitationem: omnino exaudiet te pro me postulantem. Magna autem basiliscus tollens cartham: et respiciens in celum ait. Domine tibi soli est opus istud. Qui enim mundi peccatum tollis: et unius anime istius facilius delere potes peccatum. Omnia enim nostra delicta numerata sunt apud te: misericordia autem tua innumerabilis et inuestigabilis est. Et hec dicens intrat sanctam ecclesiam tenens cartham: et prosternens seipsum et ponens cartham secus altare mansit per omnem uigiliam orans: et crastino per

omne sanctum misterium deprecans deum Et post completionem
 sanctorum misteriorum uocauit mulierem secrete astantibus
 paucis clericis: et ostendens ei cartham dixit ad eam
Audisti mulier quia nemo potest dimittere peccata nisi solus
 deus: **Q**ue dixit audiui senior: et pro hoc amon-
 nu te ad intercessionem misericordissimi dei Et hec di-
 cens soluit cartham: et inuenta est tota inscripta **V**i-
 dens autem mulier pusillanimis effecta est: et perueniens
 manibus pectus cecidit ad pedes eius clamans **M**iserere
 mei sive dei altissimi: et quomodo pro omnibus iniqui-
 tatis meis certasti et exaudisti es: sic et pro ista et
 omnino delebit **A**rchiepiscopus autem lacrimatus est: pro indul-
 gentiam dicens **S**urge mulier: quia et ego peccator sum
 indigens indulgentiam **Q**ui deleuit tua peccata quanta uo-
 luit potest tollere et istud a te qui tollit peccata mundi: si custodi-
 deris amodo non peccare. et uias domini ambulaueris:
 non tamen indulget tibi sed et gloria digna eris **V**ade ergo
 ad heremum: et inuenies uirum sanctum notatum in omnibus nomine
 efferum **I**sti da cartham: et postulas placabit dei pro te
Mulier autem concitate a sancto ad heremum concurrens:
 et transiens longitudinem uie ad predictum sibi locum magni
 heremite peruenit **E**t pulsans ostium clamabat dicens
Miserere mei sancte dei **Q**ui percipiens causam propter
 quam asteterat: dixit ei **V**ade a me mulier quia homo sum
 peccator: indigens et ipse auxilium **I**lla autem proiecit cartham
 dicens **A**rchiepiscopus basilienus misit me ad te: ut orans ad
 deum deleas meam iniquitatem que in ista cartha scripta
 iacet **C**eteras enim ipse sanctus deleuit orans **T**u autem
 pro una noli pigritare deprecans deum: ad te enim missa sum
Sectus autem dixit **N**on filia non **Q**ui enim pro multis

preualuit placare deū: ad te enī missa sum. Scīs autē
dixit et pro una poterit plus me. Vade ergo et noli stare:
ut apprehendas eū ante trāsitū. Mulier autem gate a scō
reūsa est cesariā. Et intrate ea ciuitate: obuiauit corpō
portantibz scī basilij. Et uidens cepit clamare uoluēs se
in humo: et causabat ei scō dicens. Heu michi misere
heu michi scē dei: propter hoc me misisti ad hēmū ut
imolestatus a me transires. Et ecce macta reūsa sum:
iuuā pēnsiens pelagus uic. Videat deus et iudicet
inter me et te. qz potens deū placare pro me. ad altz
me misisti. Et hec clamās proiecit carthā sup feretruz
subtiliter: curans autē omni populo de causā. Vng autē
de clero uolens uide quale peccm eēt: tulit cartham
Et absolūēs iuenit eam sup totū in septā. Et clamauit
uoce magna ad mulierē dicens. Inscripta est cartha
o mulier. Quid laboras? nesciens in te factā clemen
tiam? Multitudo autē populi uidens ammirabile mi
raculū: glorificauerūt deū qui dedit p̄tate sup terram
dimittere peccā? dāns etiā grām seruis suis et post
mortē sanare oēm infirmitatē et oēm languorem:
sz et peccā fide accedentū dimittere. *De Joseph hebreo*

Hic ioseph egregia in arte medicinalis disciplinē
valde probatqz fil et illustris cum fuisset in p̄a
peritia. sūmā sciām hēbat in tactu uene p̄stare caute
ante tres uel quinqz dies si quis dēret de hīs trāsire tu
mulabus ad meliorē stabilitatē. Inuidiosū ā mulatudi
ne medicorū. Deser p̄ n̄ basilij ex diuino splendōe
p̄faciens qz deberet dari ei diuini baptisimi donū ualde
amabat eū? et assidue ad colloquiū uocabat illū: do
cens eū regiā uā salutis et uītatis ambulare. Postula

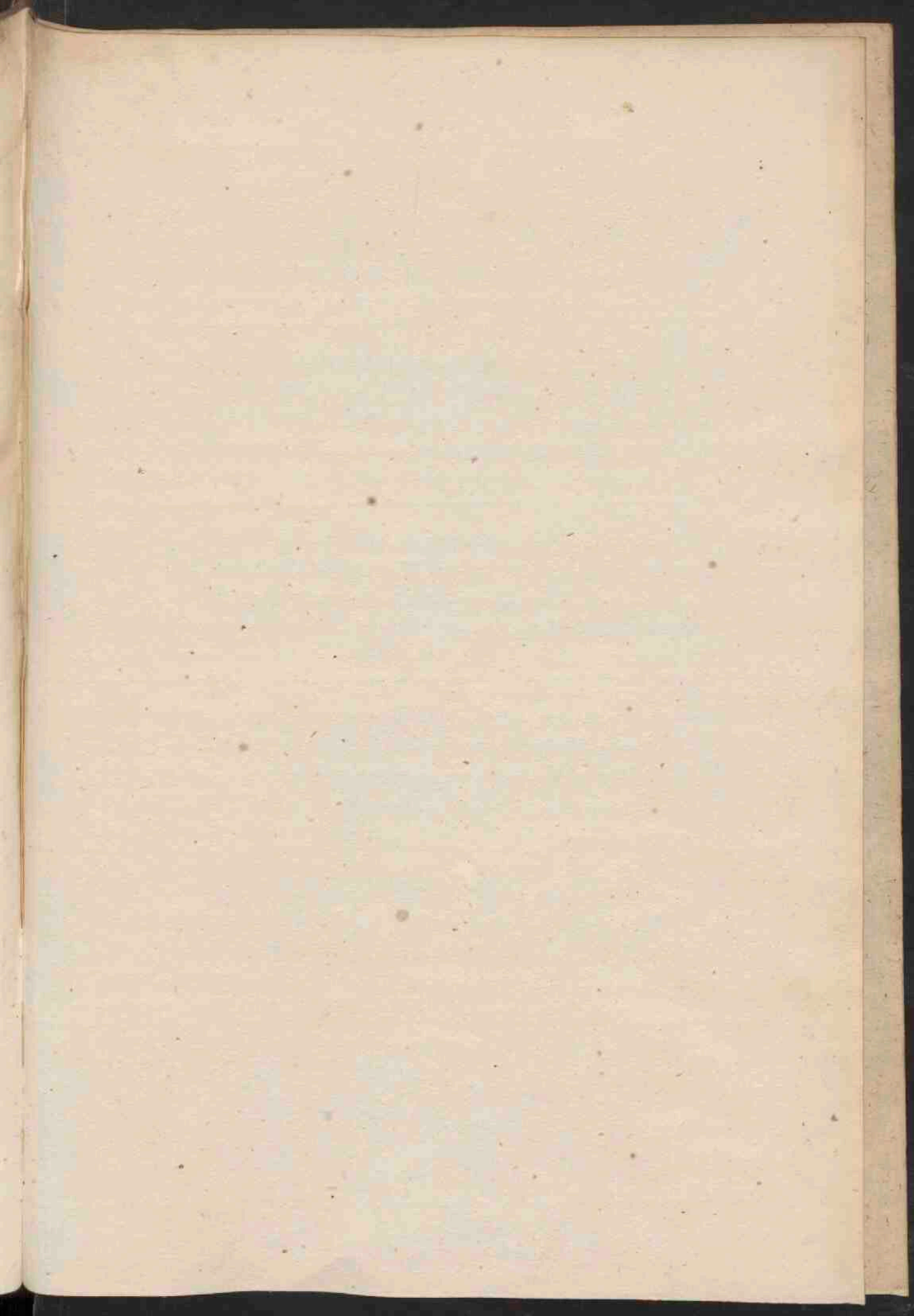
batq; illū ut discedet e polluta regione: et per bap-
 tismū indueret xpm Qui non acquiescebat: dicens
 qz in fide in qua natus sum in ipa et finā Sct̄s autē
 dei dixit ei Crede ioseph nec tu nec ego de istis tñsi-
 bimis tumultibus: donec renouet te dñs meo p aq̄m
 et sp̄m Sine istis enī impossibile est introire in reḡm
 celoz Nūq; et p̄s tu non baptizati fuerūt in nube
 et in mari: et biberūt ex spiritali seq̄ta eos pet̄: Pet̄
 autē erat xps Qui in nouissimis dieb; incarnat; ex
 uirgine et p̄ n̄az salutē humanat; et mirabilia a-
 gens passus ac pro p̄ribus tuis crucifix; et sepultus:
 et tertia die resurgens in celū ascendit et sedet ad dex-
 terā p̄ris: et ueniet in gl̄a multa cū angelis suis iudicāe
 uiuos et mortuos et reddē unicuiq; sc̄dm opa sua Im-
 possibile est ergo sicut dictū est oēm hoīem in regnū
 dei introire nisi p aq̄m et sp̄m: et p̄cipitationē uiuifi-
 cor; et in ḡtaminatoz misterioz corpis et sanguinis
 xpi Et talib; hortatōib; probat; opari; dei colloque-
 batur cū eo Ip̄e autē non audiebat eum Qñ autem
 properauit deus qui segregauit eū ex utero matris
 sue suscipere eū sc̄i sp̄s gratiam: debens sc̄s dei de x
 hñs transferrī tumultibus dicit eū ad se occasione
 medicinalis discipline: et dicit ei Quid uides que v-
 erga me sunt Ille autē ad tactū uene sentiens eius x
 mortē iminē: dixit ad domesticos ei; Que ad sepul-
 turā sunt indumēta pp̄ate ei Ille enī inquit bñ morit̄
 Dicit ei magn; bullis; Nescis quid dicis Dicit ad eū
 ioseph hebreus Crede dñe sol cum sole occidet hodie
 Et dixit ei sc̄s Et si non moriar usq; ad matutinū
 quid? Dixit hebreus non est possibile dñe hoc fieri

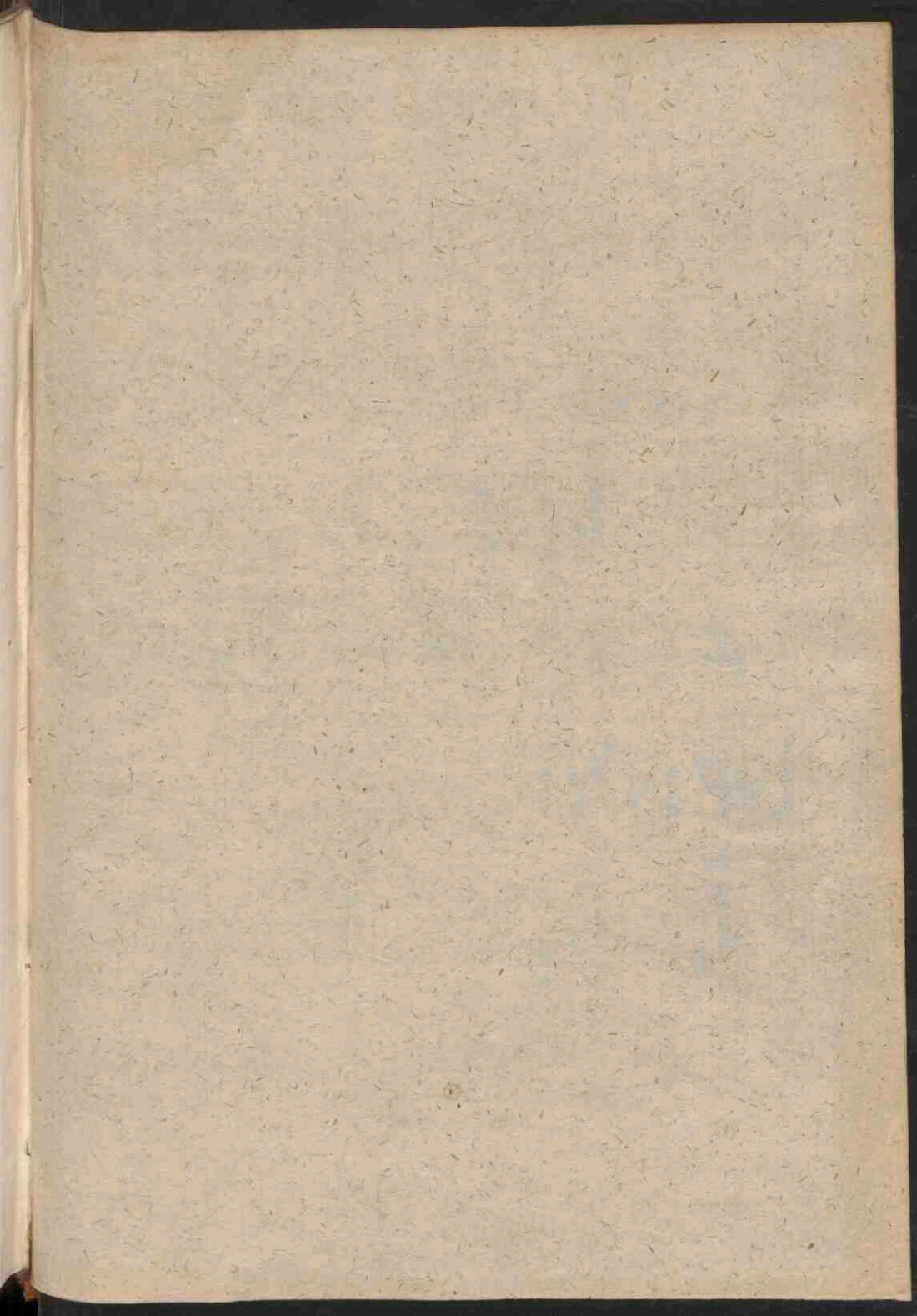
Vix enim una hora erit anima tua in te. Sed dispone iam ecclesiam tuam et res tuas: non enim obscurabitur dies hodie in te. **D**icit ei scilicet Et si uenero in certum usque ad horam sextam quid facies? **Q**ui ait Ego moriar. **D**icit ei sanctus Etiam ut moriaris peccato: uiuas autem christo tuo. **D**icit ei hebreus Scio quid dicas. **F**atio iustitiam tuam si sicut dicas fit: cum iuramentis horribilibus promittens quia si iuxerit dei discipulus omnino accipere se sancti spiritus gratiam. **D**eus cultor ergo pro se non postulat uel deum additionem uite dari sibi ut illi saluaret. **V**isit ergo sanctus mane: et uocat hebreum **Q**ui diffidens aduenit: putans eum omnino mortuum. **E**t uidentem illum uiuentem: in stupore factus et proiciens se ad pedes eius dixit **I**n uero corde dico non est deus magnus sicut christianorum: et non est deus amplius eo. **N**ego ergo odibile christo religionem iudeorum: et accedo fideliter ueritati. **S**ube ergo sine dilatione dari michi in cristo signaculum et sanctum baptismum: et tote domui mee. **D**icit ei sanctus christi. **E**go manibus meis baptizabo te: et omnem domum tuam. **P**rocedens ergo inter medicos et tangens dexteram manum eius: dixit ei **L**asse facite sunt uirtutes tue digne: et natura profectat. **D**icit ei sanctus **H**abens nature creatorum confortante nos. **E**t surgens uenit in sanctarum dei ecclesiam: et coram omni populo baptizauit eum cum tota domo eius: uocans nomen illius iohannem. **C**ommunicans autem uiuificis misteriis assumpsit eum et duxit in dormitorium suum dans ei escam: et docebat eum que sunt eterne uite: adiciens oculi suo cum mulieribus et filiis nouiter electum militem. **M**edicus autem sequentibus diebus perambulabat benedictionales domos.

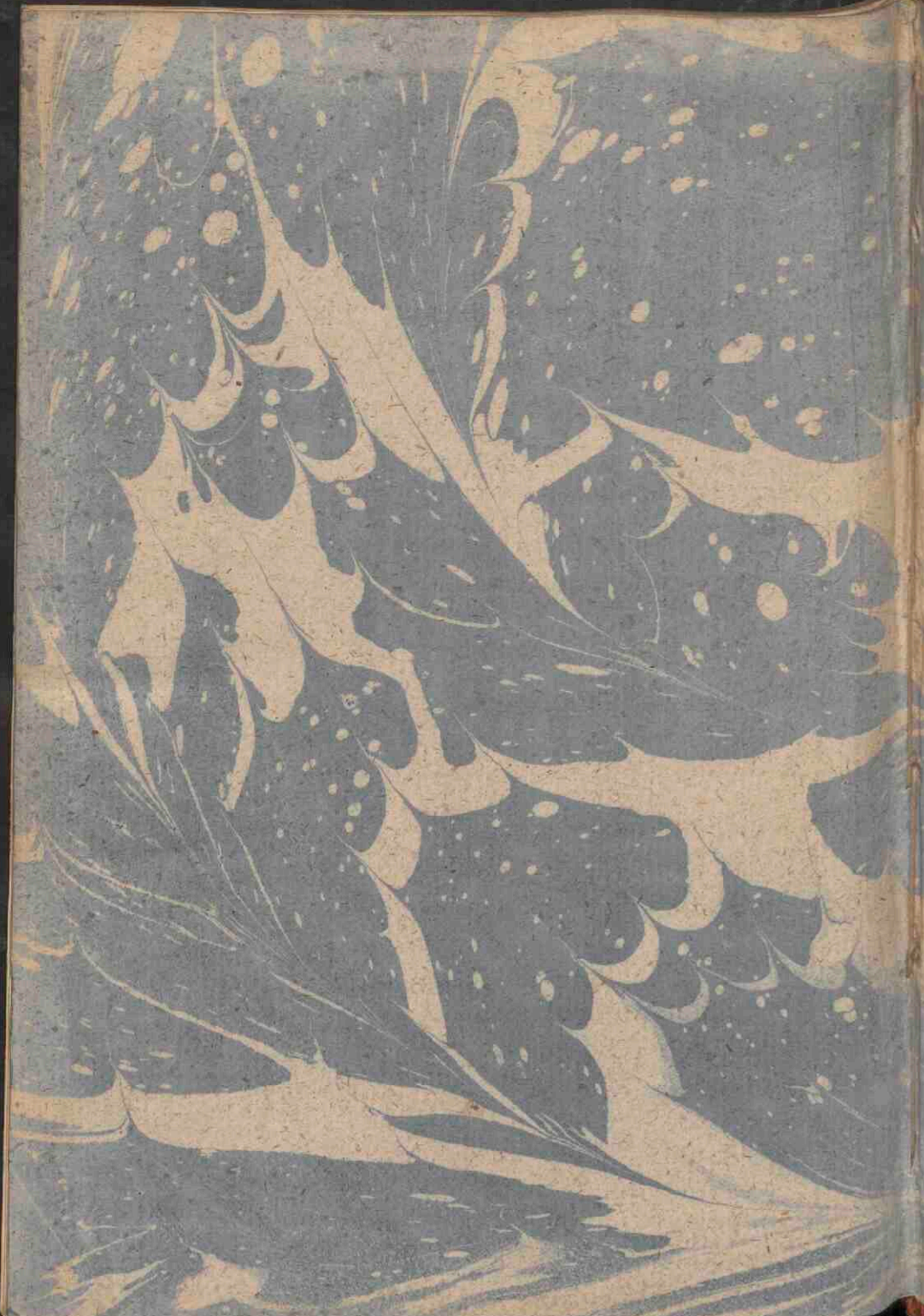
et dabat donatā sibi de mediana pecuniā. et qd̄ erat
 ei residuū et circa horā nonā stetit magnū pater m̄
 basilij ad misterū misse in scā ecclesia simul cum electis
 clericis et ciuitatis capitaneis: et itez sapiens cum
 ip̄is panē dimisit eos instruēs et osculans eos in os-
 culo sancto: et nouū xpi militē gmedans. etiam et
 omēs dño: atq; dispositā sibi q̄sepeliē sup̄sit ternaz
 p̄tē que a dño data fuit q̄munione: et regbens illō
 grās egit extense dño et deo n̄ro in p̄grmanōe a cor-
 pore et fide media. Et adhuc grē cum essent in oro
 ei reddidit dño sp̄m: et addit̄ est p̄ncipibz sac̄dotū
 p̄nceps sac̄dotū. predicatoribus quoq; magnū uerbi
 tonitruū. Videns autē ex hebreis fidelis medicus.
 qz sicut dei homo et magnū p̄nceps sacerdotū basilij
 dixit sic et requieuit: cadens sup̄ pectus eiꝯ cū lacri-
 mis dicebat. Vere siue dei basilij si non uoluisses: nec
 mō mortuus fuisses. Crastino autē q̄gregatus est x
 multitudo et duxit honorificū corpus eius qui uat̄
 materialē instationē in sanctā ecclesiā cum omni obla-
 tione aromatu et timiamatu septientū. Audiēs autē
 et gregoriꝯ nazianci ep̄s currens et ip̄e aduēit. et ui-
 dens honorificū corpus p̄cedit sup̄ illd̄: et lamen-
 tans multū ad orōnē hortabat̄ populū in yms et cā-
 ticis spiritalibus cū decenti honore gloriosam m̄cōuā
 magni sac̄dotis facē. Simulq; cōcurrētibz duodecim
 ep̄iscopis et multitudie ciuitatis deposuerūt eum
 in archaismū marmoreū in templo sancti et glōsi
 m̄ris isichij. ubi et leontiq. ante eum ep̄iscopo cum
 ceteris ep̄iscopis dormit. Requieuit autē uita ange-
 licā in terra agens magnū basilij mense ianu.ario.

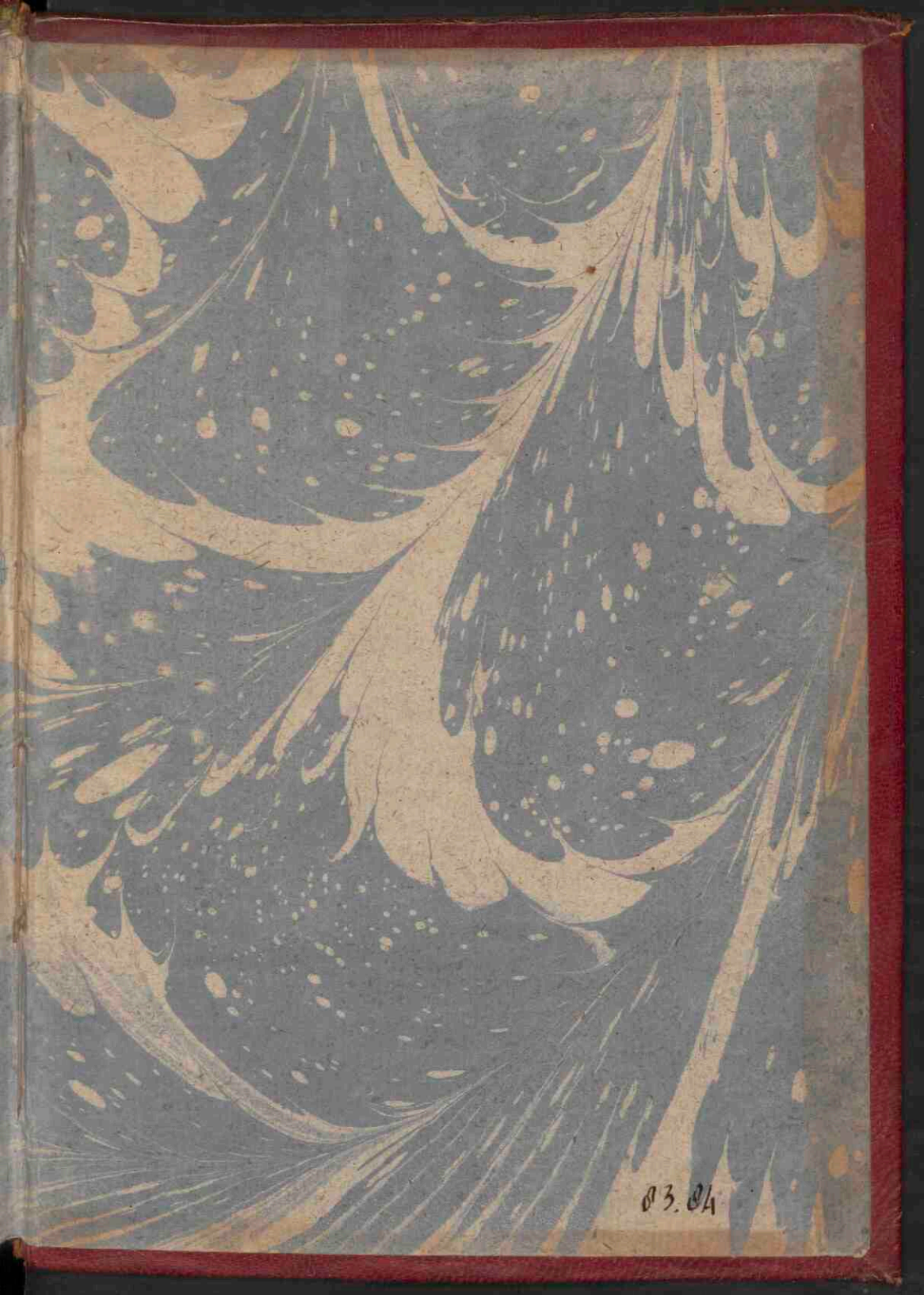
Die prima quinto anno impij ualentis et ualentinam:
mēoriā uite sue relinquens ecclesie . que est sedim opa
tionē sancti spiritus concepta cū eo in celesti libro in
glām et laudem dñi nr̄i ihesu xpi: cui cū p̄re est glā
simul et sancto ac uiuifico spiritu nūc et semper et
in secula seculorū Amen. **DEO GRACIAS** .

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is extremely faint and illegible due to fading and the quality of the scan.

83.84

